

EUROJUST

2016. gada pārskats

Criminal justice across borders

© Eurojust, 2017

Šī publikācija ir par laika periodu no 2016. gada 1. janvāra līdz 2016. gada 31. decembrim

Kataloga numurs: QP-AA-17-001-LV-N

ISBN: 978-92-9490-125-5

ISSN: 2443-6550

DOI: 10.2812/868768

Uzziņām:

Tālrs.: +31 70 412 5000

E-pasts: info@eurojust.europa.eu

Tīmekļa vietne: www.eurojust.europa.eu

Eurojusta 2016. gada pārskats

Saturs

Priekšvārds	7
Kopsavilkums.....	9

1. Eirojusta darbs

1.1. Eirojusta II līmeņa sanāksmes.....	14
1.2. Eirojusta koordinācijas sanāksmes	15
1.3. Eirojusta koordinācijas centri	17
1.4. Eirojusts un kopīgās izmeklēšanas grupas... 18	
1.5. Eirojusta informācijas pārvaldība.....	22

2016 Hronika	24
--------------------	----

2. Eirojusta darbs ar lietām

2.1. Ievads	27
2.1.1. Terorisms.....	28
2.1.2. Kibernetiskā noziedzība	30
2.1.3. Nelegāla imigrantu kontrabanda	32
2.1.4. Cilvēku tirdzniecība (THB).....	33
2.1.5. Krāpniecība.....	34
2.1.6. Korupcija.....	34
2.1.7. Narkotisko vielu nelikumīga tirdzniecība	35
2.1.8. Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu, kurus veic ceļojošas organizētas noziedzīgas grupas (MOCG).....	36
2.1.9. PIF noziegumi	36

2.2. Eirojusta darbs ar lietām mafijas tipa noziedzīgu organizāciju jomā	36
---	----

Operācija "Avalanche": ieskats	38
--------------------------------------	----

3. Eirojusta partneri

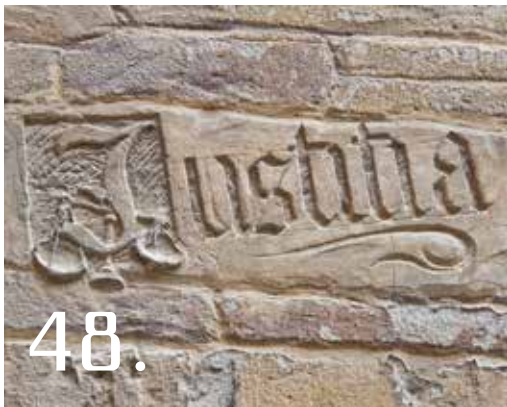
3.1. Sadarbība ar Eiropolu.....	41
3.2. Sadarbība ar OLAF	41
3.3. Eirojusta attiecības ar trešajām valstīm un organizācijām.....	42
Sadarbības nolīgumi.....	42
Eirojusta darbs ar lietām, kurās ir iesaistītas trešās valstis.....	42
Eirojusta sadarbības prokurori.....	42
Eirojusta kontaktpunkti trešajās valstīs	43
Sadarbība ar ICC	43

4. Grūtības un paraugprakse

4.1. Telesakaru pārtveršana	49
4.2. Izaicinājumi nodokļu krāpniecības lietās ...	49
4.3. Eiropas apcietināšanas orderis	50

Gada centrālā tēma: Jurisdikcijas kolīzijas	54
---	----

48.

54.

64.

5. Eirojusta vadība

5.1. Atbalsts operatīvam un stratēģiskam darbam	61
5.2. Vadības reorganizācija	61
5.3. Personāls un budžets	61
5.4. Organizatoriskā attīstība	62
5.5. Jaunās telpas	63

6. Eirojusts un praktiķu tīkli

6.1. EJN	65
6.2. JIT tīkls	66
6.3. Genocīda apkarošanas tīkls	66
6.4. Konsultatīvais forums	67

Grafiki

Darbs ar lietām 2002.–2016. gadā	10
Divpusējas/daudzpusējas lietas 2012.–2016. gadā	10
Divpusējas/daudzpusējas lietas	11
Dalībvalstis, kas ir iesniegušas/saņēmušas lūgumus	11
Koordinācijas sanāksmes	16
Koordinācijas sanāksmēs iesaistītās trešās valstis, sadarbības partneri un starptautiskās organizācijas	16
Koordinācijas centri	17
Eirojusta atbalstītās kopējās izmeklēšanas grupas (JIT), iekļaujot galvenos noziegumu veidus	19
Dalībvalstīs finansētās JIT	19
13. panta lietas	23
Eirojusta prioritārie noziegumu veidi	27
Sadarbības prokuroru lietas 2012.–2016. gadā	43
Pirmās desmit trešās valstis, kas ir iesaistītas Eirojusta darbā ar lietām	45
Eiropas apcietināšanas ordera (EAO) lietas	51

Eurojust College of National Members 2016

Michèle Coninx, Belgium

Kamen Mihov, Bulgaria

Lukáš Starý, Czech Republic

Jesper Hjortenbergh, Denmark

Klaus Meyer-Cabri, Germany

Raivo Sepp, Estonia

Frank Cassidy, Ireland

Nikolaos Ornerakis, Greece

Francisco Jiménez-Villarejo, Spain

Frédéric Baab, France

Josip Čule, Croatia

Filippo Spiezia, Italy

Katerina Loizou, Cyprus

Gunārs Bundzis, Latvia

Laima Čekelienė, Lithuania

Olivier Lenert, Luxembourg

László Venczl, Hungary

Vincienne Vella (Deputy NM), Malta

Han Moraal, Netherlands

Gabriela Hornbeck, Austria

Mariusz Skowroński, Poland

António Cluny, Portugal

Daniela Buruiană, Romania

Malči Gabrijelčič, Slovenia

Ladislav Hamran, Slovak Republic

Piia Vottonen, Finland

Leif Görts, Sweden

Frances Kennah, UK

Akronīmi un saīsinājumi

<i>CBRNE</i>	ķīmiskās, bioloģiskās, radioloģiskās vielas, kodolvielas un sprāgstvielas
<i>CJM</i>	izdevums "Cybercrime Judicial Monitor" (Kibernoziedzības tiesiskā uzraudzība)
<i>EAO</i>	Eiropas apcietināšanas orderis
<i>EC3</i>	Eiropas Kibernoziedzības centrs
<i>ECTC</i>	Eiropas Terorisma apkarošanas centrs
<i>EJCN</i>	Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls kibernetizējumos
<i>EJN</i>	Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls
<i>EJTN</i>	Eiropas Tiesiskās apmācības tīkls
<i>EMKAC</i>	Eiropas Migrantu kontrabandas apkarošanas centrs
<i>EMPACT</i>	Eiropas daudznazaru platforma pret noziedzības draudiem
<i>ENCS</i>	Eiropas valsts koordinācijas sistēma
<i>EPPO</i>	Eiropas Prokuratūra
<i>EST</i>	Eiropas Savienības Tiesa
<i>FTF</i>	ārvalstu kaujinieki teroristi
<i>ICC</i>	Starptautiskā Krimināltiesa
<i>IIS</i>	nelegāla imigrantu kontrabanda
<i>IPR</i>	intelektuālā īpašuma tiesības
<i>ISP</i>	interneta pakalpojumu sniedzējs
<i>JIT</i>	kopēja izmeklēšanas grupa
<i>LPS</i>	lietu pārvaldības sistēma
<i>MLA</i>	savstarpēja tiesiskā palīdzība
<i>MOCG</i>	ceļojoša organizēta noziedzīga grupa
<i>ONG</i>	organizēta noziedzīga grupa
<i>OPC</i>	organizēti noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu
<i>ORP</i>	operatīvais rīcības plāns
<i>PIF</i>	Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzība
<i>PVN</i>	pievienotās vērtības nodoklis
<i>TCM</i>	izdevums "Terrorism Convictions Monitor" (Uzraudzība notiesāšanā par terorismu)
<i>THB</i>	cilvēku tirdzniecība

Padomes lēmums par Eiropjustu

Turpmāk šajā pārskatā lietotais termins "Lēmums par Eiropjustu" attiecas uz Padomes 2002. gada 28. februāra lēmumu, ar ko izveido Eiropjustu, lai stiprinātu cīņu pret smagiem noziegumiem, kopā ar tā jaunākajiem grozījumiem, kas izdarīti ar Padomes 2008. gada 16. decembra lēmumu 2009/426/TI par Eiropjusta stiprināšanu. Padomes Ģenerālsēkretariāts tikai informatīviem nolūkiem ir sagatavojis Padomes lēmuma par Eiropjustu [consolidated version](#) (konsolidēto versiju).

Šajā pārskatā iekļautā Eiropjusta statistika par lietām izveidota, pamatojoties uz Eiropjusta lietu pārvaldības sistēmas datiem. Skaitļi tika iegūti 2017. gada 16. janvārī, un tie atspoguļo datus, kas bija pieejami tajā brīdī. Ņemot vērā lietu attīstību, ir iespējamas nesakritības ar iepriekš paziņotajiem skaitļiem.

Eiropjusta publikācijas un infografikas ir pieejamas [our website](#) (mūsu tīmekļa vietnē).

Tiesiskā sadarbība, koordinācija un informācijas
apmaiņa starp Eirojustu, valstu kompetentajām
iestādēm, TI aģentūrām un trešajām valstīm
ir Eirojusta darba pamatelementi.

Priekšvārds

Priecājos jūs iepazīstināt ar 15. ikgadējo pārskatu, kurā sniegts ieskats Eirojusta darbībās cīņā ar smagiem pārrobežu noziegumiem.

2016. gads ir bijis izaicinājums drošības kontekstā. Mēs sastopamies ar “jaunu realitāti” un esam spiesti pastiprināt savas darbības, kas vērstas uz terorisma apkarošanu, kibernetiskajiem noziegumiem un smagiem organizētiem noziegumiem, arī nelegālu imigrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību. ES Drošības savienības komisāra *Sir Julian King* vizīte bija gaidītā iespēja apspriest Eirojusta atbalsta izšķirošo nozīmi plašākā ES cīņā pret terorismu un organizēto noziedzību, kā arī runāt par Eirojustru kā nozīmīgu posmu drošības ķēdē. Padomes secinājumi par Eirojusta 2015. gada pārskatu apliecināja Eirojusta lomu un spēju koncentrēties uz svarīgāko, kā prioritāti nosakot terorisma apkarošanu, nelegālo imigrantu kontrabandu un kibernetiskos noziegumus, kā arī tā ieguldījumu paraugprakses apkošanā un apmaiņā ar mērķi arvien stiprināt tiesisko sadarbību.

Darbs ar lietām ir Eirojusta darbības pamatā. Dalībvalstis 2016. gadā lūdza Eirojusta palīdzību 2 306 lietās, kas ir 4% pieaugums, salīdzinot ar 2015. gadu. Tiesiskā sadarbība, koordinācija un informācijas apmaiņa starp Eirojustru, valstu kompetentajām iestādēm, TI aģentūrām un trešajām valstīm ir Eirojusta darba pamatelementi. Šajā pārskatā ilustrēts lietas izskatīšanas cikls, tādu Eirojusta koordinācijas rīku efektivitāte, kas paredzēti II līmeņa sanāksmēm, un pieaugošā kopīgu izmeklēšanas grupu izmantošana.

Eirojusts “būvē tiltus”. Zem savas ēkas jumta Eirojusts ir sapulcinājis 28 nacionālos pārstāvjus, kas pārstāv savas dalībvalstis izmeklēšanās un kriminālvajāšanās, kā arī iepazīst citu valstu paraugpraksi. Apzinoties nozīmīgo lomu, kas ir Eirojusta nacionālajiem korespondentiem terorisma jautājumos, mēs stiprinām saites un palielinām atbalstu tagad oficiāli izveidotajam Tiesiskās sadarbības tīklam kibernetiskajos noziegumos. Turklāt, pamatojoties uz kopīgas sadarbības pieredzi EC3, mēs vēlamies palielināt Eirojusta līdzdalību Eiropola Eiropas Terorisma apkarošanas centra darbībā.

Noziegumiem nav robežu, tāpēc sadarbība ar trešajām valstīm ir ļoti būtiska. Gadu gaitā esam ievērojuši, ka trešo valstu līdzdalībai Eirojusta lietās, koordinācijas sanāksmēs un kopīgajās izmeklēšanas grupās ir tendence pieaugt. Eirojusts 2016. gadā noslēdza jaunus sadarbības nolīgumus un turpmāk paplašināja savu visas pasaules tiesiskās sadarbības kontaktpunktu tīklu. Eirojustā darbojas trīs sadarbības prokurori no Norvēģijas, ASV un Šveices. Šajā pārskatā Šveices sadarbības proku-

rors sniedz ieskatu savā darbā un stāsta par pievienoto vērtību, kas gūta ciešā sadarbībā ar Eirojustru.

Nozīmīgs Eirojusta mērķis ir nepārtraukti attīstīties kā tiesisko un juridisko zināšanu centram Eiropas Savienībā. Eirojusts 2016. gadā *inter alia* sagatavoja “*Cybercrime Judicial Monitor*” pirmos divus izdevumus, pārskatu par darbu ar lietām Eiropas apcietināšanas ordera jomā un precizēja vadlīnijas par jurisdikcijas kolīziju novēršanu un atrisināšanu, kas paredzētas praktiķiem un ES iestāžu informēšanai.

Nemot vērā mainīgos drošības draudus un tiesisko regulējumu attiecībā uz Eirojustru, mēs esam spēruši svarīgus soļus, pārskatot organizatoriskās struktūras un iekšējos procesus, lai pilnveidotu un pielāgotu galvenās darbības jomas un stratēģiskās prioritātes atbilstoši dalībvalstu prasībām ierobežota budžeta apstākļos. Nākamgad mēs pārcelsimies uz jaunajām telpām, šādi iezīmējot vēl vienu pavērsiena punktu Eirojusta vēsturē.

Eirojusta pievienoto vērtību nodrošina tā tūlītējā reakcija uz lūgumiem pēc palīdzības, spēja īsā laikā palīdzēt nogādāt informāciju pāri robežām, atbalsts ar sarežģītām lietām saistītu juridisku un praktisku šķēršļu pārvarēšanā, kā arī kopīgo izmeklēšanas grupu atbalsts un finansēšana. Esmu pārliecināta, ka, strādājot kopā ar viceprezidentiem, tas ir, tikko ievēlēto *Klaus Meyer-Cabri* un atkārtoti ievēlēto *Ladislav Hamran*, kā arī ar kolēģijas un administrācijas darbiniekiem, Eirojusts turpinās attīstīties par ievērojamu tiesiskās sadarbības un koordinācijas dalībnieku krimināllietu jomā un pilnībā attīstīs savu potenciālu.

Michèle CONINSX
Eirojusta prezidente

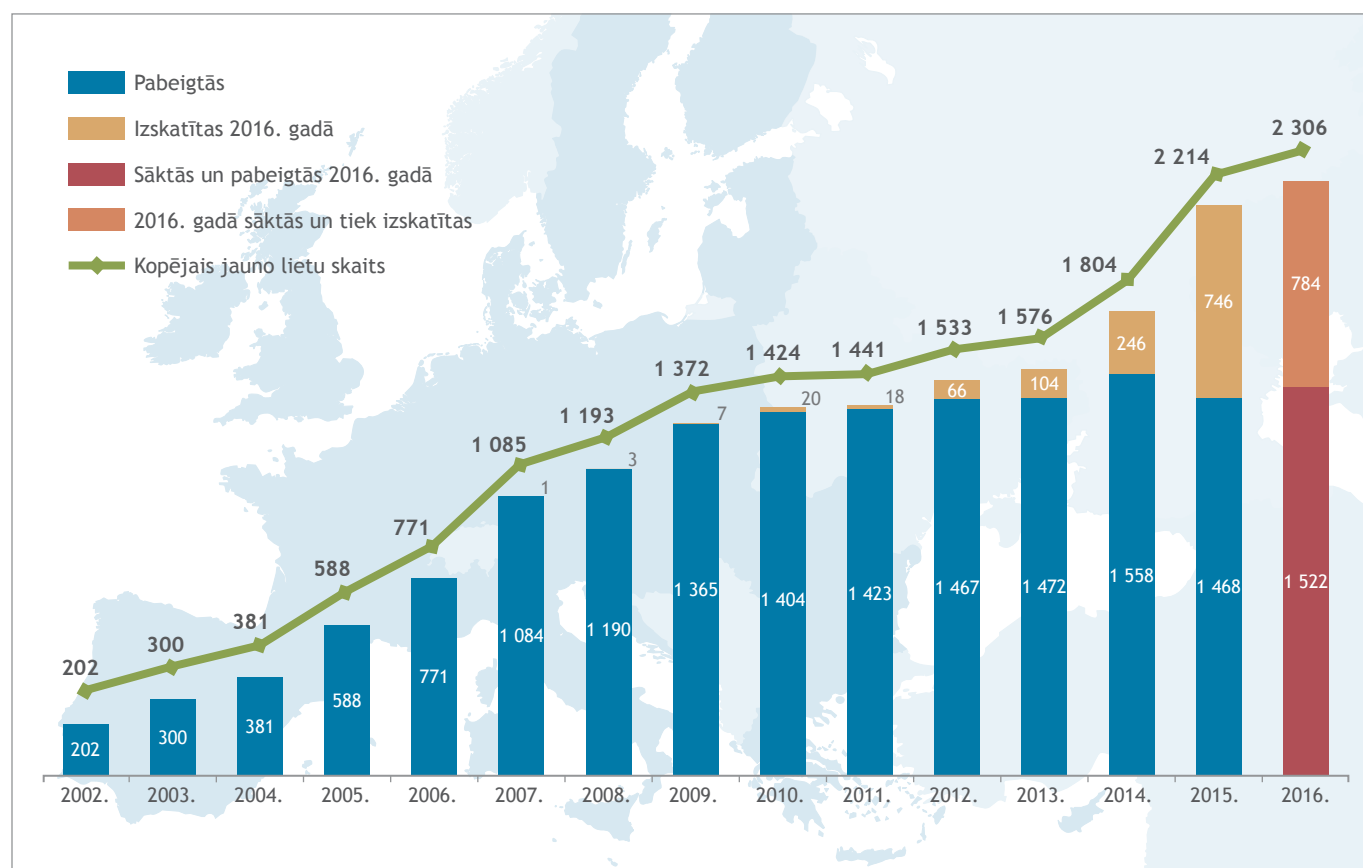

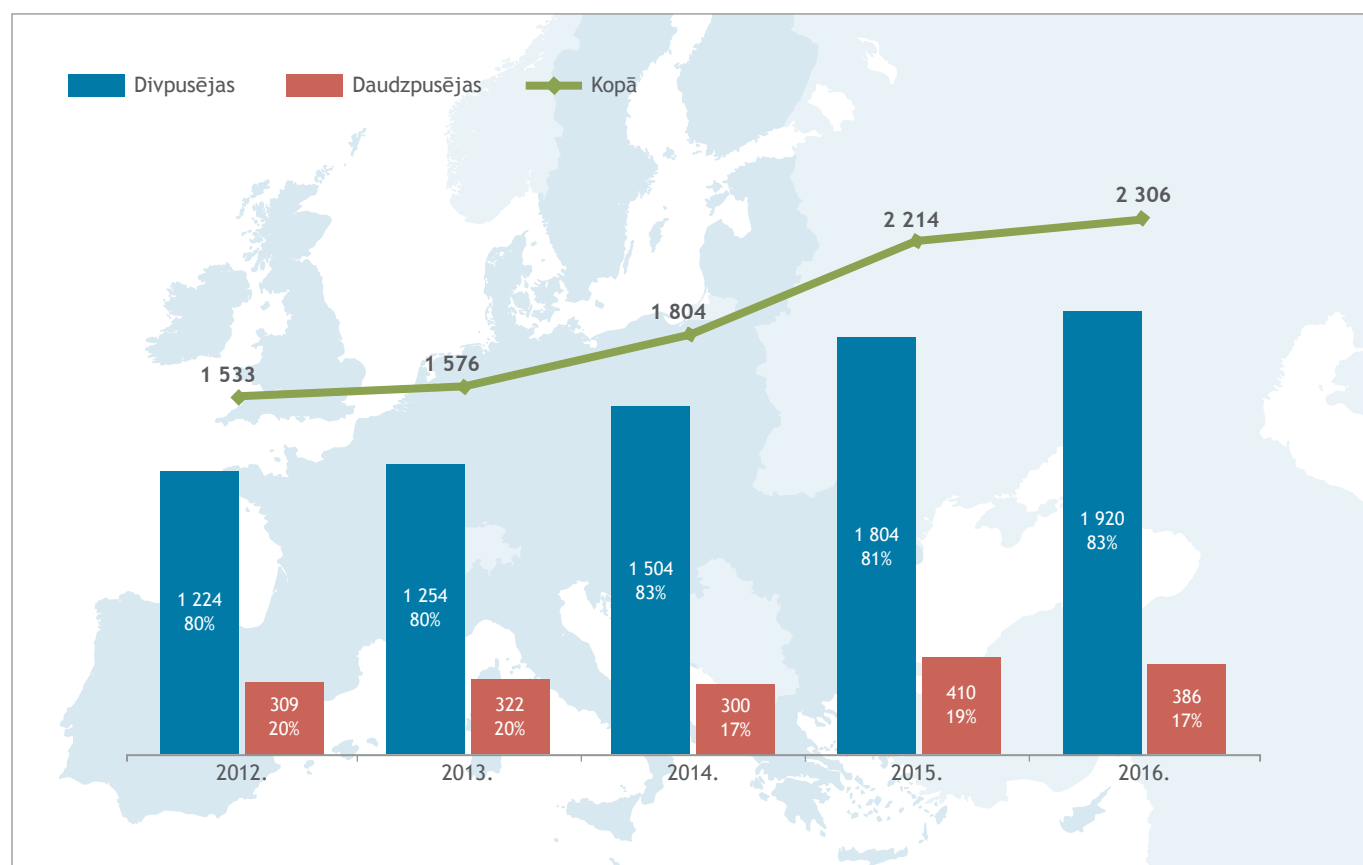
Kopsavilkums

- ▶ **Lietu skaits**, kurās dalībvalstis lūdza Eirojusta palīdzību cīņā ar smagiem pārobežu noziegumiem, palielinājās par 4%, no 2 214 lietām 2015. gadā līdz 2 306 lietām 2016. gadā. **Trešās valstis** bija iesaistītas 300 lietās.
- ▶ **Darbs ar lietām** pieauga: terorisma, *IIS*, *THB*, krāpniecības un noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas jomā.
- ▶ Sniegts ieskaits lietas izskatīšanas ciklā un īpaši **II līmeņa sanāksmju** efektivitātē, kas arī izskaidrota, izmantojot lietu piemērus.
- ▶ Eirojusts organizēja 249 **koordinācijas sanāksmes**, kurās tika izskatītas 288 lietas un piedalījās Eiropols (87) un *OLAF* (4), kā arī 10 **koordinācijas centri**. **Trešās valstis** līdzdarbojās 50 koordinācijas sanāksmēs un divos koordinācijas centros.
- ▶ Eirojusts atbalstīja 148 *JIT*, no kurām 69 bija jaunas grupas, un tas ir 23% pieaugums 2015. gadā. **Trešās valstis** bija iesaistītas 14 *JIT*.
- ▶ Eirojusts sniedza finansiālu atbalstu 90 *JIT*, kas ir 32% pieaugums 2015. gadā, un deviņās *JIT* darbojās trešās valstis.
- ▶ Eirojusts piedalījās 315 **EOO izpildes** gadījumos.
- ▶ Ar 2016. gada 9. jūnija Padomes secinājumiem tika izveidots **Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls kibernetizējumos**. Eirojustam jāatbalsta šis tīkls.
- ▶ Eirojusta organizētās **sanāksmes**:
  - taktiskā sanāksme par nelegālo imigrantu kontrabandu, februāris;
  - stratēģiskais seminārs “*Kibertelpas atslēgas*”, jūnijs;
  - Konsultatīvā foruma apvienotā sanāksme Nīderlandes un Slovākijas prezidentūras ietvaros, jūnijs;
  - taktiskā sanāksme par terorismu, jūnijs;
  - *EMPACT* seminārs par *OPC*, jūnijs;
  - taktiskā sanāksme “*Tiesiskā sadarbība nodokļu noziegumu jomā*”, oktobris;
  - *EJCN* ievirzes sanāksme, novembris.
- ▶ Eirojusta **publikācijas**:
  - izdevums “*Uzraudzība notiesāšanā par terorismu*” un *ad hoc* tiesas analīzes;
  - ceturtais pārskats “*Ārvalstu teroristu kaujinieki*”;
  - trešā pārskata “*Ārvalstu teroristu kaujinieki*” kopsavilkums;
  - *CBRN-E rokasgrāmata*;
  - izdevums “*Kibernetizācijas tiesiskā uzraudzība*” un *ad hoc* tiesas analīzes;
  - valstu tiesu prakses (ES, FR, IT) analīze nelegālo imigrantu kontrabandas jomā;
  - Eirojusta *EMCCDA* pārskats “*Jaunās psihoaktīvās vielas Eiropā: tiesību akti un kriminālvajāšana — šībrīža izaicinājumi un risinājumi*”;
  - vadlīnijas “*Lēmumam par jurisdikcijas izvēli lietas iztiesāšanai*”.
- ▶ Eirojustam ir trīs **sadarbības prokurori** no Norvēģijas, ASV un Šveices. Tiek sniegts ieskaits Šveices sadarbības prokurora darbā.
- ▶ Eirojusts noslēdza **sadarbības nolīgumus** ar Melnkalni un Ukrainu un **saprašanās memorandu** ar Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma biroju (*EUIPO*). Nolīgums ar Moldovas Republiku stājās spēkā 21. oktobrī.
- ▶ Eirojusts paplašināja savu visas pasaules **tiesiskās sadarbības kontaktpunktu tīklu trešajās valstīs**, kopā iekļaujot 41 trešo valsti.
- ▶ Lai turpinātu uzlabot tiesisko sadarbību, Eirojusts pievērsās juridiskajām un praktiskajām grūtībām **telesakaru pārtveršanas jomā, nodokļu krāpniecības lietās un Eiropas apcietināšanas ordera jomā**, kā arī publicēja savas vadlīnijas par jurisdikcijas kolīzijām.
- ▶ Kolēģija pieņēma lēmumu par jaunu vadības **organizatorisko struktūru**.
- ▶ **Eirojusta budžets** 2016. gadā bija EUR 43 539 miljoni. Budžeta izpilde bija 99,89%.

Darbs ar lietām 2002.–2016. gadā

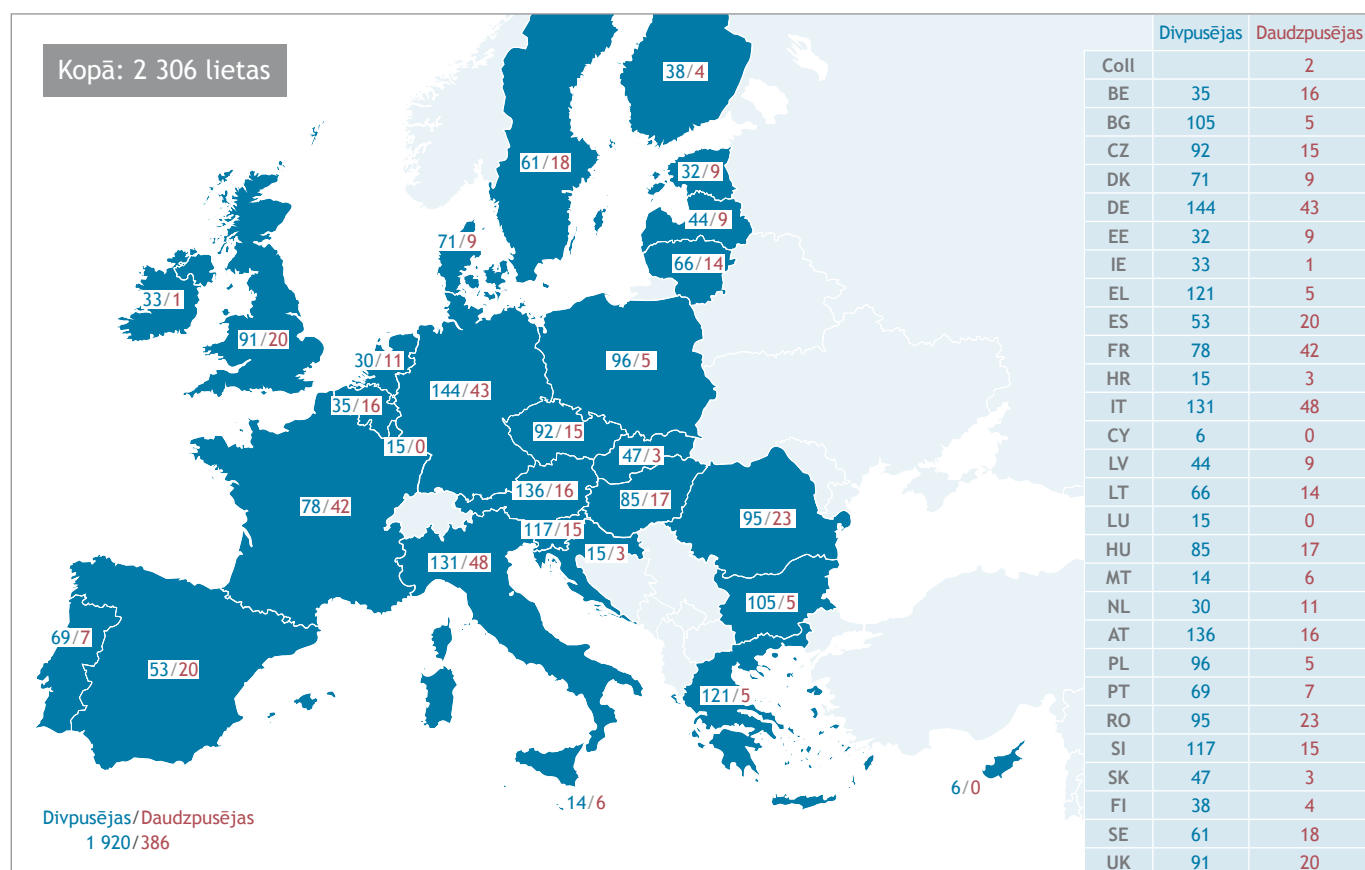

Divpusējas/daudzpusējas lietas 2012.–2016. gadā

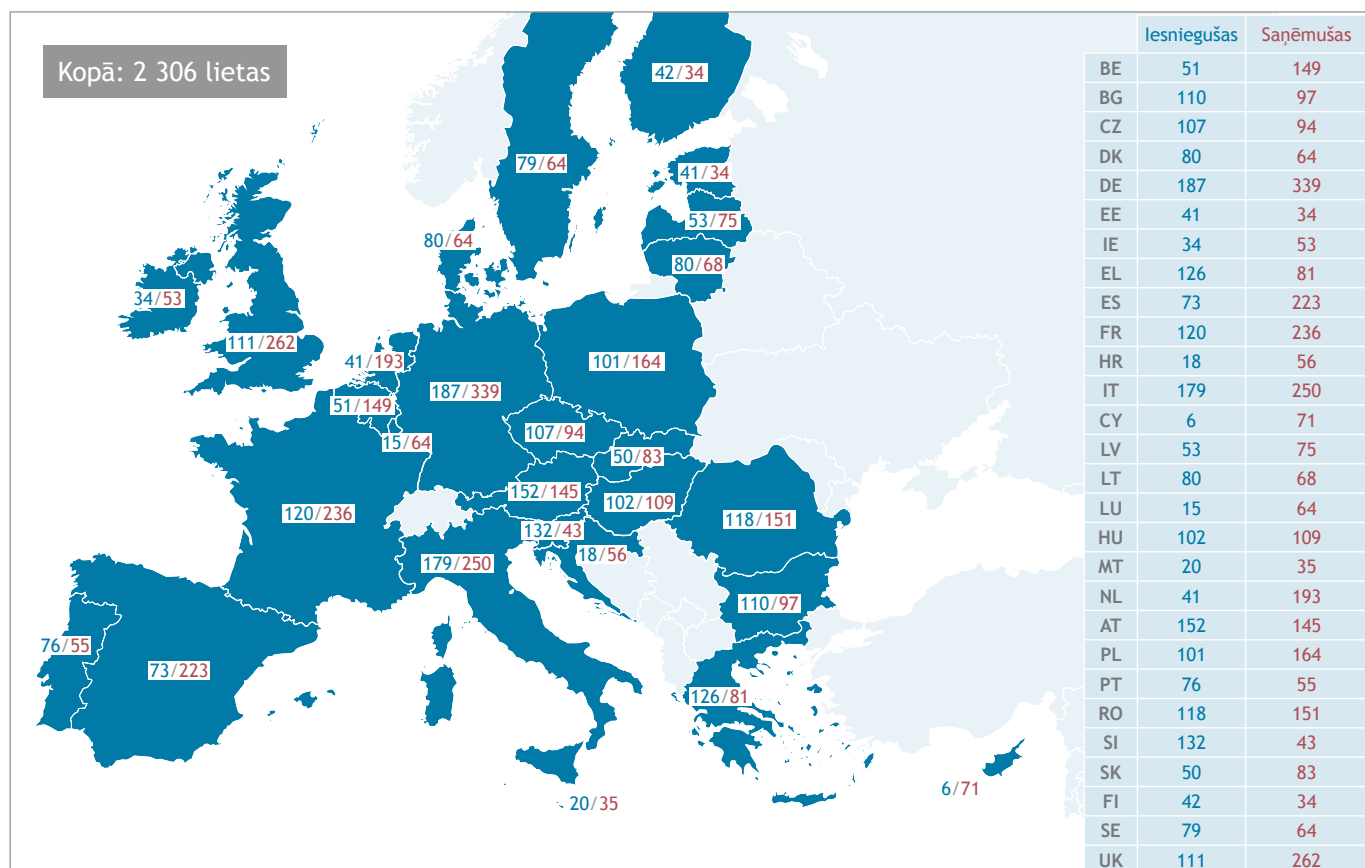

Divpusējas/daudzpusējas lietas

Dalībvalstis, kas ir iesniegušas/saņēmušas lūgumus

Eirojusta darbs

Kas? Eirojusts ir Eiropas Savienības Tiesu sadarbības vienība, kas izveidota 2002. gadā, lai sekmētu un uzlabotu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu koordināciju, un sadarbību starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm saistībā ar smagiem pārrobežu noziegumiem, jo īpaši, ja kriminālās darbības ir organizētas.

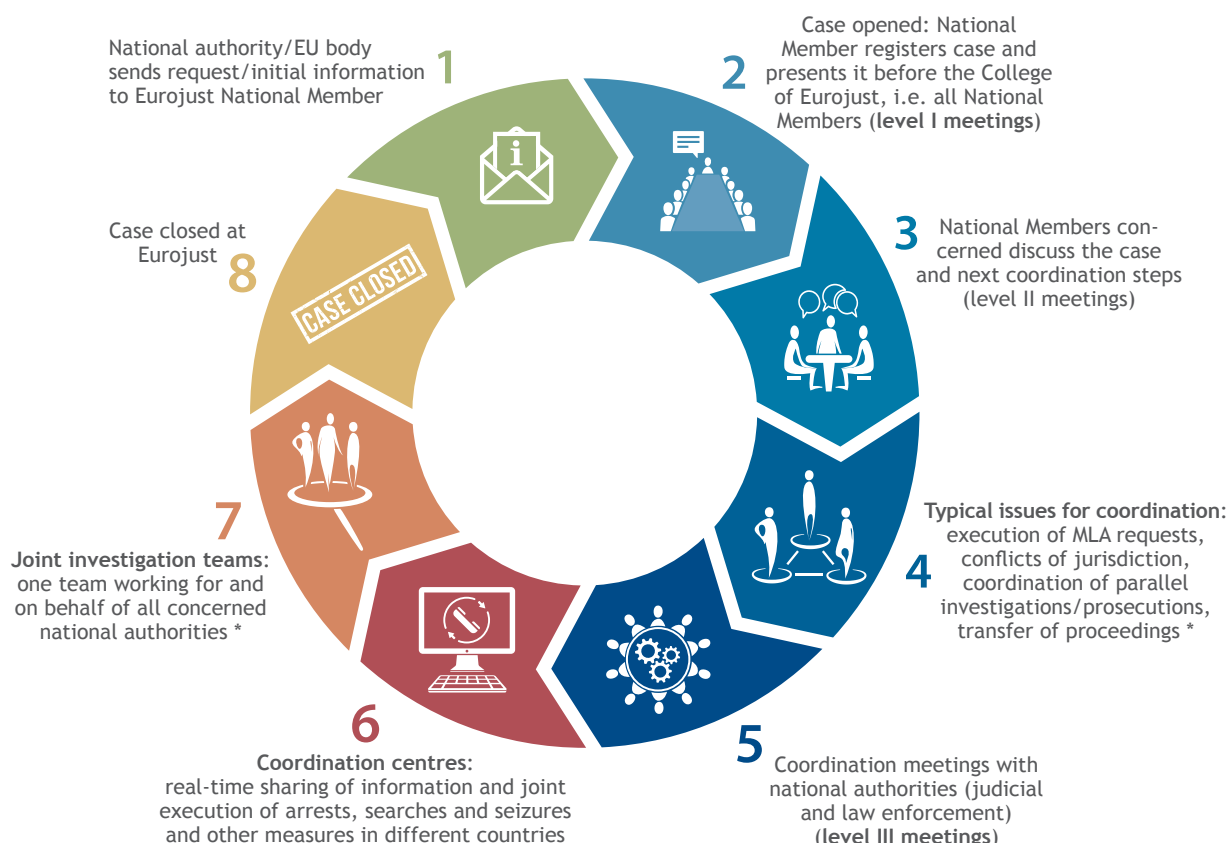
Pēc dalībvalsts lūguma Eirojusts var palīdzēt arī tādās izmeklēšanās un kriminālvajāšanās, kas attiecas uz konkrētu dalībvalsti un trešo valsti, ja tai ar Eirojustu ir noslēgts sadarbības nolīgums, vai ir ievērojama interese iegūt šādu palīdzību.

Pēc dalībvalsts vai Komisijas lūguma Eirojusts var palīdzēt arī tādās izmeklēšanās un kriminālvajāšanās, kas attiecas tikai uz dalībvalsti un Savienību.

Kas? Eirojusta kolēģiju veido 28 nacionālie pārstāvji, kas ir dalībvalstu norīkoti prokurori un tiesneši. Nacionālo pārstāvju pastāvīgā darbavieta ir Eirojusta mītnē Hāgā. Lielākajai daļai nacionālo pārstāvju palīdz vietnieks un/vai asistents. Turklāt tagad Eirojustā ir norīkoti arī sadarbības prokurori no Norvēģijas, Šveices un ASV.

Kā? Eirojusta galvenajos pienākumos un pilnvarās ietilpst reaģēšana uz dalībvalstu kompetento iestāžu lūgumiem sniegt palīdzību. Savukārt Eirojusts var lūgt dalībvalstīm uzņemties konkrētu darbību izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu. Nacionālie pārstāvji īsteno Eirojusta pilnvaras koordinēt valsts iestāžu darbu katrā kriminālizmeklēšanas un kriminālvajāšanas stadijā. Eirojusta sanāksmes par darbu ar lietām tiek organizētas trīs līmeņos (skatīt 1.2. un 1.3. sadaļu).

Eurojust case cycle

* May also occur at different stages of the cycle

1.1. Eirojusta II līmeņa sanāksmes

Sadarbība, koordinācija un informācijas apmaiņa Eirojusta darbā ir ļoti būtiska. Efektīva un savlaicīga komunikācija, īpaši starp valstu birojiem, kas darbojas kā saikne ar valsts iestādēm, ir Eirojusta darbības pamatā. Pēc tam, kad nacionālie pārstāvji, kuru valsts iestādes lūdza Eirojusta palīdzību, ir iesnieguši savus priekšlikumus, kolēģija operatīvajās sanāksmēs — tā sauktajās **I līmeņa sanāksmēs** — lemj par lietu reģistrāciju, kā arī par to pabeigšanu pēc tam, kad Eirojusta līdzdalības mērķis ir sasniegts.

Kad Eirojusts ir pieņēmis un pierēģistrējis lietu, iesaistītie nacionālie biroji var organizēt II līmeņa sanāksmi, ja tas nepieciešams lietas koordinācijai. **II līmeņa sanāksmes** ir sanāksmes, kurās piedalās nacionālie pārstāvji un iesaistītie Eirojusta sadarbības prokurori, ja tādi ir. Tās var organizēt ļoti īsā laikā. Šai elastībai ir liela vērtība ārkārtas situācijās, kad nepieciešams ātri reaģēt. Nacionālais birojs, kas uzsācis lietu, izskaidro tās aps-

tākļus un attiecīgos tiesiskās sadarbības juridiskos un/vai praktiskos jautājumus, kā arī informē par nepieciešamo atbalstu no citām iesaistītajām valstīm. Dažreiz pietiek ar II līmeņa sanāksmi, lai vienotos par lietā nepieciešamajām darbībām.

II līmeņa sanāksmes ir priekšnoteikums III līmeņa sanāksmju, tā saukto koordinācijas sanāksmju (*skatīt* 1.2. sadaļu), organizēšanai un iezīmē pāreju no iekšējās darbības uz ārēju. Ja nacionālais birojs grasās organizēt koordinācijas sanāksmi, vispirms tiek rīkota II līmeņa sanāksme, lai novērtētu nepieciešamību pēc koordinācijas sanāksmes, noteiktu tās mērķi un uzdevumus. II līmeņa sanāksmes tiek organizētas arī, lai vienotos par kārtību, ārēju dalību, konfidencialitāti un izpaušanas pienākumiem, saistītajiem drošības jautājumiem, kā arī videokonferenču izmantošanu. Turklāt II līmeņa sanāksmes dalībnieki var lemt par analīzes nepieciešamību un iespējamo Eiropola ieguldījumu vai *JIT* izveidi

II/IS lietas jurisdikcijas problēmas, kas atrisinātas II līmeņa sanāksmē

Pēc aptuveni 300 migrantu tragiskās nāves Vidusjūrā 2016. gada jūnijā Itālijas iestādes uzsāka kriminālizmeklēšanu saistībā ar apstākļiem uz kuģa vraka, kuru dēļ cilvēki zaudēja dzīvību. Izmeklēšanā tika atklāts, ka Grieķijas iestādes pamanīja migrantus, kas pārpildītā koka laivā centās sasniegt Itālijas krastu, un, lai palīdzētu glābt migrantus, tika izsaukts Norvēģijas naftas tankkuģis, kurš atradās netālu no laivas. Koka laiva apgāzās, pirms migrantus izdevās nogādāt uz klāja. Skarbo jūras apstākļu dēļ migrantu laiva vairākkārt ietriecās naftas tankkuģa korpusā un nogrima.

Šajā lietā bija dažas ar jurisdikciju saistītas problēmas, kas ietekmēja Itālijas iestāžu darbību. Kuģis gāja bojā atklātā jūrā un tādējādi bija ārpus Itālijas iestāžu jurisdikcijas. Naftas tankkuģis peldēja ar Norvēģijas karogu, bet kuģa kapteinis bija Spānijas valstspiederīgais. Pamatojoties uz šiem faktiem, gan Norvēģija, gan Spānija bija ieinteresēta šajā lietā.

Pretēji lielākajai daļai iepriekšējo lietu, kurās tika lūgta Eirojusta palīdzība, nosakot jurisdikciju, kurā jāveic izmeklēšana un jāuzsāk kriminālprocess, šīs lietas īpatnība bija iespējamā negatīvā jurisdikcijas kolīzija. Itālijas jurisdikcija tika izslēgta iepriekš minēto iemeslu dēļ, tomēr palika neskaidrs, vai dominējošā jurisdikcija ir Norvēģijai vai Spānijai. Tādējādi saskārāmies ar risku, ka neviena no lietā iesaistītajām jurisdikcijām, nebūs dominējoša.

Lai izvairītos no iespējamās jurisdikcijas kolīzijas, tika lūgta Eirojusta palīdzība, nosakot jurisdikciju, kurā jāveic lietas izmeklēšana un jāuzsāk kriminālprocess. **II līmeņa sanāksmē**, ko jūlijā organizēja Itālijas nacionālais pārstāvis, Spānijas nacionālais pārstāvis un Norvēģijas sadarbības prokurors, tika sasniegta vienota izpratne par attiecīgajiem jurisdikcijas jautājumiem un nolemts informēt attiecīgās valsts iestādes par piemērotāko risinājumu. Eirojusta koordinācijas centienu rezultātā Norvēģijas kā kuģa karoga valsts iestādes, pamatojoties uz ANO 1982. gada Jūras tiesību konvenciju (ANO Montegobejas konvencija), piekrita īstenot primāro jurisdikciju šajā lietā un nodrošināja kopīgu stratēģiju un vienotu pieeju kriminālprocesam.

un darbību. Koordinācijas sanāksmes ir dārgs instruments, un II līmeņa sanāksmes nodrošina, ka tās tiek organizētas tikai tad, ja sniedz pievienoto vērtību tiesiskās

sadarbības neatrisināto jautājumu risināšanā. Turklāt dažās koordinācijas sanāksmēs tiek izskatītas vairākas lietas.

1.2. Eirojusta koordinācijas sanāksmes

Koordinācijas sanāksmes, t. s. **III līmeņa sanāksmes**, mērķis ir stimulēt un panākt starp valsts iestādēm vienošanos par sadarbību un/vai izmeklēšanu un kriminālvajāšanu koordināciju valsts līmenī, ņemot vērā juridiskās un praktiskās grūtības, kas rodas 30 Eiropas Savienībā pastāvošo tiesību sistēmu atšķirību dēļ.

Koordinācijas sanāksmes ir bieži lietots operatīvais instruments. Vienā darba dienā Eirojusts vidēji organizē vienu koordinācijas sanāksmi, 2016. gadā kopā — 249 sanāksmes, no kurām 31 notika ārpus Eirojusta telpām — dalībvalstīs (piem., Grieķijā, Čehijā un Slovēnijā) vai trešajās valstīs (Bosnijā un Hercegovinā un Šveicē). Lietas aptvēra gandrīz visas smago organizēto pārobežu noziegumu jomas, no kurām visbiežākie bija noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas, krāpniecības un narkotisko vielu nelikumīgas tirdzniecības gadījumi. Šajās 249 koordinācijas sanāksmēs tika izskatītas 288 lietas. Eirojusts 2016. gadā organizēja lielāko koordinācijas sanāksmi, kurā piedalījās 93 dalībnieki no 23 dalībvalstīm un Eiropola.

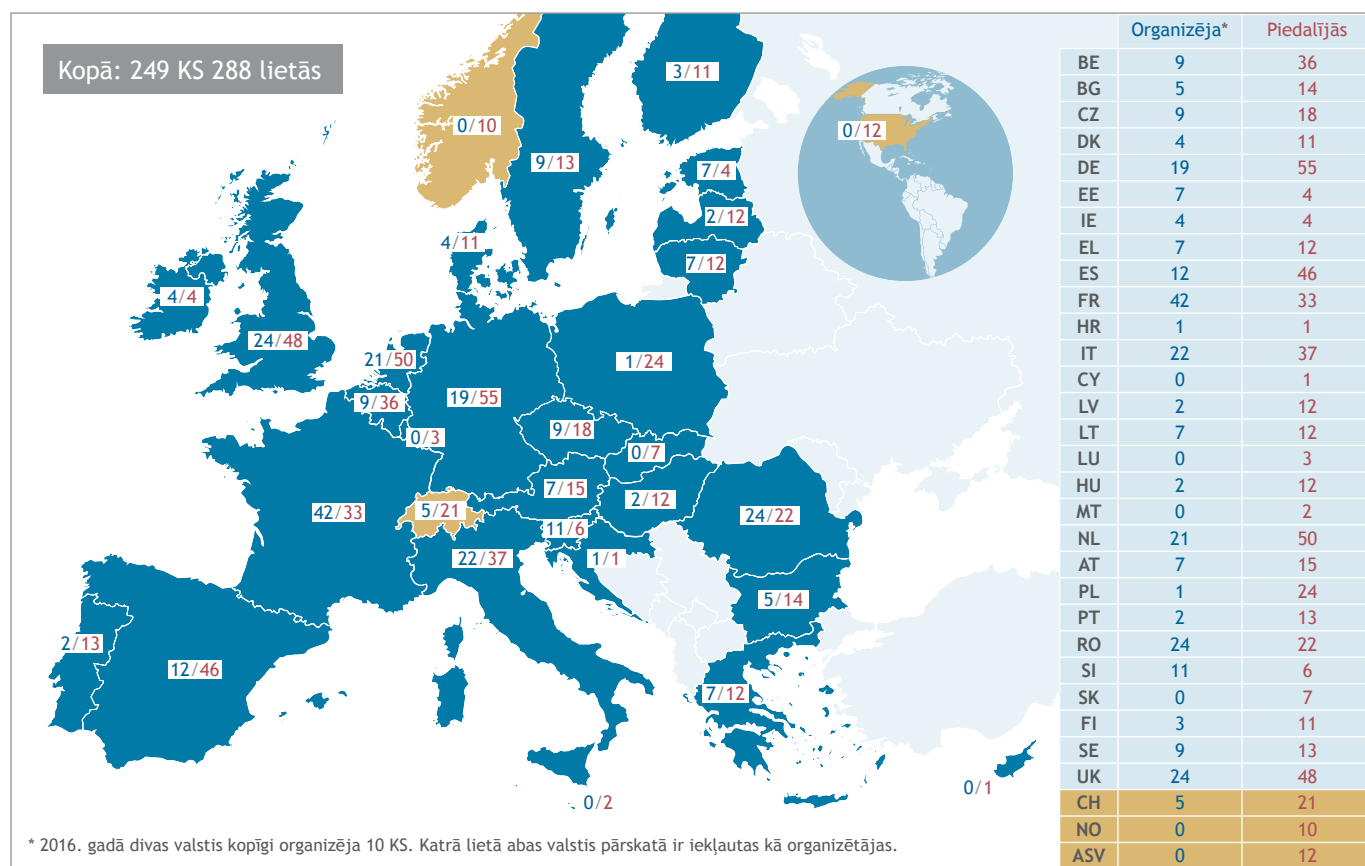
Šajās sanāksmēs piedalās ārēji dalībnieki, t. i., dalībvalstu nacionālās tiesiskās un tiesībsardzības iestādes. Turklāt uz šādām sanāksmēm var būt ielūgti trešo valstu pārstāvji, tāpat kā sadarbības partneru amatpersonas, piemēram, no Eiropola, *OLAF* un tādām starptautiskām organizācijām kā Interpols.

Viens no svarīgākajiem pakalpojumiem, kas tiek nodrošināts koordinācijas sanāksmju laikā, ir sinhronais tulkojums, tas sniedz iespēju dalībniekiem sazināties tieši ar kolēģiem un savā izvēlētajā valodā izklāstīt tiesiskās koordinācijas problēmas, kas rodas kriminālizmeklēšanu vai kriminālvajāšanu laikā.

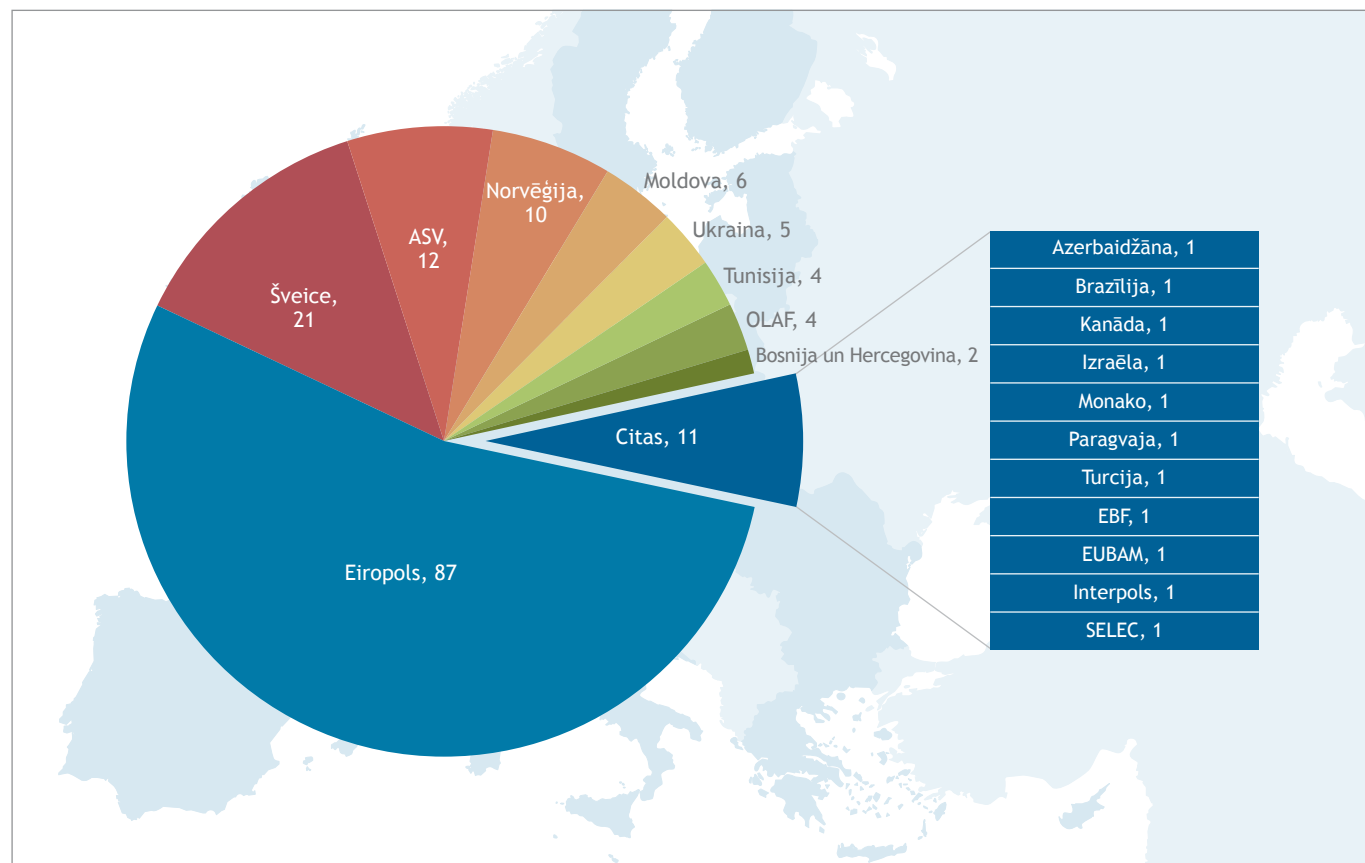
Koordinācijas sanāksmes tiek organizētas, lai atvieglotu informācijas apmaiņu, noteiktu un ieviestu līdzekļus un metodes STP lūgumu vai piespiedu pasākumu (piemēram, kratīšanas vai apcietināšanas orderu) izpildes atbalstam, atvieglotu iespējamo *JIT* izveidi un darbību, koordinētu pašreizējās izmeklēšanas un kriminālvajāšanas, kā arī noteiktu, novērstu un atrisinātu jurisdikcijas kolīzijas, ar *ne bis in idem* principu saistītus jautājumus un citas tiesiskās vai pierādījumu problēmas.

Koordinācijas sanāksmes

Koordinācijas sanāksmēs iesaistītās trešās valstis, sadarbības partneri un starptautiskās organizācijas

1.3. Eirojusta koordinācijas centri

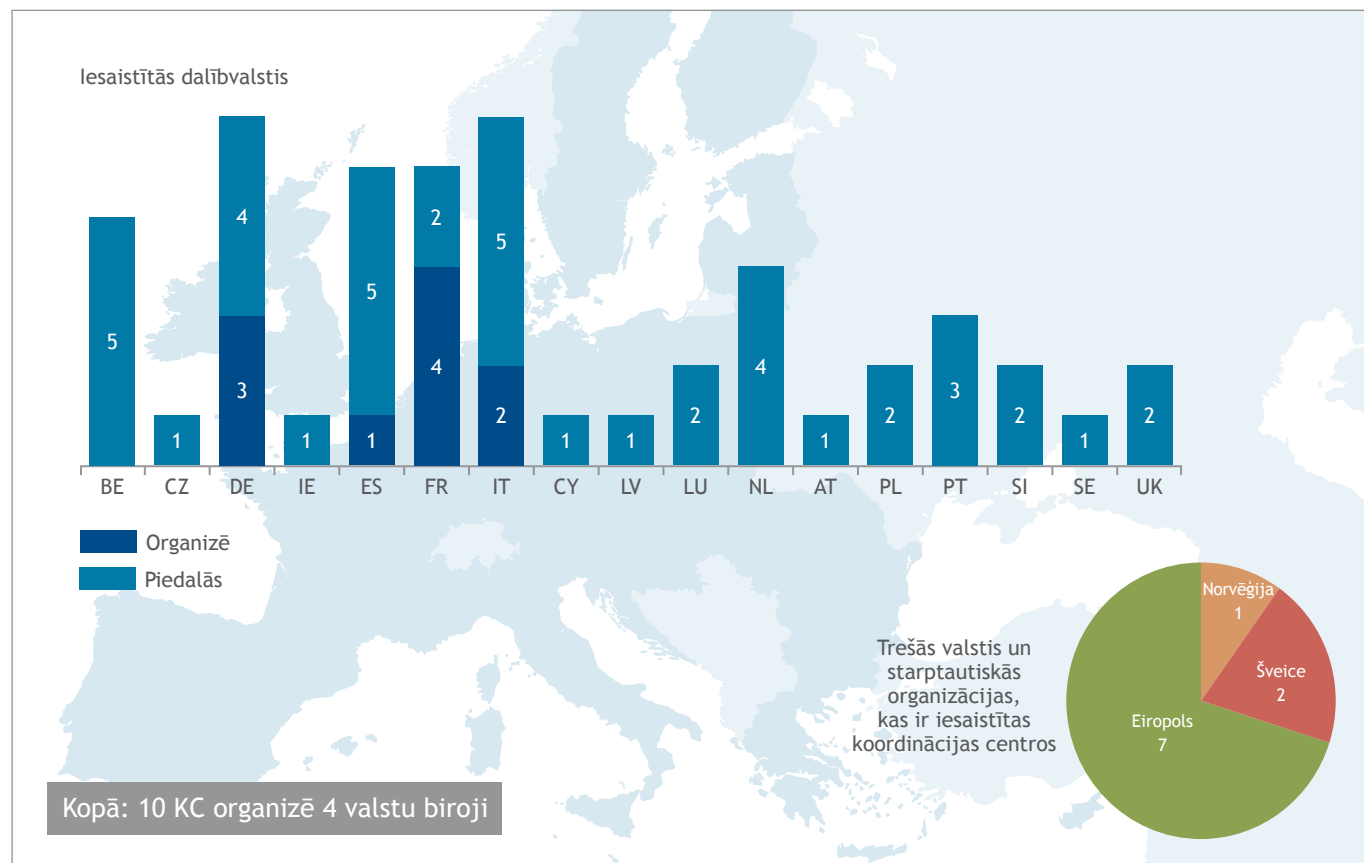
Ja sarežģītās lietās nepieciešama reāllaika informācijas apmaiņa un daudzpusējas plaša mēroga darbības (piem., vairāku aresta orderu izpilde dažādās valstīs), Eirojusts var atbalstīt ieinteresētās valsts iestādes, izveidojot savās telpās koordinācijas centru. Koordinācijas centri tiek veidoti, lai veiktu centrmezgla funkcijas reāllaika informācijas apmaiņas nodrošināšanā, kā arī koordinētu vienotu tiesisko un tiesībaizsardzības pasākumu īstenošanu dažādās valstīs (konfiskācijas, arestus, mājokļu/uzņēmumu kratīšanas, iesaldēšanas rīkojumus un liecinieku nopratināšanas).

Koordinācijas centru darbības laikā visas iesaistītās iestādes nepārtraukti ir savstarpēji savienotas, izmantojot īpašas telekomunikāciju līnijas un datorus, informācija ar Eirojusta starpniecību tiek ātri nodota no vienas iestādes citai. Tiek nepārtraukti uzraudzīta un koordinēta vienota pasākumu īstenošana ar mērķi paredzēt un novērst visus operatīvos vai tiesiskos šķēršļus, kas varētu ietekmēt operācijas izdošanos.

Turklāt pirms koordinācijas centra izveides Eirojusts parasti sniedz visām iesaistītajām iestādēm pārskatu

Koordinācijas centri

ar būtisku informāciju, kas saistīta ar visiem vienoto darbību mērķiem, ietverot to tālruņa numurus, atrašanās vietas un bankas kontus, ja tādi ir.

Septiņi no desmit koordinācijas centriem, kas tika izveidoti 2016. gadā, nodarbojās galvenokārt ar finanšu noziegumu lietām (piem., krāpniecību un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju). Četros gadījumos koordinācijas centri strādāja pie lietām, kuru vajadzībām izveidota *JIT*.

1.4. Eirojusts un kopīgās izmeklēšanas grupas

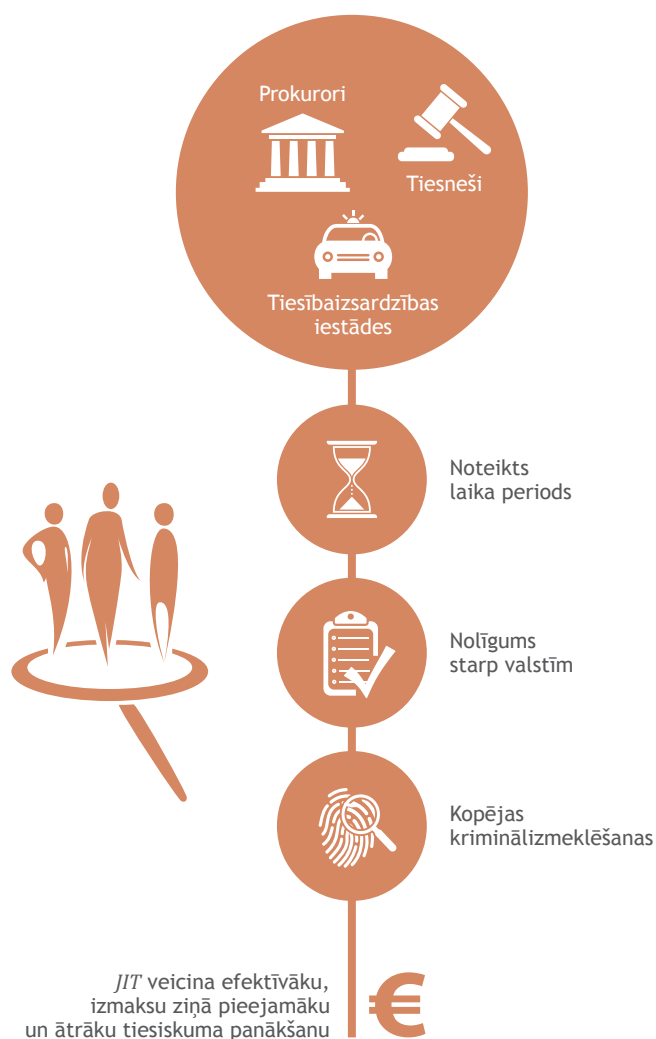
Kā tiesisko un juridisko zināšanu centram Eirojustam šajā jomā ir būtiska loma, gan sniedzot atbalstu *JIT*, gan konsultējot praktiķus. Eirojusts 2016. gadā atbalstīja 148 *JIT*, no kurām 69 bija jaunizveidotas. Pēc tam, kad Itālijā 2016. gada martā stājās spēkā likums, ar kuru īsteno Padomes pamatlēmumu 2002/465/TI, Eirojusts palīdzēja valstu iestādēm astoņās jaunizveidotās *JIT*, kurās bija iesaistīta Itālija. Eirojusts atbalstīja arī 14 *JIT*, kurās bija iesaistītas trešās valstis, un trīs no tām bija izveidotas 2016. gadā (Bosnija un Hercegovina (2), Moldova (2), Norvēģija (3), Serbija (3), Šveice (2), ASV (1) un Ukraina, Austrālija un Malaizija (kopīgi piedalījās 1 *JIT*)).

Nemot vērā bezprecedenta migrantu skaitu, kuri nesen ieradās Eiropas Savienībā, un pieaugošo ONG iesaistīšanos ar šo krīzi saistītajā *IIS*, Eirojusts organizēja diskusijas ar praktiķiem, lai noteiktu juridiskos un praktiskos izaicinājumus, dalītos paraugpraksē un veicinātu *JIT* izmantošanu. Vienpadsmit *JIT* nodarbojās ar *IIS*, piecas bija jaunizveidotas, un vienā no tām piedalījās Serbija.

Taktiskajā sanāksmē par tiesiskajiem izaicinājumiem *IIS* jomā un 12. ikgadējā *JIT* ekspertu sanāksmē tika apspriesti *JIT* izaicinājumi un sniegtas iespējas *IIS* lietās, ietverot iespējamo stratēģiju, lai rosinātu praktiķus uzsākt pārrobežu izmeklēšanas un aktīvāk izmantot *JIT* iespējas ar mērķi izjaukt kontrabandas tīklus. Tika uzsvērtā pievienotā vērtība, kas rodas, *JIT* iesaistot trešās valstis. Lai atvieglotu šādu līdzdalību, Eirojusts un *JIT* tīkls izveidoja instrumentu, kas katrā trešajā valstī nosaka piemērojamo juridisko pamatojumu saistībā ar *JIT* izveidi un attiecīgās valsts praktisko pieredzi šajā jomā. Ikgadējā sanāksmē prezentētais instruments, kas pieejams *JIT* tīkla ierobežotas piekļuves zonā, tiks regulāri atjaunināts.

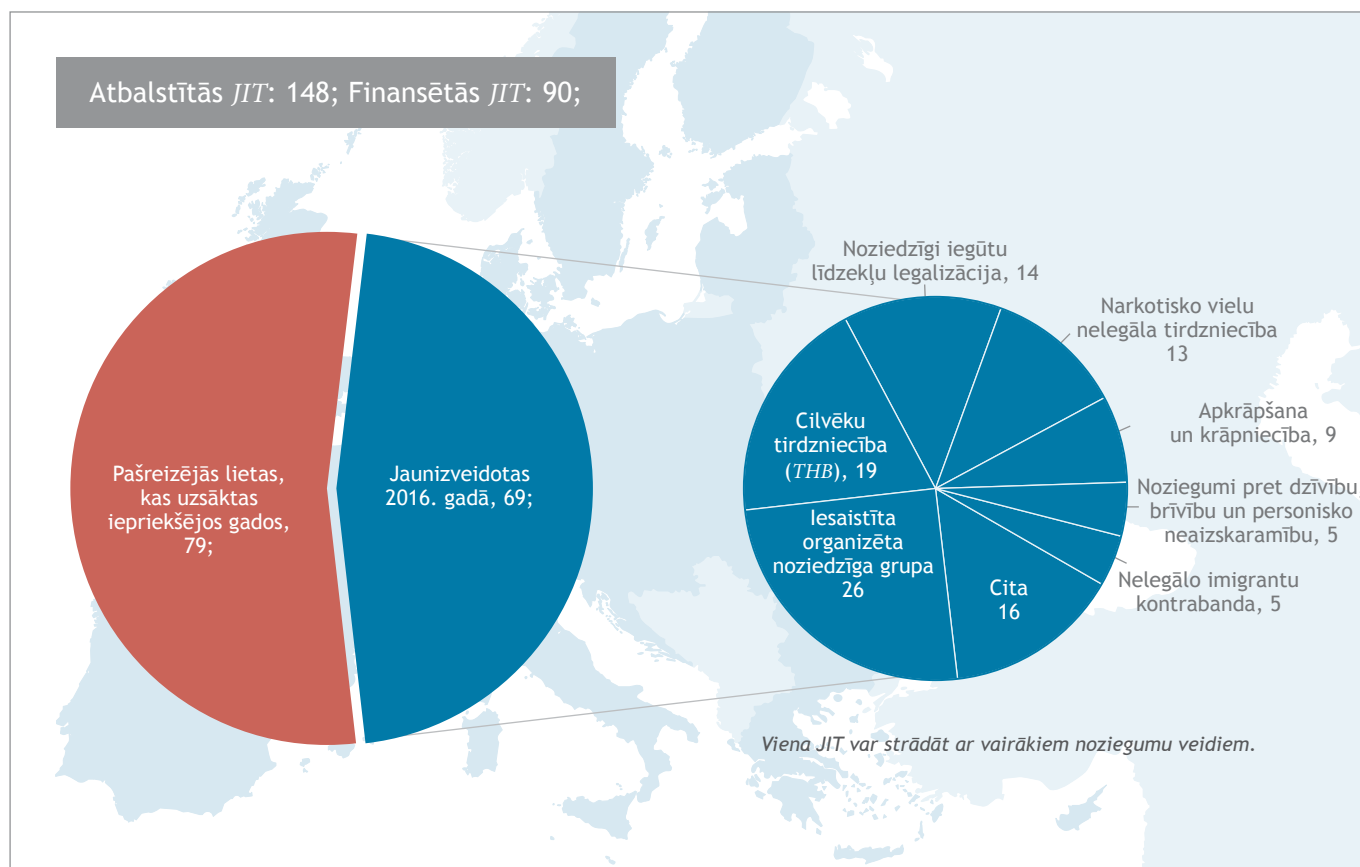
Atsauksmes par *JIT* priekšrocībām, kurās iesaistītas trešās valstis, tika vāktas *JIT* novērtēšanas laikā. Gadījumā, kad cilvēku tirdzniecības lietā *JIT* tika izveidota starp Bosniju un Hercegovinu un Franciju (*skatīt Eurojust Annual Report 2015* (Eirojusta 2015. gada pārskats) 51. lpp.), tika konstatēts, ka *JIT* ir efektīvākais veids, lai atbilstoši reaģētu uz kriminālās organizācijas dalībnieku mobilitāti un īsā laika posmā īsteno tu koordinētu operāciju, kā arī veicinātu vienotu pieeju cietušo atbalstam.

2016. gadā starp Nīderlandi, Beļģiju, Ukrainu, Austrāliju un Malaiziju izveidotā *JIT*, kas saistīta ar reisa MH17 lidmašīnas avāriju 2014. gada 17. jūlijā (*skatīt Eurojust Annual Report 2014* (Eirojusta 2014. gada pārskats) 22. lpp.), iepazīstinot ar pirmajiem izmeklēšanas rezultātiem, sasniedza būtisku mērķi. *JIT* nodrošinātais elastīgums un ātrā informācijas apmaiņa ļoti palīdzēja šīs lietas izmeklēšanā. Tik svarīgas un sarežģītas lietas izmeklēšanā, kurā ir grūti paredzēt izmeklēšanas virzību, STP izmantošana būtu ļoti apgrūtināša un nepraktiska. *JIT* uzreiz atvieglāja tādu norīkoto dalībnieku (Nīderlandes un Austrālijas amatpersonu) līdzdalību, kuri piedalījās Ukrainas liecinieku nopratināšanā

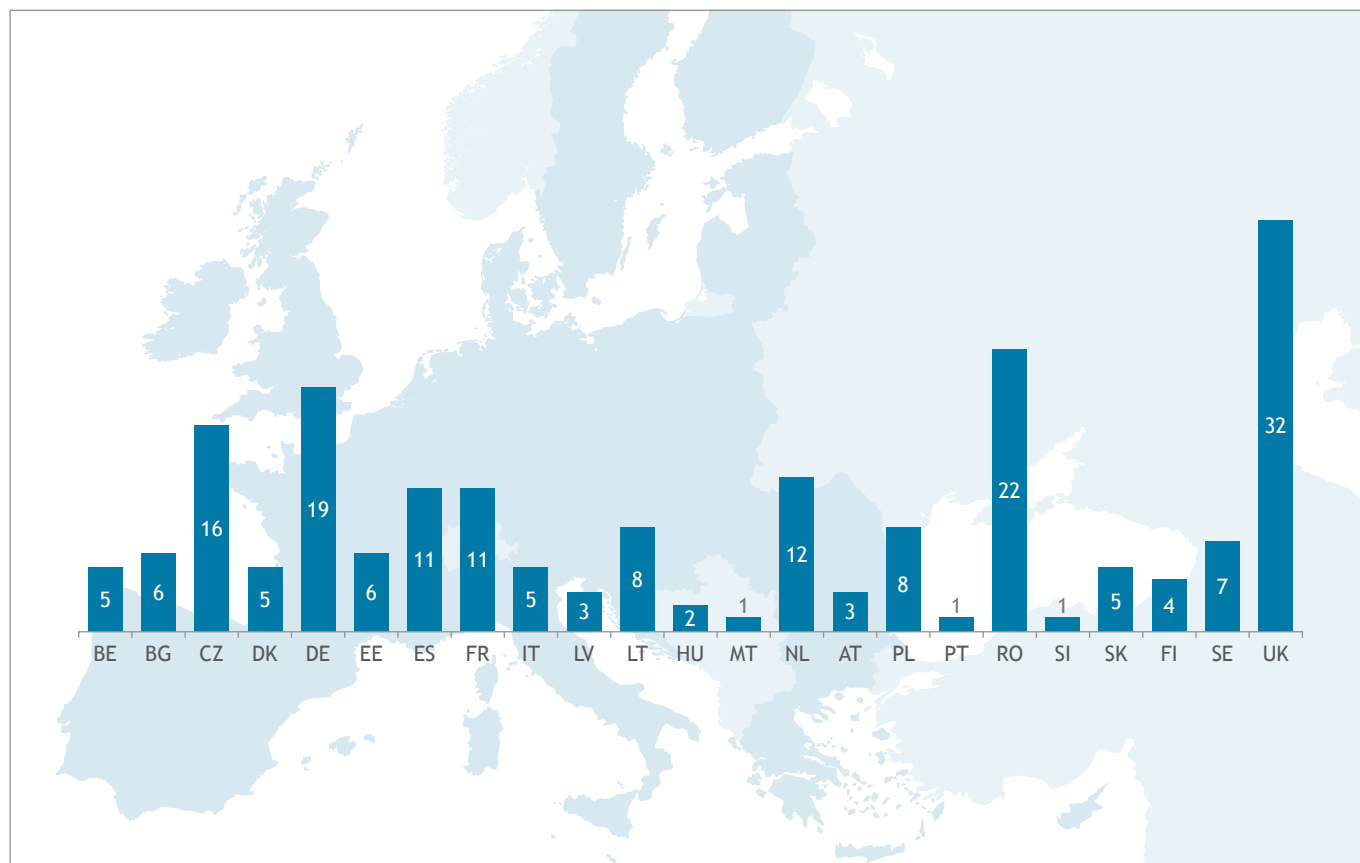

Eirojosta atbalstītās JIT, iekļaujot galvenos noziegumu veidus

Dalībvalstīs finansētās JIT

Who can apply?

- ▶ Judicial and/or law enforcement authorities
- ▶ *JITs* between EU States and *JITs* between EU/non-EU States
- ▶ Eurojust's National Members invited to participate in the *JIT*

What is not covered?

- ✗ Costs prior to the *JIT*
- ✗ Domestic costs
- ✗ Purchase of equipment
- ✗ Pre-financing of costs

What is covered?

Costs of cross-border operations

- ✓ Travel and accommodation
- ✓ Interpretation and translation
- ✓ Transport of evidence/seized items

Logistical support

- ✓ Loan of smartphones, laptops, mobile scanners & printers
- ✓ Communication costs

JIT funding process

How to submit

- ▶ Access the *JIT* portal and fill in the web form
- ▶ Include needs of all *JIT* partners
- ▶ Attach *JIT* agreement, extensions and, where applicable, financial identification form (*FIF*)
- ▶ Submit within set fifteen-day period

Evaluation & award

- ▶ Evaluation by Eurojust staff and practitioners
- ▶ Decision within 15 days

Action

- ▶ Planned actions to be performed within three-month period

6

Claim

- ▶ Send form & supporting documents to jits@eurojust.europa.eu
- ▶ Within one month after end of action period
- ▶ Individual claims by each institution/agency

un tādu pierādījumu analizēšanā, kuru lielākā daļa arī atradās Ukrainā. Uzticība, ko izdevās izveidot ar *JIT* starpniecību, veicināja Nīderlandes iestāžu koordinētās vienotās pieejas piemērošanu katastrofā cietušajiem. Pēc *JIT* izveidošanas tā darbojās patstāvīgi un saņēma finansējumu ar Eirojusta starpniecību, kurš organizēja sanāksmes un veicināja saziņu ar Ukrainas iestādēm.

JIT paplašināšana, iekļaujot trešās valstis, tika ņemta vērā, pārskatot praktiskos instrumentus, kas izstrādāti *JIT* izmantošanas atbalstam praktiķu vidū: [JITs model agreement](#) (*JIT* paraug nolīgums) un [JITs Practical Guide](#) (*JIT* praktiskā rokasgrāmata). Jaunais paraug nolīgums vairs nav balstīts vienīgi uz ES tiesību instrumentiem, tas ietver citu *JIT* juridisko pamatu, un tam vajadzētu atvieglot *JIT* izveidi ar trešajām valstīm. Tas palīdzēs pātrināt jaunu līgumu sagatavošanu. *JIT* praktiskā rokas-

grāmata ir izveidota, lai padarītu *JIT* pieejamāku praktiķiem, it īpaši trešajās valstīs.

Eirojusta finansiālais atbalsts *JIT* operācijām

JIT izmantošanas pieaugums atspoguļojas Eirojusta saņemto finansiālā atbalsta pieteikumu skaita pieaugumā: *JIT* tīkla sekretariāts apstrādāja 180 finansējuma pieteikumus (144 pieteikumus 2015. gadā). Pieteikumu skaits no *JIT*, kurās iesaistītas trešās valstis (18), atbilst šai augošajai tendencei (13 pieteikumi 2015. gadā). Atbalsts tika piešķirts 15 *JIT*, finansējot deviņas *JIT*, kurās darbojas Serbija (2), Šveice (2), Norvēģija (2), Moldova (1), Bosnija un Hercegovina (1) un Ukraina, Austrālija un Malaizija (kopīgi darbojās 1 *JIT*). Kopā finansiālais atbalsts tikai sniegts 90 *JIT* (68 — 2015. gadā). 58 grupas no šīm tika finansētas pirmo reizi gada laikā.

Atbalsta piešķiršanas process *JIT* tika pārskatīts, lai pieļāgotu to operatīvajām nepieciešamībām un uzlabotu efektivitāti, tika veikti šādi pasākumi:

- ▶ ieviesta jauna izdevumu kategorija (pārrobežu pierādījumu / izņemto vienību nosūtīšana);
- ▶ finansiālā atbalsta pagarināšana personām, kuras sniedz ieguldījumu *JIT* pārrobežu operatīvajās darbībās, bet nav oficiāli norīkotas kā pārstāvji (piem., tulki, tiesu eksperti u. c.);
- ▶ vienības izmaksu ieviešana par vienu kategoriju (ceļošana un izmitināšana), lai paātrinātu atlīdzinājuma piešķiršanu;

▶ diferencēta budžeta apropriācijas ieviešana, lai palielinātu elastīgumu līdzekļu izmantošanā un atkārtotā atbrīvoto līdzekļu izmantošanā;

▶ noteikumu vienkāršošana attiecībā uz pavaddokumenti atlīdzinājuma piešķiršanai.

Lai palīdzētu *JIT* praktiķiem orientēties finansēšanas procesā, izveidota [infographic](#) (infografika) un [JITs funding guide](#) ("*JIT* finansēšanas rokasgrāmata"), kas lielākajā daļā ES oficiālo valodu pieejama mūsu tīmekļa vietnē.

Serbija piedalās *JIT*, kas izmeklē naudas viltošanu

Čehijas veiktā izmeklēšana lietā, kas saistīta ar ASV dolāru un euro banknošu viltošanu, atklāja ONG, kura sastāvēja galvenokārt no Serbijas pavalstniekiem un nodarbojās arī ar narkotisko vielu nelegālu tirdzniecību. ONG piedāvāja daudz viltotu banknošu pārdošanai galvenokārt Prāgā. Izmeklētāji uzgāja iespiestuvi netālu no Belgradas, Serbijā. Nodarījuma galvenais organizētājs, domājams, rīkojās kā kontaktpersona starp vainīgajiem citās dalībvalstīs. Lai transportētu viltotās banknotes, ONG izmantoja slepenus nodalījumus kravas automašīnās. Banknotes pastāvīgajiem klientiem tika piedāvātas par cenu, kas ir 15–20% no nominālvērtības, un citiem klientiem — par 30% no patiesās cenas.

Intensīva sadarbība starp Čehijas, Ungārijas, Austrijas, Serbijas policiju un Eiropolu sākās 2014. gada decembrī. Eiropols apstiprināja, ka viltotās banknotes ar tiem pašiem sērijas numuriem ir atrastas ne tikai Čehijā, bet arī Austrijā, Ungārijā, Vācijā, Slovākijā, Slovēnijā, Rumānijā, Horvātijā un Latvijā, kā arī ASV. Visas izņemtās banknotes bija ļoti labas kvalitātes viltojumi.

Eiropustam 2015. gada sākumā tika lūgta palīdzība tiesiskās sadarbības atvieglošanā starp Čehijas, Austrijas, Ungārijas, Serbijas un Slovākijas valsts iestādēm, kā arī atbalsts *JIT* izveidē. Marta koordinācijas sanāksmes rezultātā Čehijas un Serbijas delegācijas vienojās par *JIT* izveidi un nolēma lūgt finansējumu ar Eiropusta starpniecību. Tā kā Slovākijā un Ungārijā netika uzsākta izmeklēšana un Austrijas iestādes tikko bija sākušas izmeklēšanu, šīs dalībvalstis nepievienojās *JIT*, bet gan piedāvāja savu atbalstu. Pamatojoties uz STP lūgumu, Ungārija sadarbojās ar Čehijas iestādēm, īstenojot slepenu operāciju, kuras laikā slepenais aģents Ungārijā iegādājās viltotos ASV dolārus no kāda aizdomās turētā.

Eiropustam bija nozīmīga loma kontaktu izveidē starp Čehijas un Serbijas iestādēm, kā arī uzticības veidošanā starp tām. Sākumā puses rīkojās piesardzīgi un informācijas apmaiņa bija lēna. *JIT* sanāksmes un otrā koordinācijas sanāksme veicināja ātru attiecību uzlabošanos starp valstu iestādēm un nodrošināja veiksmīgu *JIT* sadarbību. Čehijas policijas sadarbības amatpersona Serbijā aktīvi piedalījās visās sanāsmēs un palīdzēja pārvarēt valodas barjeru. Darbs *JIT* ietvaros būtiski atviegloja abu pušu centienus, īpaši apmainoties ar pierādījumiem un nodrošinot to pieņemamību. Serbijā iegūtie pierādījumi, arī mājas kratīšanas rezultāti, daktiloskopiskie dati u. c. pierādījumi, tika ātri nodoti Čehijas iestādēm.

Par spīti veiksmīgajai sadarbībai *JIT* puses saskārās ar tiesiskām grūtībām, kas saistītas ar pierādījumu pieņemamību. Čehijas tiesa no sākuma izturējās piesardzīgi pret policijas reģistros iekļauto informāciju par slepenā aģenta darbībām, jo policijas organizēta provokācija Čehijā ir nelikumīga. Beigās tiesa atzina šos pierādījumus par pieņemamiem kopā ar reģistros iekļauto informāciju par aizdomās turēto novērošanu Serbijā, kuras apmaiņa notika *JIT* ietvaros.

Radās vēl viena problēma, kas bija saistīta ar vienu no Serbijā arestētajām personām, kuru Čehijas tiesā bija paredzēts uzklaut kā liecinieku, bet Serbijā — kā aizdomās turēto. Tas, ka persona beigās tika uzklautā kā aizdomās turētais, radīja tiesisku šķērslī, un liecība Čehijas tiesā tika atzīta par nepieņemamu. Par laimi, bija pieejams pietiekams pierādījumu daudzums, lai nodrošinātu personas notiesāšanu. Čehijā 2015. gada septembrī tika arestētas divas aizdomās turētās personas un izņemtas viltotas banknotes USD 130 000 vērtībā. Serbijā tika arestētas vēl septiņas personas un veikta mājas kratīšana. Tika uzzieta pilnībā aprikota iespiestuve, arī viltotas banknotes USD 33 000 vērtībā, kas bija gatavas izplatīšanai, kā arī citas banknotes izgatavošanas posmā un viltošanai nepieciešamo materiālu krājumi. Pret diviem aizdomās turētajiem Čehijā tika uzsākta tiesvedība. Abiem aizdomās turētajiem 2016. gada septembrī tika piespriests 8,5 gadus ilgs ieslodzījums. Čehijas tiesneša spriedumam 2016. gada beigās nebija *res judicata* spēka. Serbijā pret dažiem ONG dalībniekiem uzsāktā lieta sasniedza tiesas stadiju.

1.5. Eirojusta informācijas pārvaldība

Eirojusts strādāja, lai uzlabotu funkcionalitāti un darbināmību LPS, dienesta datubāzē, kurā tiek glabāta un apstrādāta ar lietām saistīta informācija, kā arī atvieglota datu aizsardzības noteikumu īstenošanas uzraudzība.

Tika izlaistas divas LPS atjauninājuma versijas, lai palielinātu datu apstrādes ātrumu un izveidotu e-pasta pārvaldības sistēmu, ar kuras palīdzību lietotāji var importēt vai pievienot LPS lielu daudzumu e-pastu no kopīgajām LPS valstu biroju pastkastītēm.

Eirojusts uzraudzīja tādu no dalībvalstīm saņemto ziņojumu plūsmu, uz kuriem attiecas Padomes lēmuma par Eirojustu 13. panta 5.–7. punkts. Pēc apspriešanās ar Eirojusta nacionālajiem korespondentiem, kolēģija pieņēma uzlaboto 13. panta veidlapas versiju. Veidlapa tika pārstrukturēta, lai padarītu to vienkāršāku lietošanai dalībvalstīs, un to var tieši importēt LPS.

Attīstījās iespēja izveidot tīkla savienojumus ar 28 dalībvalstīm, lai uzlabotu vispārējo drošību informācijas apmaiņas laikā starp Eirojustu un dalībvalstīm. Sāka darboties drošs tīkla savienojums ar Austriju, palielinot kopējo drošo savienojumu skaitu līdz 14 (BE, BG, CZ, ES, LV, LU, HU, NL, PL, RO, SI, FI, SE).

Risinājumu izstrāde un ieviešana, lai savienotu *ENCS* dalībniekus dalībvalstīs ar LPS, tika aizturēta finansālu ierobežojumu dēļ. Tika izveidotas jaunas pieejas, lai palielinātu Eirojusta spēju saglabāt operatīvās un stratēģiskās zināšanas: *Lietu informācijas forma*, lai apkopotu kvalitatīvo informāciju par Eirojusta lietām,

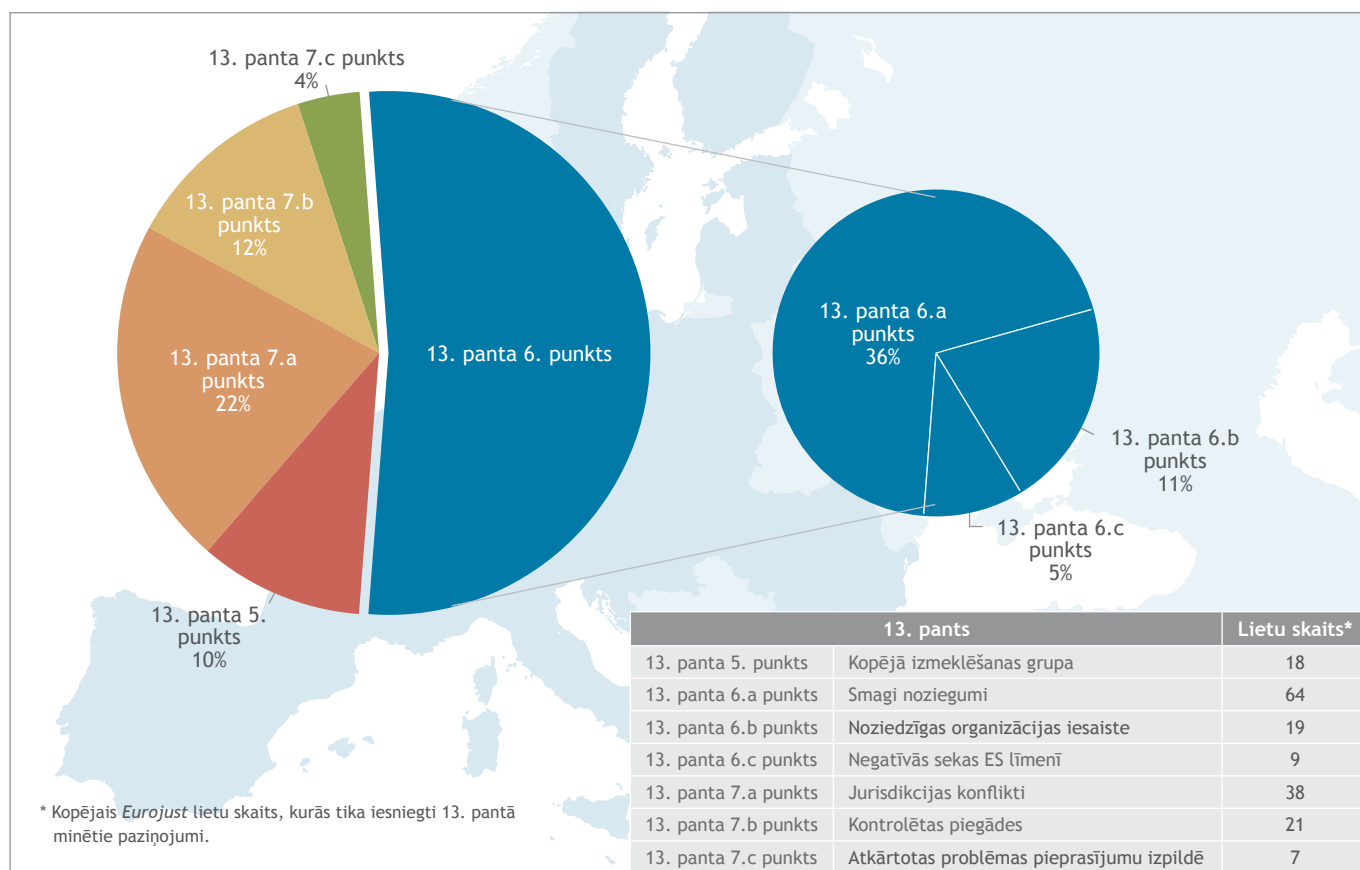
izņemot personas datus, un meklētu modeļus, paraugpraksi un zināšanas; *Zināšanu pārvaldības saskarne*, kurā apkopota stratēģiska informācija, kā, piemēram, pārskati par tiesiskās sadarbības instrumentu izmantošanu darbā ar lietām un prioritārajās noziegumu jomās, piemēri no izmeklētajām lietām un Eirojusta sānāksmju rezultāti.

Fiches Suédoises

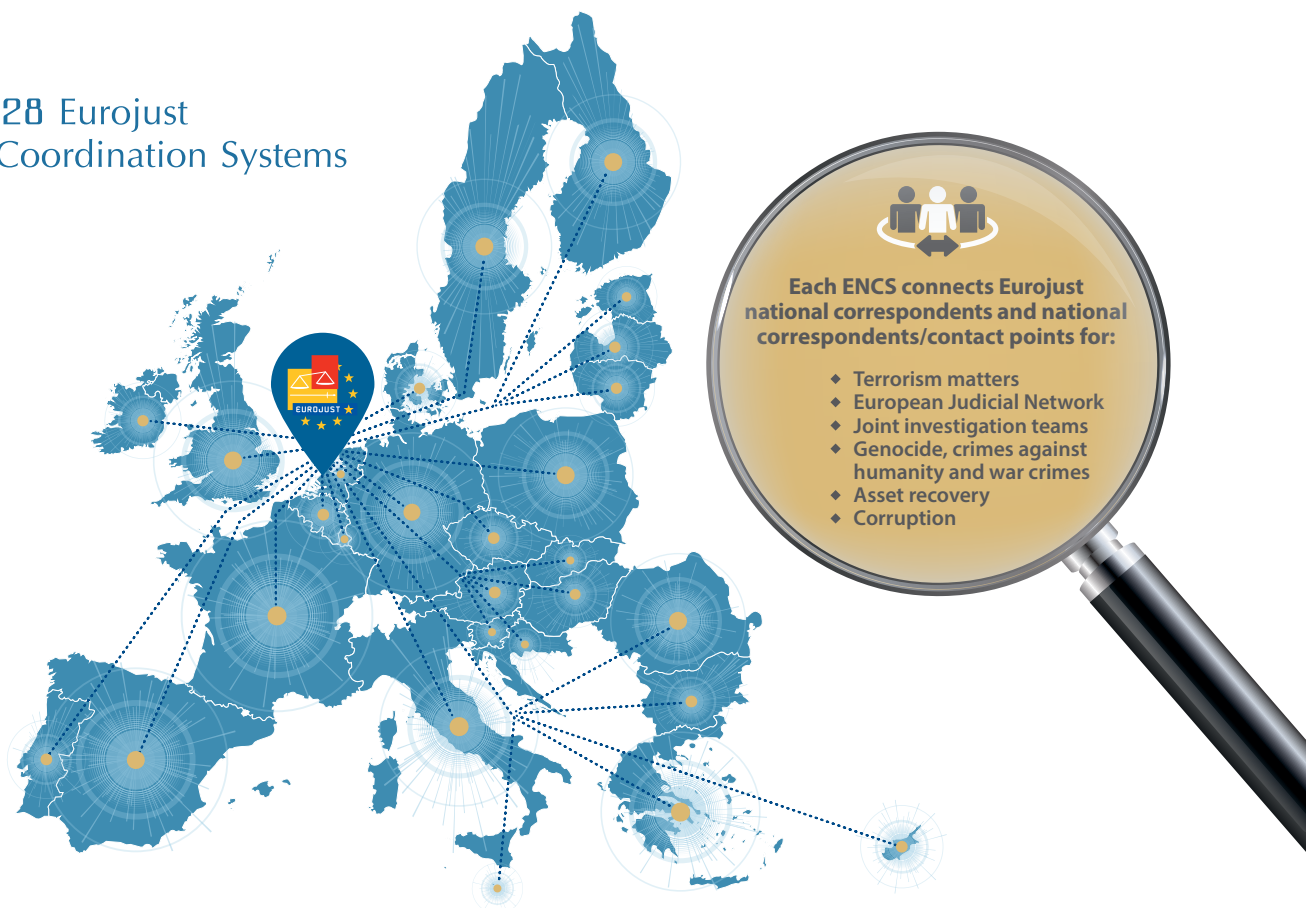
Šobrīd **ENCS** ir ieviesta 25 dalībvalstīs. *Fiches Suédoises* sniegts: 1) pārskats par *ENCS* struktūru un darbību attiecīgajās dalībvalstīs un 2) valsts vadlīniju kopums attiecībā uz Padomes lēmuma par Eirojustu 13. panta piemērošanu ar mērķi uzlabot informācijas apmaiņu dalībvalstu un Eirojusta starpā un lietu sadali starp Eirojustu un *EJN*. Lai veiksmīgāk reaģētu uz praktisku nepieciešamībām, Eirojusts 2016. gadā izveidoja jaunu veidni, kurā pilnībā aprakstīta katras valsts *ENCS*. Turklāt jaunajās *Fiches* iekļauta īpaša sadaļa, kas paredzēta citu dalībvalstu informēšanai, par valstu pieredzi un paraugpraksi. *Fiches* tiek regulāri atjauninātas un ir pieejamas Eirojusta nacionālajiem korespondentiem Eirojusta ierobežotās piekļuves zonā.

13. panta lietas

28 Eurojust National Coordination Systems

2016

hronika

2. jūnijs, Hāga

Stratēģiskais seminārs "Kibertelpas atslēgas"
Nīderlandes ES prezidentūras ietvaros.

3. jūnijs, Hāga

Apvienotais konsultatīvais forums
Nīderlandes un Slovākijas prezidentūras ietvaros.

7.–9. jūnijs, Amsterdamā/Hāga

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla 46. plenārsēde
un darbseminārs ar Eiropas nacionālajiem birojiem.

11.–15. aprīlis, Hāga

EJTN mācību vizīte.

15.–16. jūnijs, Hāga

12. JIT nacionālo ekspertu ikgadējā sanāksme.

JANVĀRIS

FEBRUĀRIS

MARTS

APRĪLIS

MAIJS

JŪNIJS

4.–5. februāris, Hāga

Taktiskā sanāksme par
"Tiesiskajiem izaicinājumiem,
kas izriet no nelegālas
imigrantu kontrabandas".

3. maijs, Brisele

Eiropjuts un Melnkalne
paraksta Sadarbības nolīgumu.

23. maijs, Hāga

1. ES diena pret genocīda,
noziedzumu pret cilvēci
un kara noziedzumu
nesodāmību.

24.–25. maijs, Hāga

20. Eiropas Genocīda
apkaršanas tīkla
sanāksme.

22.–23. jūnijs, Hāga

Taktiskā sanāksme par "Efektīvas
tiesiskās reakcijas izveidi pret
ārvalstu kaujiniekiem teroristiem".

27. jūnijs, Hāga

Eiropjuts un Ukraina
paraksta Sadarbības nolīgumu.

29.–30. jūnijs, Hāga

EMPACT sanāksme par
"Organizētiem noziedzīgiem
nodarījumiem pret īpašumu".

12.-13. oktobris, Hāga
21. Eiropas Genocīda apkarošanas tīkla sanāksme.

28. oktobris, Hāga
Slovākijas prezidentūras sanāksme par
"Tiesisko sadarbību nodokļu noziegumu jomā".

11. oktobris, Hāga
Sir Julian King, ES Drošības savienības
komisārs apmeklē Eirojustu.

9. novembris, Hāga
Klaus Meyer-Cabri tiek ievēlēts
par Eirojusta viceprezidentu.

21.-23. novembris, Bratislava
Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla 47. plenārsēde.

12. jūlijs, Hāga
Eirojusts un Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs
paraksta saprašanās memorandu.

JŪLIJS

AUGUSTS

SEPTEMBRIS

OKTOBRIS

NOVEMBRIS

DECEMBRIS

1. septembris, Hāga
Hilde Stoltenberg tiek norīkota
uz Eirojustu kā sadarbības prokurore
no Norvēģijas.

24. novembris, Hāga
Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla
kriminālnoziegumos sanāksme.

30. novembris, Hāga
Atvadas no Eirojusta ēkas.

13. decembris, Hāga
Ladislav Hamran tiek
atkārtoti ievēlēts Eirojusta
viceprezidenta amatā.

Eirojusta darbs
ar lietām

2.1. Ievads

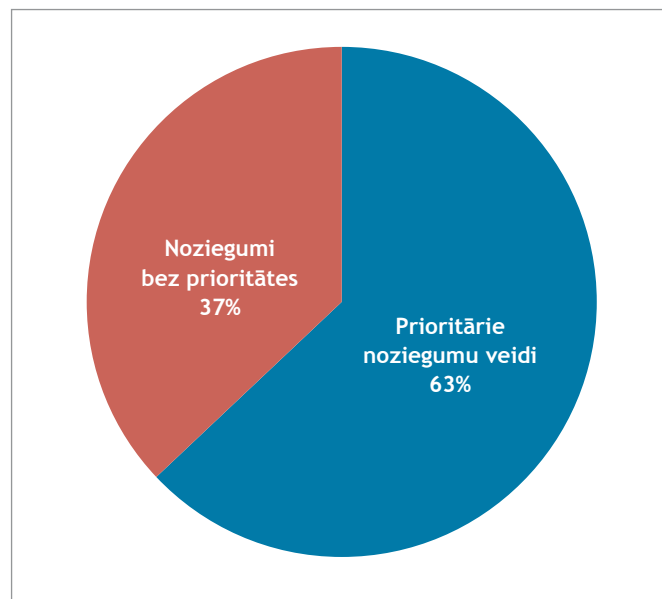
Eiropas Drošības un migrācijas programmu prioritātēm, kuras 2015. gadā pieņēma Eiropas Komisija. Pieaugošo draudu un pārrobežu dimensijas dēļ terorisms, kibernetizācija un organizētā noziedzība minēta kā prioritāte Drošības programmā laika posmam no 2015. gada līdz 2020. gadam. Migrācijas programmā teikts, ka nepieciešama tūlītēja rīcība, lai izjauktu kriminālos kontrabandas tīklus. Turklāt ES Rīcības plānā cīņai pret migrantu kontrabandu 2015.–2020. gadā noteiktas konkrētas darbības, kas nepieciešamas, lai īstenotu šīs divas programmas.

Eiropas loma tiesiskajā sadarbībā un koordinācijā ir ļoti būtiska, lai izjauktu ONG, īstenotu kriminālvajāšanu saistībā ar noziegumu finansiālajiem aspektiem, risinātu vairāku jurisdikciju problēmas un iegūtu pieņemamus pierādījumus, kas nodrošinātu taisnīgumu attiecībā uz vainīgo. Eiropas palīdz īstenot ES programmas un ir palielinājis darbības, sevišķi cīņā ar terorismu, kibernetizācijas un organizētās noziedzības jomā, ietverot IIS un THB. Sniegtais operatīvais atbalsts ietver juridisko problēmu analīzi, paraugprakses izstrādi, sadarbību ar trešajām valstīm un ES partneriem, kā arī ciešu sadarbību ar specializētiem tieslietu ekspertu tīkliem.

Jaunie draudi, ko radīja kibernetizācija, 2016. gadā tika atzīti par īstiem Padomes 2016. gada 9. jūnija se-

cinājumos, ar kuriem izveidoja *EJCN*. Šī specializēto prokuroru un tiesnešu tīkla uzdevums ir stāties pretī izaicinājumiem, ko rada kibernetizācija, kibernetizācijas izraisīti noziegumi un izmeklēšanas kibertelpā, kā arī šķēršļi efektīvai e-pierādījumu nodrošināšanai un iegūšanai. Saskaņā ar Padomes prasībām Eiropas sniedz atbalstu tīklam tā mērķu sasniegšanā.

Eiropas prioritārie noziegumu veidi

Prioritārie noziegumu veidi	Lietas			Koordinācijas sanāksmes			JIT		
	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.	2014.	2015.	2016.
Terorisms	14	41	67	4	15	18	2	3	4
Kibernetizācija	42	62	60	15	19	13	6	11	8
IIS	32	60	65	10	20	12	9	9	11
Cilvēku tirdzniecība (THB)	71	79	93	12	32	33	18	21	32
Krāpniecība	560	647	654	60	76	44	32	34	35
Korupcija	55	90	74	9	10	15	4	4	2
Narkotisko vielu nelegāla tirdzniecība	283	274	254	52	57	41	31	25	24
MOCC	128	201	199	13	21	19	13	13	12
PIF noziegumi	70	69	41	7	11	11	2	5	5
Noziegumi bez prioritātes									
Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija	220	283	295	41	55	67	24	30	35
Noziegumi pret vidi	5	5	6	0	1	0	0	0	0

Eirojusta darbības prioritātes būtībā atspoguļo Padomes prioritātes cīņā pret smagiem un organizētiem noziegumiem 2014.–2017. gadā. Kā organizācijai, kuras darbība ir atkarīga no pieprasījuma un notikumiem, Eirojusta prioritātes ietver korupciju un terorismu.

2.1.1. Terorisms

Šaušalīgā virkne nāvējošu teroristu uzbrukumu Eiropā akcentēja dalībvalstu nepieciešamību cīnīties ar terorismu koordinētā veidā, lai nodrošinātu veiksmīgas izmeklēšanas un kriminālvajāšanas, kā arī veicinātu tiesisko sadarbību. Tika novērota pieaugoša tiesu iestāžu uzticība Eirojustam un lielāka nepieciešamība pēc atbalsta terorisma lietās.

Kopš 2014. gada pagājušajā gadā tika pieredzēts gandrīz pieckāršs tādu terorisma lietu skaita pieaugums, kurās tika lūgta Eirojusta palīdzība, bija vērojama arī būtiska attīstība ar teroristu nodarījumiem saistītas informācijas apmaiņā ar Eirojustu, ko nosaka Padomes lēmums 2005/671/TI. Salīdzinājumā ar 14 lietām 2014. gadā Eirojusts šogad atbalstīja 67 terorisma lietas, arī lietu par teroristu uzbrukumu Briselē, un organizēja 18 koordinācijas sanāksmes, kā arī atbalstīja četras *JIT*, no kurām viena bija jaunizveidota.

Informācija par kriminālvajāšanām, kas saistītas ar terorismu, Eirojustam tika nodota 133 gadījumos salīdzinājumā ar 30 gadījumiem 2014. gadā, un par pabeigtu tiesvedību 275 gadījumos salīdzinājumā ar 180 —2014. gadā. Viena no svarīgākajām prioritātēm politikas programmā bija ar terorismu saistītas informācijas apmaiņa ar Eirojustu, un tiek sagaidīta savlaicīga, sistemātiska informācijas apmaiņa.

Eirojusts turpināja publicēt izdevumu *“Uzraudzība notiesāšanā par terorismu”* un *ad hoc* būtisku terorisma notiesāšanas gadījumu tiesisko analīzi, lai izplatītu praktiķu vidū paraugpraksi, informāciju par dažādiem un sarežģītiem juridiskiem jautājumiem, tiesas secinājumus un argumentus, informāciju par tiesisko attīstību ES un valstu līmenī, kā arī informāciju par tādiem nozīmīgiem elementiem kā, piemēram, jaunas vervēšanas tehnikas un agrīnās radikalizācijas pazīmes.

Viens no nozīmīgākajiem analizētajiem tiesas nolēmumiem attiecās uz operāciju “CESTO”, svarīgu Spānijas iestāžu pasākumu, kas bija vērsts uz tāda vervēšanas un veicināšanas tīkla izjaukšanu, ar kura starpniecību ārvalstu kaujinieki teroristi tika sūtīti uz Sīriju. Juridiskajā analīzē (ierobežotas izplatīšanas Eirojusta dokuments) bija apkopotas daudzas tiesiskās grūtības, ietverot izlūkošanas ziņojumu izmantošanu kriminālprocesā un grūtības noteikt grupas saistību ar terorismu. Analīze noder kā iedvesmas avots veiksmīgu kriminālvajāšanas lietu izveidei dalībvalstīs.

Izdevums “Uzraudzība notiesāšanā par terorismu”

TCM ir ierobežotas pieejas Eirojusta dokuments, kuru pārsvarā izsniedz prokuroriem un tiesnešiem, kas strādā ar terorisma lietām; izdevums tiek regulāri publicēts kopš 2008. gada. Tajā sniegts pārskats par notiesājošiem un attaisnojošiem spriedumiem saistībā ar terorismu visā Eiropas Savienībā, jauniešiem tiesiskajā jomā, un attiecīgo spriedumu juridiskā analīze.

TCM pamatā ir no publiskiem avotiem iegūta informācija, kā arī dati par notiesāšanu saistībā ar terorisma noziegumiem, ko sniegušas valstu iestādes, īstenojot Padomes Lēmumu 2005/671/TI. 2016. gadā publicēto izdevumu analītiskās nodaļas iekļāva Beļģijas, Dānijas, Francijas, Zviedrijas un Šveices tiesu sniegto lēmumu analīzi par lietām, kas skar *FTF* un teroristu vervēšanas tīklus.

Pēc Padomes aicinājuma, kas izteikts tās 2015. gada secinājumos par tādas radikalizācijas novēršanu, kas noved pie vardarbīga ekstrēmisma, Eirojusts pārraudzīja notiesāšanas par terorismu gadījumus ar mērķi uzzināt, vai tiesas piedāvā alternatīvas ieslodzījumam un rehabilitācijas programmām. Tas veicināja valstu prakses un zināšanu apmaiņu, sevišķi saistībā ar riska novērtēšanas instrumentiem, ko tiesneši un prokurori izmanto, novērtējot *FTF* radīto draudu līmeni, kā arī deradikalizācijas programmām.

Novembrī Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas (*LIBE*) sanāsmē par radikalizācijas novēršanu un apkarošanu Eirojusts sniedza ieskatu savā darbā un dalījās secinājumos.

Eirojusta 2016. gada analīzē par krimināltiesību jomas reakciju uz *FTF* fenomenu galvenā uzmanība bija pievērsta konkrētām problēmām: i) īpašās un ārkārtas pilnvaras, kas piemērojamas teroristu uzbrukuma gadījumā; ii) (ārzemju) izlūkošanas ziņojumu kā pierādījumu pieņemamība kriminālprocesā; iii) deradikalizācija un alternatīvas kriminālvajāšanai un aizturēšanai; iv) saikne starp terorismu un organizēto noziedzību.

Taktiskajā sanāsmē par *“Efektīvas tiesiskās reakcijas izveidi pret ārvalstu kaujiniekiem teroristiem”*, piedaloties Eirojusta nacionālajiem korespondentiem terorisma jomā — arī terorisma apkarošanas jomā specializējušies prokurori no Šveices, Norvēģijas, ASV, Turcijas, Melnkalnes,

Albānijas, Serbijas un Bosnijas un Hercegovinas, kā arī ES terorisma apkarošanas koordinators, *ECTC* vadītāji un ES Izlūkdatu analīzes centra direktors — notika darbības pieredzes apmaiņa, pievēršoties tādām tēmām kā vervēšanas tīkli, pārrobežu saites un teroristu uzbrukumu sagatavošanas darbības.

Ceturtais pārskats par *FTF* (klasificēts kā *EU Restricted*), kas izdots decembrī, ietvēra visus attiecīgos Eirojusta konstatējumus gada garumā, kā arī Eirojusta viedokli par krimināltiesību jomas reakciju uz *FTF* fenomenu, tiesisko attīstību dalībvalstīs un vairākas rekomendācijas Eiropas Savienībai un dalībvalstīm, un turpmākas Eirojusta darbības.

Eirojusts sagatavoja arī kopsavilkumu par 2015. gada *FTF* pārskata galvenajiem konstatējumiem, kas 2016. gadā tika publicēts kā ierobežotas pieejamības Eirojusta dokuments. Ievērojot 2014. gada un 2015. gada *FTF* pārskata rekomendācijas par ES tiesiskā regulējuma precizēšanu terorisma jomā un pamatojoties uz savu operatīvo pieredzi, Eirojusts aprīlī *LIBE* komitejas “ēnu” sanāksmē prezentēja savu ieguldījumu saistībā ar priekšlikumu direktīvai par terorisma apkarošanu.

Eirojustam ir nozīmīga loma tiesiskās sadarbības veicināšanā starp dalībvalstīm un trešajām valstīm, sevišķi no Rietumbalkānu, Tuvo Austrumu un Ziemeļāfrikas reģiona. Eirojusts ir izveidojis kontaktpunktus Alžīrijā, Ēģiptē, Irākā, Izraēlā, Jordānijā, Libānā, Palestīniešu pašpārvaldē, Saūda Arābijā un Tunisijā. 8. jūnijā Eirojusts piedalījās ES un Turcijas Terorisma apkarošanas dialogā, kura rezultātā tika panākta atkārtota apņemšanās steidzami palielināt kopīgos centienus *FTF* radīto draudu novēršanai un Turcija apstiprināja apņemšanos cieši sadarboties ar Eirojustu un citām attiecīgajām ES aģentūrām šī fenomena apkarošanā.

Eirojusta nacionālo korespondentu tīkls terorisma jomā darbojās kā pirmais kontaktpunkts reakcijai uz 2016. gada Briselē notikušajiem teroristu uzbrukumiem. Stundas laikā pēc 22. marta uzbrukuma, kurā notika koordinētas pašnāvnieku izraisītas spridzināšanas metro un Briseles Zaventemas lidostā, dzīvību zaudēja 32 cilvēki un vairāki simti bija ievainoti, Eirojusts aktivizēja nacionālo korespondentu tīklu terorisma jomā, lai nodrošinātu, ka kompetentās tiesu iestādes visās dalībvalstīs visu diennakti ir nepārtraukti pieejamas, lai nekavējoties saņemtu un apstrādātu steidzamu tiesiskās sadarbības lūgumu vai lēmumu.

Tīkla aktivizēšana veicināja ātras un visaptverošas palīdzības sniegšanu Beļģijas izmeklēšanai saistībā ar šo liela apmēra teroristu uzbrukumu, atbalstot un papildinot darbu valsts līmenī, bet orientējoties uz starptautisko uzbrukumu dimensiju, noziedzīgo tīklu identifikāciju un saistītajām noziedzīgajām darbībām. Eirojusts arī

bija gatavs nekavējoties rīkoties, lai spētu ātri atbildēt uz visiem kompetento valsts iestāžu palīdzības un koordinācijas lūgumiem.

Izmeklēšanā Beļģijā tika atklāts sarežģīts teroristu tīkls, kam ir saikne gan ar citām dalībvalstīm, gan teroristu uzbrukumiem Parīzē, kur spridzinātājus pašnāvniekus atbalstīja vairākas personas, kā arī sakars ar citiem smagiem noziegumiem un tīkliem, ietverot ieroču neliukumīgu tirdzniecību un dokumentu viltošanu. Persona, kas redzama stāvam blakām vienam no spridzinātājiem pašnāvniekiem un fiksēta novērošanas kameras videoierakstā Briseles metro, dažas minūtes pirms detonācijas aizbēga un tika identificēta kā Sīrijā pazīstams *FTF*. Viņa DNS, kas tika atrasts vairākos teroristu tīkla izmantotajos slēpņos un automašīnās, ļāva atklāt saikni ar citām dalībvalstīm un Parīzes teroristu uzbrukuma īstenotājiem.

Beļģijas Ģenerālprokuratūra lūdza steidzamu Eirojusta palīdzību, lai veicinātu citai dalībvalstij nosūtītā STP lūguma izpildi. Eirojusta tūlītējā reakcija izrādījās nodrošīga, īsā laika posmā tika noteikta īstā iestāde, ar kuru organizēt pārrobežu sadarbību, lai nekavējoties izpildītu lūgumu un paātrinātu informācijas apmaiņu tiesiskā līmenī.

Eirojusta atbalsts palīdzēja noskaidrot viena Briseles teroristu uzbrukuma līdzdalībnieka atrašanās vietu un notvert viņu. Viņa arests notika 8. aprīlī un bija koordinēts ar tajā pašā dienā veikto “vīrieša ar cepuri” arestu, kurš videonovērošanas kamerā bija redzams kā lidostas spridzinātājs pašnāvnieks, kas pameta notikuma vietu.

CBRN-E rokasgrāmata

CBRN-E rokasgrāmata ir Eirojusta izdevums, kas tiek regulāri atjaunināts un nodrošina Eiropas Savienības praktiķus ar specializētu daudznozarju juridisko atbalstu izmeklēšanās un kriminālvajāšanās par starptautiskiem noziegumiem saistībā ar “ķīmiskām, bioloģiskām, radioloģiskām vielām, kodolvielām un sprāgstvielām” (*CBRN-E*).

Tajā sniegts pārskats par galvenajiem ES un starptautiskajiem administratīvajiem un krimināltiesību aktiem, kas piemērojami *CBRN-E* vielām, kā arī par starptautiskām organizācijām, sistēmām un datubāzēm *CBRN-E* jomā. Atjauninātā versija tika izdota 2016. gadā.

2.1.2. Kibernoziēdzība

Tiesiskā sadarbība kibernoziēdzības jomā saskaras ar daudziem skaidriem izaicinājumiem, kas galvenokārt izriet no šim fenomenam raksturīgās bezrobežu dabas un nozīmīgām valsts līmeņa tiesiskā regulējuma atšķirībām. Eirojūsts sniedza atbalstu 60 lietās, 13 koordinācijas sanāksmēs un astoņās *JIT*, no kurām divas bija jaunizveidotas.

Papildus operatīvajam atbalstam citas Eirojūsta darbības kibernoziēdzības jomā veicināja pieredzes un zināšanu apmaiņu starp valstu praktiķiem tādās būtiskās jomās kā sadarbība ar *ISP*, kas atrodas ASV, un datu šifrēšana.

Eirojūsts kā instruments noderēja kibernoziēgumos specializējušos praktiķu kopienas izveidē, un tas atzinīgi novērtēja *EJCN* izveidi. *EJCN* sastāv no vismaz viena katras dalībvalsts tiesu iestādes pārstāvja ar atbilstošām speciālām zināšanām.

EJCN veicinās un palielinās sadarbību starp kompetentajām tiesu iestādēm, sekmējot speciālu zināšanu, paraugprakses un citu attiecīgu zināšanu apmaiņu, kas saistītas ar izmeklēšanu un kriminālvajāšanu kibernoziēgumu jomā. Tīkls veicinās arī dialogu starp dažādiem dalībniekiem un ieinteresētajām personām, kurām ir būtiska loma tiesiskuma nodrošināšanai kibertelpā. Eirojūsta uzdevums ir sniegt atbalstu tīklam

Izdevums “Kibernoziēdzības tiesiskā uzraudzība”

Eirojūsts 2016. gadā izdeva *CJM*. *CJM* ir ierobežotas pieejas Eirojūsta dokuments, kas tiek publicēts vienu reizi gadā un paredzēts kā ziņošanas instruments praktiķu atbalstam ar kibernoziēgumiem saistītu lietu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā. *CJM* aprakstītas attiecīgās likumdošanas izmaiņas kibernoziēgumu un kibernoziēgumu izraisītu noziēgumu jomā. Turklāt tajā sniegta plaša atlasīto valstu tiesas nolēmumu analīze kibernoziēgumu lietās, kā arī nodaļa par šo tematu, kas izstrādāta, balstoties uz pašreizējām diskusijām un jaunajām tendencēm šajā jomā.

Pagājušajā gadā publicētajā *CJM* tika apskatīti divi interesanti temati: tiesas nolēmumi Beļģijas “Yahoo!” lietā un attālināta pieeja datiem vai datorizētai informācijas sistēmai.

un nodrošināt sadarbību ar to. Novembrī *EJCN* ievirzes sanāksmē, kas notika Eirojūsta ēkā, galvenā uzmanība tika pievērsta šifrēšanas un tiešsaistē veiktu slepenu izmeklēšanu tehniskajiem, juridiskajiem un praktiskajiem šķēršļiem.

Eirojūsta eksperti piedalījās sanāksmēs par elektroniskajiem pierādījumiem, ko organizēja Komisija pēc Padomes 2016. gada 9. jūnija secinājumiem par krimināltiesību ievērošanas uzlabošanu kibertelpā, tajās uzmanība tika pievērsta trim jomām, kurās uzlabojumus ierosināja praktiķi: STP lūgumu izpilde, tieša sadarbība ar *ISP* un jurisdikciju izveides mehānismi kibertelpā. Eirojūsts sniedza ieskatu kopīgajos izaicinājumos, ar kuriem saskaras praktiķi, kā arī informēja par paraugpraksi šo izaicinājumu pārvarēšanai, ietverot jurisdikcijas īstenošanas problēmas kibertelpā.

Eirojūsts turpināja cieši sadarboties ar citām ieinteresētajām personām un institucionālajiem partneriem, lai nodrošinātu izmeklēšanu un kriminālvajāšanu efektīvāti kibernoziēgumu lietās. Eirojūsta norīkotais eksperts kibernoziēgumu jomā galvenokārt darbojās kā vidutājs starp Eirojūstu un Eiropolu, šādi veicinot informācijas apmaiņu un atbalstot, koordinējot sadarbību ar EC3.

Saskaņā ar *EMPACT* platformu kibernoziēgumos — bērnu seksuālu izmantošanu — Eirojūsts veica savu lietu analīzi saistībā ar tiešsaistes *CSE*, aprakstot izaicinājumus, ar kuriem saskārās *CSE* lietu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas laikā, kā arī apkopojot risinājumus un paraugpraksi.

No 2016. gada janvāra līdz martam Eirojūstā bija norīkots ASV Kibernoziēgumu prokurors, kura uzdevums bija, strādājot kopā ar valstu birojiem un EC3, izveidot ciešāku operatīvo sadarbību ar ASV pārstāvi kibernoziēgumu jomā un palielināt izpratni par ASV krimināltiesību sistēmu. Gan Eirojūsts, gan ASV iestādes atzinīgi izteicās par šo iniciatīvu, kurai bija labi rezultāti.

Eirojūsts pievienojās augošajai valsts un privāto struktūru koalīcijai, kura atbalsta projektu “No More Ransom” (Nekādas ļaunprātīgas programmatūras), ko sākotnēji izveidoja Nīderlandes iestādes, EC3 un divi privāti kiberroziēdzības uzņēmumi. Projekta uzdevums ir aktīvi palīdzēt no ļaunprātīgas programmatūras cietušajiem, padarot pieejamas kriminālizmeklēšanu laikā atrastās atšifrēšanas atslēgas.

Eirojūsts ir koordinācijas komitejas biedrs “Cybercrime Project” (Kibernoziēdzības projektā), kuru uzsāka 2015. gada Pasaules Ekonomikas forumā ar mērķi uzlabot valsts un privātā sektora sadarbību kibernoziēdzības apkarošanā. Šī projekta ietvaros 2016. gadā tika publicētas “Rekomendācijas valsts un privātā sektora sadarbībai kibernoziēdzības apkarošanas jomā”.

Meeting of the European Judicial Cybercrime Network, November 2016

Branislav Boháčik, Slovēkijas Republikas Ģenerālprokuratūras prokurors, sacīja:

“EJCN izveide ir ilgi gaidītais praktiķu vēlmju piepildījums. Šajā tīklā viņi varēs dalīties ar savu pieredzi un zināšanām, kā arī cieši sadarboties ar kolēģiem no ES dalībvalstīm, lai pārvarētu daudzus izaicinājumus, ar kuriem saskaras kibernetiskā noziedzība un kibernetiskā noziedzība veicinātu noziedzumu, kā, piemēram, šifrēšana, izmeklēšanā un kriminālvajāšanā.”

2.1.3. Nelegāla imigrantu kontrabanda

Dalībvalstis turpināja sastapties ar sarežģītiem izaicinājumiem, kas radās no straujā *IIS* pieauguma, tās vērsās pie ES iestādēm un aģentūrām, lai noteiktu un izmantotu jaunas un efektīvākas iespējas šīs bezprecedenta humānās ārkārtas situācijas risināšanā. Eirojusts atjaunoja centienus, kas bija vērsti uz dalībvalstu spēju stiprināšanu ar mērķi izjaukt un īstenot kriminālvajāšanu pret ONG, kas darbojas kontrabandas un narkotisko vielu nelegālas tirdzniecības tīklos.

Eirojusts humānās krīzes smagākajā brīdī reģistrēja 65 lietas, kas ir neliels pieaugums salīdzinājumā ar 2015. gadu, organizēja 12 koordinācijas sanāksmes un atbalstīja 11 *JIT*, no kurām piecas bija jaunizveidotas. Vienā *JIT* bija iesaistīta trešā valsts (Serbija). *JIT* izmantošana *IIS* lietās un trešo valstu dalība *JIT* bija tēmas, ko apsprieda *JIT* ekspertu ikgadējā sanāksmē (skatīt 1.4. un 6.2. sadaļu).

Eirojusts atbalsta priekšpostēja dalībvalstis, kas pie savām ārējām robežām saskaras ar lielu migrācijas spiedienu. Darbības, kas veiktas karstajos punktos,

Jurisdikcija lietā par nelegālu imigrantu kontrabandu

2015. gada augustā netālu no Austrijas autoceļa, Ungārijas robežas tuvumā, tika atrasts pamests kravas automobilis. Automašīna kravas nodalījumā atrada 71 imigranta liķi. Ungārijā un Austrijā nekavējoties uzsāka šī incidenta izmeklēšanu. Ungārijā pāris dienu pēc incidenta tika identificēti un arestēti četri bulgāru un viens afgāņu tautības aizdomās turētais, kuri bija no ONG, kas iesaistīts *IIS*. Iespējamais noziegumu koordinators vēlāk aizturēja Vācijā, un tika uzsāktas lietas pret aizdomās turētajiem Bulgārijā un Serbijā.

Lai nodrošinātu ātru tiesisko sadarbību starp iesaistītajām valstīm, Ungārijas iestādes lūdza Eirojusta atbalstu. Koordinācijas sanāksmi ievadīja operatīva sanāksme Eiropolā, kuru organizēja 48 stundu laikā pēc lūguma saņemšanas. Eirojusta koordinācijas sanāksmē kļuva skaidrs, ka Vācijā notiek vairāk nekā 10 izmeklēšanas par migrantu transportēšanu, kuru plānoja, organizēja un veica tā pati ONG, un tāpēc ir nepieciešama sadarbība un informācijas apmaiņa. Tika apsvērtā doma par *JIT* izveidi starp Ungāriju, Austriju un Vāciju, tomēr dalībnieki nolēma, ka uz SPL lūgumiem balstīta sadarbība būs piemērotāka. Austrija jau bija nosūtījusi vairākus SPL lūgumus Ungārijai un izdevusi EAO abām valstīm — gan Ungārijai, gan Bulgārijai.

Pēc koordinācijas sanāksmes Eirojusts uzraudzīja un veicināja Serbijai, Slovākijai un Itālijai nosūtīto Ungārijas SPL lūgumu izpildi ar mērķi apkopot ar lietu saistītu informāciju un pierādījumus. Kad Ungārijas SPL lūgums pēc telekomunikāciju datiem tika nosūtīts Slovākijai, valstis saskārās ar šķērslī, kas saistīts ar datu saglabāšanu. Datu saglabāšanas regulas atcelšanas dēļ, ko 2015. gadā veica EST, incidenta laikā Slovākijā nebija spēkā esošu tiesību aktu datu saglabāšanas jomā. Pēc tam, kad 2016. gada janvārī spēkā stājās jaunie Slovākijas tiesību akti, kuros bija noteikts sešus mēnešus ilgs datu saglabāšanas periods, valstu iestādes ar Eirojusta palīdzību spēja nodrošināt savlaicīgu lūguma izpildi.

Lai izvairītos no iespējamām jurisdikcijas kolīzijām, kas varētu rasties, ja tiek veiktas vairākas paralēlas izmeklēšanas un izdoti apcietināšanas orderi, Eirojusts nodrošināja, ka valstis vienojas par efektīvu stratēģiju šajā lietā. Plaši izplatīto ONG darbību dēļ un, lai nodrošinātu veiksmīgu kriminālvajāšanu, bija nepieciešama uzdevumu sadale. Tā kā izmeklēšanu gaitā tika noskaidrots, ka iespējamās slepkavības un cilvēku kontrabanda notika Ungārijas teritorijā, tika apspriesta Austrijas tiesvedības nodošana, jo, īstenojot kriminālvajāšanu vienā dalībvalstī, tiktu palielināta efektivitāte un vienprātība lietā pret ONG dalībniekiem. Paralēlā izmeklēšana turpinājās līdz 2015. gada novembrim, kad notika Austrijas tiesvedības nodošana un Ungārijas iestādes nolēma uzsākt kriminālvajāšanu saistībā ar visiem aspektiem. Šim nolūkam Austrijā savākie pierādījumi, ietverot ekspertu atzinumus, autopsijas un DNS testus, tika nodoti lietošanai Ungārijas kriminālvajāšanā. Tajā pašā laikā Austrija nodeva Ungārijas iestādēm tiesvedību citā saistītā lietā. Vācijas iestādes ierosināja lietu pret Vācijā aizturētajiem koordinatoriem. Lai palīdzētu nošķirt ONG automašīna vadītājus no organizatoriem, Ungārijas iestādes iesniedza Vācijas kolēģiem tiesību aktu noteikumus, uz kuriem pamatojas Ungārijā izvirzītās kriminālsūdzības. 2016. gada nogalē gan Ungārijas, gan Vācijas tiesvedība bija pirmstiesas posmā.

galvenokārt ir vērstas uz migrantu identifikāciju, reģistrāciju un pārbaudi. Eirojustam nav fizisku pārstāvniecību karstajos punktos, bet, lai sniegtu tajos atbalstu un attiecīgu informāciju un dalītos lietās ar Eirojusta valstu birojiem, kas veic tiesiskās pārbaudes un koordināciju ES līmenī, Eirojusts ir izveidojis ciešus tiesiskās sadarbības kontaktpunktus Grieķijā un Itālijā.

Tematiskā grupa nelegālas imigrantu kontrabandas jomā, kas izveidota 2015. gadā, sniedz palīdzību praktiķiem, kas nodarbojas pārrobežu *IIS* lietām. Eirojusts sagatavoja valsts tiesiskā regulējuma analīzi *IIS* un saistīto noziedzīgo nodarījumu jomā Spānijā, Itālijā un Francijā, nosakot izmeklēšanas un kriminālvajāšanas juridiskos un praktiskos izaicinājumus un paraugpraksi. Lai palīdzētu praktiķiem izveidot efektīvas kriminālvajāšanas stratēģijas, Eirojusts apkopo informāciju un veido praktiķiem paredzētus instrumentus par dalībvalstu piemērojamo tiesisko regulējumu *IIS* un saistīto noziedzīgo nodarījumu jomā, ietverot stiprās un vājās šo tiesību aktu vietas. Sniedzot ieguldījumu saistībā ar kriminālvajāšanu, Eirojusts atbalstīja arī Komisiju, kas veica ES tiesību aktu pārskatīšanu neregulāras migrācijas veicināšanas jomā, t. s. "Koordinatoru pakā".

Februārī Eirojusts organizēja taktisko sanāksmi par "*Tiesiskajiem izaicinājumiem, kas izriet no nelegālas imigrantu kontrabandas*". Tās dalībnieki sniedza pārskatu par operatīvo sadarbību starp Eiropas partneriem cīņā pret *IIS*, un notika dalīšanās ar tādu kontaktpunktu un tiesnešu koordinatoru pieredzi, kas strādā citās dalībvalstīs, kā arī karstajos punktos Itālijā un Grieķijā. Galvenā uzmanība bija pievērsta informācijas nodošanai, apkopošanai un pierādījumu pieņemamībai, un citām praktiskām problēmām, kas ietekmē tiesisko sadarbību. Dalībnieki diskutēja arī par jautājumiem, kas attiecas uz rakstisko un mutvārdu tulkošanu, kura sagādā nopietnas grūtības valstu iestādēm, piem., sertificētu un uzticamu tulkotāju un tulku atrašana no reti izmantotām valodām un dialektiem, kuros runā migranti un ONG, ietverot lielas izmaksas un lielo pierādījumu apjomu. Vienā no sanāksmes laikā apspriestajiem piemēriem prokurors nevarēja izmantot pierādījumus (pārtvertu telefona sarunu ierakstus) no citas dalībvalsts, jo tulkojums izmaksātu ļoti dārgi un tam nebija pieejamu līdzekļu. Līdzekļu trūkums pirmstiesas aizturēšanas orderu tulkošanai, kuri sastāv no 350 lappusēm, arī bija viena no problēmām sarežģītā *IIS* lietā, kas reģistrēta Eirojustā. Tulkojums bija nepieciešams izmeklēšanas uzsākšanai šo valstu jurisdikcijā. Rezultātā visas dalībvalstis neuzsāka izmeklēšanu. Ziņojums par sanāksmes rezultātiem tika publicēts kā ES dokuments ar Nr. 9456/16.

Aprīlī Eirojusts uzaicināja tieslietu un tiesībaizsardzības praktiķus no Francijas, Apvienotās Karalistes, Beļģijas un Nīderlandes uz operatīvo sanāksmi saistībā ar *IIS* Ziemeļjūras reģionā. Dalībnieki uzsvēra nepiecieša-

mību uzlabot informācijas apmaiņu, lai veicinātu finanšu jomas izmeklēšanas, kas vērstas uz ievērojamas peļņas konfiskāciju, kura radusies kontrabandas darbībās, un palielināt viltojumu un viltoto oficiālo dokumentu lietošanai pievērsto uzmanību, kā arī uzlabot pārrobežu novērošanas operācijas ar mērķi labāk paredzēt kontrabandas iespējas un izveidot stiprākas kriminālvajāšanas lietas.

Eirojusts turpināja strādāt, lai pastiprinātu operatīvo sadarbību ar trešajām valstīm un citiem institucionālajiem partneriem, kā arī piedalījās ES aģentūru migrantu kontrabandas jomas komisijas kontaktgrupā.

Jūlijā Eirojustu apmeklēja augsta līmeņa *EUNAVFORMED* delegācija, kas apsprieda sadarbību ar Kolēģiju, dalījās viedokļos par tiesiskiem aspektiem un informācijas apmaiņas kvalitāti, kā arī meklēja veidus, lai 2015. gada oktobra saprašanās vēstules ietvaros turpmāk stiprinātu savstarpējās attiecības. Lai apspriestu iesaistīšanos augstas prioritātes lietās un kopīgās darbības grupas "MARE" panākumus, notika regulāras sanāksmes ar Eiropolu. Eirojusts piedalījās *EMPACT FII* (veicināta nelegāla imigrācija) ietvaros paredzētajās darbībās.

2.1.4. Cilvēku tirdzniecība (THB)

Palielinājās Eirojusta atbalsts valstu izmeklēšanām un kriminālvajāšanām saistībā ar cilvēku tirdzniecību. Eirojusts reģistrēja 93 lietas un organizēja 33 koordinācijas sanāksmes. Pirmo reizi kā lūgumu saņēmējvalstis lietās piedalījās divas Latīņamerikas valstis: Kolumbija un Paragvaja. Tika novērots būtisks *JIT* izmantošanas pieaugums: ar *THB* saistītās lietās darbojās 32 *JIT* (21 — 2015. gadā), no kurām 19 bija jaunizveidotas 2016. gadā.

Eirojusts apvienoja operatīvo atbalstu ar stratēģiskām darbībām, lai palielinātu starptautiskās tiesiskās sadarbības efektivitāti un atbalstītu partnerattiecības ar citām ES institūcijām un aģentūrām ar mērķi pilnveidot darbības un optimizēt resursu izmantošanu cīņā pret *THB*.

Jūnijā Eirojustu apmeklēja ES koordinatore cilvēku tirdzniecības apkarošanas jomā, lai apspriestu tādu valsts tiesību aktu ietekmi, kuros par sodāmiem atzīti no cilvēku tirdzniecības upuru ekspluatācijas radušos pakalpojumu vai darbību lietotāji, gala patērētāji, kā tas noteikts Cilvēku tirdzniecības apkarošanas direktīvas 2011/36/ES 18. pantā. Viņa prezentēja kolēģijai arī Komisijas ziņojuma secinājumus par attīstību *THB* jomā un "*Judikatūras pētījumu attiecībā uz cilvēku tirdzniecību, kuras mērķis ir ekspluatācija darbam*", kas tika publicēts 2015. gada oktobrī.

Eirojusts sniedza ieguldījumu ES "*Stratēģijā pēc 2016. gada par cilvēku tirdzniecību*", kuras īstenošana sekos pēc "*ES Stratēģijas cilvēku tirdzniecības izskaušanai*"

2012.–2016. gadā”. Eirojusts izvirzīja šādas prioritātes: tiesiskās sadarbības palielināšana pārrobežu THB lietās, ietverot sadarbību ar trešajām valstīm; saiknes noteikšana starp THB un IIS; pievēršanās THB lietu raksturojumam, kurās iesaistītie upuri ir bērni.

Eirojusts atbalstīja projektu “Team Work!” “Daudzdisciplināras sadarbības stiprināšana cīņā pret cilvēku tirdzniecību, kuru mērķis ir ekspluatācija darbam”, kā arī vadīja darbsemināru “Kriminālvajāšana lietās par cilvēku tirdzniecību, kuru mērķis ir ekspluatācija darbam”. Rezultātā tika izveidota ekspertiem paredzēta rokasgrāmata par daudzdisciplināru sadarbību cīņā pret THB, kuru mērķis ir ekspluatācija darbam, un tiek aicināts izmantot Eirojusta piedāvāto atbalstu prokuroriem, kas nodarbojas ar pārrobežu THB lietām.

Pēc TI aģentūru tīkla ekspertu darbsemināra, ko saistībā ar smagu un organizētu noziegumu upuriem aprīlī organizēja FRA, Eirojusts ieguldīja arī pārskata izveidē “Veids, kādā TI aģentūras var uzlabot ar smagu un organizētu noziegumu upuriem saistītā darba ietekmi”. Eirojusts uzsvēra to, cik svarīgi ir nodrošināt ne tikai THB upuru aizsardzību, bet arī viņu ģimeņu aizsardzību to izcelsmes valstī, kā arī veicināt prokuroru sapratni pret upuriem.

2.1.5. Krāpniecība

Lielākais reģistrēto lietu skaits ir krāpniecības lietas (654), kas ietvēra koordinācijas sanāksmes (44), koordinācijas centrus (5) un JIT (35, no kurām deviņas bija jaunizveidotas). Eirojusts atbalstīja valsts iestādes, sniedzot savas zināšanas, sevišķi ar PVN krāpniecības apkarošanu saistītās jomās un nodokļu noziegumos, kā arī IPR aizsardzībā.

PVN krāpniecības lietas (t. s. “karuseļa krāpniecība”) ir īpaši sarežģītas, jo tās ietver krāpnieciskus tirgotājus, kas caur dažādām dalībvalstīm importē un eksportē preces bez PVN. Katrā šīs krāpnieciskās tirdzniecības posmā tiek pievienots PVN (dažreiz līdz pat 25%), un “karuseli” iesaistītie uzņēmumi pazūd. Gala eksportētājs saņem PVN atmaksu no valsts un pēc tam arī pazūd.

Turpinājās sadarbība ar ieinteresētajām personām un institucionālajiem partneriem. Jūlijā Eirojusts un Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs (EUIPO), kuru iepriekš dēvēja par Iekšējā tirgus saskaņošanas biroju (ITSB), parakstīja saprašanās memorandu (SM) ar mērķi paplašināt pašreizējo veiksmīgo sadarbību un atbalstīt Eiropas prokurorus darbā ar lietām, kas saistītas ar IPR pārkāpumiem. SM veicina turpmāku noteiktu sadarbības projektu attīstību, kā, piemēram, kopīgi semināri, prokuroru atbalstam paredzētas apmācības un informācija. Turklāt SM pastiprina Eiropas Intelektuālā īpašuma prokuroru tīkla (EIPPN) spējas.

Oktobrī Eirojusts sadarbībā ar Slovērijas ES prezidentūru organizēja taktisku sanāksmi “Tiesiskā sadarbība nodokļu noziegumu jomā”, kurā piedalījās augsta līmeņa prokurori no dalībvalstīm Šveices un ASV, kas specializējušies krāpniecības apkarošanā (skatīt 4.2. sadaļu).

Eirojusts piedalījās Eiropas Parlamenta novembra atklātajā sēdē “Cīņa ar noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju un izvairīšanos no nodokļu maksāšanas: kas nodrošina noteikumu ievērošanu un ievieš tos?”.

Eirojusts kļuva par dalībnieku Intelektuālā īpašuma noziegumu koordinētās koalīcijas Ieinteresēto personu konsultatīvajā padomē, kuru Eiropā izveidoja 2016. gada jūlijā ar mērķi savest kopā ieinteresētās personas no valsts un privātā sektora un veidot sinerģijas starp dažādu struktūru veiktajām darbībām, kas saistītas ar cīņu pret intelektuālā īpašuma noziegumiem.

2.1.6. Korupcija

Korupcija grauj uzticību valsts un privātajam sektoram. Eirojusts ir cieši apņēmies atbalstīt dalībvalstu krimi-

Korupcijas lietas stratēģija, par kuru vienojās II līmeņa sanāksmē

Spānijas izmeklēšana par korupciju un ar to saistīto noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju starptautiskās tirdzniecības operācijās tika uzsākta 2013. gadā pēc Luksemburgas SPL lūguma, kurā bija norādīts, ka daļa noziedzīgo darbību šajā dalībvalstī, iespējams, tiek veikta no Spānijas. Pretlikumīgajās darbībās bija iesaistītas Angolas valsts iestādes, kā arī valsts un privātā sektora uzņēmumi Spānijā. Noziedzīgos nodarījumus, iespējams, izdarīja Spānijas valsts uzņēmuma vadošie darbinieki, kam bija uzdots nodrošināt Angolas Valsts policiju ar automobiļiem, uniformām un citiem piederumiem. Luksemburgas izmeklēšanas tiesnesis 2014. gada oktobrī oficiāli pabeidza lietu un nodeva to Spānijas iestādēm spontānas informācijas apmaiņas ietvaros saskaņā ar 2000. gada SPL konvencijas 7. pantu.

Izmeklēšanās Luksemburgā un Spānijā atklāja, ka Angolas iestādes ar Ķīnas bankas konta starpniecību maksāja vairāk nekā

EUR 150 miljonus Spānijas uzņēmumam. Tomēr attiecīgais Spānijas uzņēmums Angolai piegādāja policijas aprīkojumu tikai aptuveni EUR 50 miljonu vērtībā. Atlikušos EUR 100 miljonus personas no Angolas un Spānijas, iespējams, novirzīja citiem mērķiem. Aizdomās turētie izveidoja bankas kontu tīklu un fiktīvus uzņēmumus Angolā, Eiropā un Āzijā ar mērķi slēpt nozagtās naudas galamērķi, rīkojoties atbilstoši plaši izplatītas noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmas turpmākiem posmiem: izvietošana, slāņošana un integrācija.

Lai apkopotu liecinieku liecības un informāciju par Angolā izmantotajiem bankas kontiem, Spānijas iestādes, pamatojoties uz 2003. gada ANO Pretkorupcijas konvenciju, 2015. gada februārī nosūtīja SPL lūgumu Angolai. Tā kā bankas un personas vairākās Eiropas valstīs, iespējams, arī bija iesaistītas noziedzīgajos nodarījumos, Spānijas iestādes 2015. gada jūnijā vērsās pie Eirojusta, sākotnēji meklējot informāciju par iepriekš Luksemburgai, Beļģijai un Šveicei izdoto SPL lūgumu izpildes statusu saskaņā ar ESAO Konvenciju par ārvalstu valsts amatpersonu uzpirkšanas apkarošanu starptautiskās uzņēmējdarbības darījumos.

Spānijas valsts birojs organizēja **II līmeņa sanāksmi**, kurā ar mērķi vienoties par sadarbības stratēģiju piedalījās Beļģijas valsts birojs un Šveices sadarbības prokurors. Rezultātā Eirojusts sekmēja ātru vairāku SPL lūgumu izpildi Šveicē un Beļģijā, kuru mērķis bija iegūt informāciju par aizdomās turēto bankas kontiem un nekavējoties iesaldēt tos. Lietas izmeklēšanas laikā tika savākti arvien jauni pierādījumi, Spānija 2015. gada oktobrī izdeva SPL lūgumus Francijai, Itālijai, Portugālei un AK. Lai noteiktu atlikušajai sadarbībai nepieciešamās darbības, Eirojusts sniedza analīzi par izmantoto noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas shēmu un iesaistītajiem aizdomās turētajiem, kā arī pārskatu par lūgumu izpildes statusu.

Eirojusts palīdzēja Spānijas iestādēm, kad tika izdots papildu SPL lūgums Angolai, kurā Angolas iestādēm lūgts izdot apsūdzības rakstus četriem aizdomās turētajiem. Lai veicinātu sākotnējo un papildu SPL lūgumu izpildi, Portugāles valsts birojs ieteica lūgt palīdzību Angolas prokuroram, kas ir starptautiskas tiesiskas sadarbības Portugāļu valodas valstu savienībā (CPLP) kontaktpersona. Šī darbība palīdzēja veiksmīgi sadarboties ar Angolas iestādēm, un līdz 2016. gada oktobrim SPL lūgumi bija izpildīti.

Sekmīgas izmeklēšanas un tiesiskās sadarbības ar Eirojusta starpniecību rezultātā 2016. gadā Spānijā tika uzsākta tiesvedība pret dažiem aizdomās turētajiem.

nālvajāšanas un tiesu iestādes to centienos cīnīties ar korupciju, un tas strādāja pie 74 ar korupciju saistītām lietām, kā arī organizēja 15 koordinācijas sanāksmes un atbalstīja divas *JIT*, no kurām viena bija jaunizveidota.

Lai informētu iespējamajos operatīvos partnerus par savu darbu korupcijas jomā, Eirojusts rīkoja apmeklējumu Korupcijas meklētāju tīkla pārstāvjiem, kā arī divām Ukrainas iestādēm, valsts birojam, valsts tiesībsargājošajai iestādei, kura ir atbildīga par korupcijas lietu izmeklēšanu, kas saistītas tās kompetencē esošajām augstākajām valdības amatpersonām, un Īpašā pretkorupcijas prokurora birojam, kas atbildīgs par kriminālvajāšanas īstenošanu valsts biroja izmeklētajās lietās.

Eirojusts kopš 2004. gada un attiecīgi 2008. gadā kā novērotājs ir piedalījies Kamdenas līdzekļu atguves aģentūru tīklā (*CARIN*) un līdzekļu atguves dienestu platformā (*ARO*).

2.1.7. Narkotisko vielu nelikumīga tirdzniecība

Eirojusts izskatīja iespaidīgu skaitu ar narkotisko vielu tirdzniecību saistītu lietu (254), kas ietvēra koordinācijas sanāksmes (41), koordinācijas centru (vienu) un *JIT* (24, no kurām 13 bija jaunizveidotas). Eirojusts cieši sadarbojās ar institucionālajiem partneriem, lai stiprinātu dalībvalstu spējas efektīvi reaģēt uz jauniem draudiem psihoaktīvu vielu jomā (*JPV*), kā arī kontrolētām to piegādēm.

Novembrī Eirojusts un *EMCDDA* publicēja pārskatu ar nosaukumu "Jaunās psihoaktīvās vielas Eiropā: tiesību akti un kriminālvajāšana — šībrīža izaicinājumi un risinājumi". Pārskats izveidots, lai palīdzētu valsts iestādēm, kas saskaras ar ātru jauno psihoaktīvo vielu Eiropas tirgus attīstību, kura ir kā izaicinājums un liek tām meklēt piemērotus un efektīvus kontroles mehānismus. Pārskatā apkopota Eirojusta operatīvā pieredze ar narkotiskajām vielām saistītās pārrobežu kriminālvajāšanās un 2014. gada 10. jūlija EST sprieduma par

medicīnas produktiem (apvienotās lietas C-358/13 un C-181/14) analīze, kā arī *EMCDDA* zāļu drošuma uzraudzības un analīzes spējas.

Eirojusts konsultē valstu iestādes par kontrolētas piegādes laikā iegūtās informācijas pārveidošanu pierādījumos un veicina informācijas un dokumentu apmaiņu, pamatojoties uz STP lūgumiem. Kolēģija 2015. gada oktobrī organizēja tematisku diskusiju par juridiskajām prasībām un operatīvajām problēmām saistībā ar kontrolētām piegādēm (skatīt [Eurojust Annual Report 2014](#) (Eirojusta 2014. gada pārskats) 60. lpp.). Eirojusts turpināja sadarboties ar Eiropas Padomi un Eiropolu, lai noteiktu iespējamās sinerģijas, un attiecīgo *EMPACT* projektu ietvaros dalījās ar savu pārskatu "*Eirojusta noteiktās juridiskās un operatīvās problēmas saistībā ar kontrolētām piegādēm*". Eirojusts līdzdarbojas rokasgrāmatas sagatavošanā par kontrolētām piegādēm, tā ir Pompidū grupas (Eiropas Padome) vadīta iniciatīva, un rokasgrāmata, domājams, tiks publicēta 2017. gadā.

2.1.8. Noziedzīgi nodarījumi pret īpašumu, kurus veic ceļojošas organizētas noziedzīgas grupas (*MOCG*)

Tādu noziedzīgu organizētu nodarījumu pret īpašumu (*OPC*) kategorija, kurus veic ceļojošas organizētas noziedzīgas grupas (*MOCG*), iekļauj plašu noziegumu klāstu, piemēram, ar mehāniskiem transportlīdzekļiem saistītus noziegumus, metāla zādzību, kabatzādzības, laupīšanas un sērījveida zādzības ar ielaušanos. Eirojusts sniedza atbalstu 199 lietās, 19 koordinācijas sanāksmēs un 12 *JIT*, no kurām četras bija jaunizveidotas. Eirojusts organizēja divus koordinācijas centrus, kuri darbojās ar mehāniskiem transportlīdzekļiem saistītu noziegumu jomā.

Trīs gadu programma, ko kopīgi izstrādāja Eirojusts un Spānija ar *EMPACT OPC* projektu saistīto operatīvo darbību ietvaros, beidzās ar jūnija semināru, ko organizēja Eirojusts un kurā piedalījās izmeklēšanas un kriminālvajāšanas eksperti *OPC* jomā, ietverot pārstāvjus no dalībvalstu Norvēģijas un Islandes tiesiskajām un tiesībsargāšanas iestādēm, Komisijas, *CEPOL* un Eiropola. Semināra mērķi bija informēt tiesībsargājošo iestāžu amatpersonas, prokurus un tiesnešus par *OPC* un *MOCG* lietu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas īpatnībām, apmainīties viedokļiem par iespējamām juridiskām nepilnībām un praktiskām grūtībām, kā arī noteikt paraugpraksi.

Decembrī izdotajā gala pārskatā apkopotas diskusijas un secinājumi, kā arī trīs gadu programmas rezultāti. Pārskatā tika atklāts, ka šobrīd nav juridisku nepilnību, kuras varētu ietekmēt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu *OPC* jomā, tomēr valsts iestādēm jāpārskata pašreizējā prakse un stratēģijas, it īpaši attiecībā uz resursiem un metodēm, kas tiek izmantotas sarežģītās citu smagu organizētu noziegumu izmeklēšanās (piem., tiesu ekspertīžu pierādījumi (DNS) vai īpaši izmeklēšanas paņēmieni (piem., telesakaru pārtveršana)), un jāuzlabo starptautiskā sadarbība, ietverot Eirojustu un *EJN*.

2.1.9. *PIF* noziegumi

Lai gan reģistrētais *PIF* noziegumu skaits 2016. gadā samuka no 69 līdz 41, Eirojusta operatīvais atbalsts lietās, kuras saistītas ar noziedzīgiem nodarījumiem, kas tieši vai netieši var ietekmēt ES finanšu intereses (*PIF* noziegumi), palika nemainīgs kā 2015. gadā, tika organizētas 11 koordinācijas sanāksmes un piecas *JIT*, no kurām viena bija jaunizveidota. PVN krāpniecība Eirojusta statistikā tiek apskatīta kā atsevišķa kategorija.

2.2. Eirojusta darbs ar lietām mafijas tipa noziedzīgu organizāciju jomā

Kopš 2012. gada vairāk nekā 145 Eirojusta lietas bija saistītas ar Itālijas mafijas tipa ONG, kā, piemēram, "Cosa Nostra", "Camorra", "Ndrangheta". Darbs ar lietām Eirojustā apliecina transnacionālo dimensiju, kas raksturīga Itālijas mafijas tipa ONG, kuras gadu gaitā ir nostiprinājušas savas pasaules mēroga partnerības ar citām noziedzīgām grupām visā pasaulē, kuras darbojas tieši narkotisko vielu tirdzniecības un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas jomā.

Papildus noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai ārvalstīs un peļņai no Itālijā veiktajām nelikumīgajām darbībām, šīs ONG ir masveidā iefiltrējušās daudzu dalībvalstu likumīgajā ekonomikā, piemēram, Spānijā (kura ir īpaši iecienīta itāliešu grupā "Camorra"), Nīderlandē, Rumānijā, Francijā, Vācijā un AK, arī ar bīstamu itāliešu bēgļu, viņu

kompanjonu tīklu un koordinatoru klātbūtnes palīdzību šajās dalībvalstīs. Šāda iefiltrēšanās parasti tiek īstenota tiešā veidā ar ONG kompanjonu palīdzību vai līderu starpniecību, ieguldot nekustamajā īpašumā un noslēdzot publiskus un privātus līgumus, īpaši būvniecības, sabiedrisko pakalpojumu un atkritumu likvidēšanas jomās.

Saskaņā ar Itālijas krimināltiesību aktiem "līdzdalība noziedzīgā organizācijā" ir atsevišķs noziedzīgs nodarījums, kas sodāms ar ilgtermiņa cietumsodu saskaņā ar Itālijas Kriminālkodeksa 416. un 416. *bis* pantu un kā tas noteikts Padomes pamatlēmuma 2008/841/TI par cīņu pret organizēto noziedzību 2. pantā. Tomēr ne visas dalībvalstis ir pieņēmušas līdzvērtīgus noteikumus, kuros nosacīts, ka "līdzdalība noziedzīgā organizācijā" ir atsevišķs noziedzīgs nodarījums. Ja šādi noteikumi

ir pieņemti, piemērošanas gadījumu skaits un sods par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem var būt ļoti dažāds, tāpat arī iespējas un prasības īpašu izmeklēšanas paņēmieni, piemēram, sarunu noklausīšanās, izmantošanai.

Pieredze rāda, ka dažādu juridisko definīciju dēļ un Itālijas Kriminālkodeksa 416. *bis* pantam līdzvērtīgu tiesību normu trūkuma dēļ, rodas nozīmīgi juridiski un operatīvi šķēršļi efektīvai tiesiskajai sadarbībai.

Eiropas Komisija atbalstīja veiksmīgas operācijas, nosakot tiesiskos izaicinājumus un piedāvājot tiem risinājumus, arī *JIT* izmantošanas paplašināšanu, ņemot vērā dažādu tiesisko regulējumu un kriminālvajāšanas pieejas saistībā ar Itālijas valsts līmeņa ONG. Itālijas iestādes ar Eiropas Komisijas biroja atbalstu informēja kolēģus dalībvalstīs, kuras saskaras ar nopietniem draudiem, ko rada to teritorijā darbojošās Itālijas mafijas tipa ONG, kā arī palīdzēja tādu pierādījumu vākšanā un apkopošanā, kas attiecas uz priekšnoteikumu noziegumiem (bieži noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju), un apsprieda, vienojās par koordinētiem operatīvajiem pasākumiem šo grupu izjaukšanai, izmantojot īpašus izmeklēšanas paņēmienus, piemēram, sarunu noklausīšanos, un kopš nesena laika arī *JIT*. Vairākas Itālijas valsts birojā reģistrētās lietas turpinās. Eiropas Komisijai atbalstītas lietas piemērā skaidri redzami izaicinājumi.

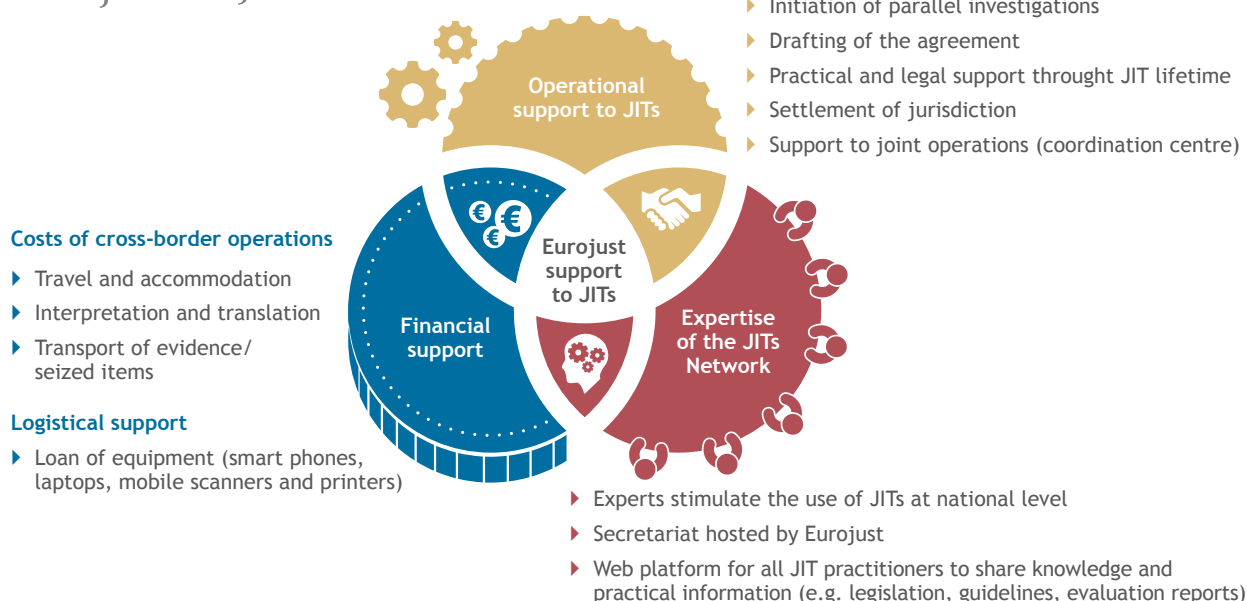
Itālijas izmeklēšana par ONG, kas saistīta ar "Camorra" un iesaistīta visu veidu viltoto preču tirdzniecībā (piem., elektroģeneratori, ķēdes zāģi, urbāmuri un apģērbs). Nelikumīgie produkti bija ražoti Ķīnā, un Itālijā tiem tika pievienotas viltotas pazīstamu uzņēmumu etiķetes. No Neapoles ostas preces tika izplatītas visā

pasaulē. Turklāt elektroierīces un instrumenti, kurus pārdeva ONG neatbilda ES drošības standartiem. Šis noziedzīgās darbības bija ļoti ienesīgas (piem., Ķīnā ražotā elektroģeneratora cena bija EUR 35, tas tika pārdots par EUR 400, bet likumīga zīmola elektroģenerators maksātu EUR 1250). ONG atradās Neapoles tuvumā, bet tās veiktās nelikumīgās darbības bija saistītas ar vairāk nekā divdesmit Eiropas valstīm, kā arī Austrāliju un Islandi.

Eiropas Komisijas centieni palīdzēja Itālijas un citu valstu iestādēm rekonstruēt ONG un iegūt vienotu izpratni par to, kā tā darbojās valsts līmenī. Tika panākta vienošanās par kopīgas darbības stratēģijas izveidi un koordinētām darbībām. Stratēģija koncentrējās uz tādu valsts izmeklēšanu uzsākšanu un īstenošanu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas jomā, kas noritētu paralēli ar sākotnējo izmeklēšanu par Itālijā veiktu līdzdalību mafijas tipa ONG. Eiropas Komisija atbalstīja paralēlas valsts izmeklēšanas un vairāk nekā 30 Itālijas SPL lūgumu izpildi. Ar Eiropas Komisijas starpniecību un Eiropas policijas analītisko atbalstu koordinēto operāciju veiksmīgais noslēgums sasniedza kulmināciju pēc darbībām, kas tika vienlaicīgi veiktas septiņās dalībvalstīs (CZ, DE, ES, FR, IT, SE, UK) un kuru rezultātā tika aizturētas 67 personas, pārmeklētas 143 noliktavas un izņemtas vairāk nekā 800 tonnas viltotu materiālu, kā arī atgūti līdzekļi, kuru vērtība pārsniedz EUR 11 miljonus.

Eiropas Komisija ņēma vērā Eiropas Parlamenta 2016. gada 25. oktobra rezolūciju par cīņu pret korupciju un turpmākiem pasākumiem saistībā ar *CRIM* rezolūcijas aicinājumu Komisijai iesniegt pārskatu par transponēšanas novērtējumu attiecībā uz Padomes pamatlēmumu 2008/841/TI par cīņu pret organizēto noziedzību.

Eurojust & JITs

Operācija “Avalanche”: ieskats

Galvenie draudi

Vācijas izmeklēšana par ONG ar nosaukumu “Avalanche”, kas iesaistīta ļaunprogrammatūras izstrādē, pikšķerēšanā un ar surogātpastu saistītās darbībās, tika uzsākta 2012. gadā pēc tam, kad ļaunprātīgas šifrēšanas programmatūras vilnis inficēja lielu skaitu datorsistēmu, nobloķējot pieeju lietotājiem. Izmeklēšanā atklāja augstas sarežģītības tehnisko infrastruktūru, kas izmantota, lai inficētu miljoniem privātās un uzņēmumu datorsistēmas ar ļaunprogrammatūru (piem., banku nozares “Trojas zirgiem” un ļaunprātīgu programmatūru), kura ļauj noziedzniekiem, kas izmanto tīklu, ievākt bankas un e-pasta paroles.

Izmantojot šo informāciju noziedznieki varēja veikt bankas pārskaitījumus no upuru kontiem. Pēc tam ieņēmumi tika pārsūtīti noziedzniekiem, izmantojot tam īpaši izveidotu infrastruktūru, kuras uzdevums bija nodrošināt noziedzīgās darbības ienākumus. Neskaitot masveida ļaunprogrammatūras uzbrukumu uzsākšanu un vadīšanu visā pasaulē, “Avalanche” tīkls tika izmantots arī “naudas mūļu” vervēšanas kampaņām. “Avalanche” infrastruktūra tika izveidota tā, lai būtu ļoti izturīga pret izņemšanu un tiesībsargdzības darbībām (izmantojot tā saukto “dubultas ātrās plūsmas” tehnoloģiju).

Eiropjums un Eiropols

2015. gadā palielinājās nepieciešamība pēc plaša mēroga starptautiskas sadarbības. Vācijas kriminālvajāšanas un tiesībsargājošās iestādes vērsās pie Eiropjuma un Eiropola ar lūgumu sniegt atbalstu. Lai gan šobrīd jau veiktas noteiktas pret šo tīklu vērstas darbības, tomēr plaša mēroga sadarbība vēl nav nodibināta, un vainīgie arī nav identificēti.

Eiropolā un Eiropjūtā, abām aģentūrām cieši sadarbojoties, tika organizētas vairākas operatīvās un koordinācijas sanāksmes, kurām pievienojās liels dalībvalstu un trešo valstu skaits, ietverot ASV un Azerbaidžānu. Pirms galīgās koordinācijas sanāksmes Eiropjūtā notika II līmeņa sanāksme, kas bija paredzēta ierobežotai tādu valstu grupai, kas nevarēs piedalīties nākamajā koor-

Eiropjums atbalstīja iesaistīto tiesisko iestāžu darbu, plānojot juridiskās prasības nepieciešamās iejaukšanās izpildei, kā arī sekmējot pieprasījuma vēstuļu sagatavošanu un savlaicīgu izpildi.

EC3 atbalstīja izmeklēšanu, sekmējot drošu informācijas apmaiņu, sniedzot padziļinātu analīzi, kā arī atbalstu progresīvas digitālās tiesu ekspertīzes jomā un veicinot sadarbību starp tiesībsargājošām iestādēm un privātajiem partneriem.

dinācijas sanāksmē, un tajā piedalījās tikai Vācijas un ASV prokurori un tiesībsargājošo iestāžu amatpersonas. Operatīvās un koordinācijas sanāksmes palīdzēja plānot kopīgās rīcības dienu visā pasaulē, kā arī noskaidrot juridiskas problēmas un jēdzienus attiecībā uz šo kibernetisko noziegumu veidu.

Ietekme

“Avalanche” infrastruktūra tika izmantota kopš 2009. gada, tikai Vācijā vien ar koncentrētiem kibernetiskiem uzbrukumiem tiešsaistes bankas sistēmām radot zaudējumus EUR 6 miljonu apmērā. Turklāt naudas zaudējumi, kas saistīti ar ļaunprogrammatūras uzbrukumiem, kuri īstenoti ar “Avalanche” tīkla starpniecību, tiek lēsti simtiem miljonu eiro apmērā visā pasaulē, lai gan precīzus aprēķinus veikt bija ļoti sarežģīti lielā no platformas vadīto ļaunprogrammatūras saimju skaita dēļ. Sākotnēji rīcības dienu bija paredzēts organizēt 2015. gadā. Šī rīcības diena tika pārcelta uz 2016. gada beigām, lai, cieši sadarbojoties ar ASV iestādēm, varētu identificēt vainīgos.

Radās sākotnējās bažas par suverenitāti, kuras izraisīja fakts, ka izņemamie serveri atradās vairākās jurisdikcijās, tomēr diskusijas attiecīgo iestāžu starpā palīdzēja rast risinājumu šajā jautājumā. Tāpat radās bažas arī par to, ka saskaņā ar dažādiem iesaistīto valstu tiesību aktiem tā saukto neeksistējošo domēnu izņemšana nebija iespējama. Eiropjuma norīkotais valsts eksperts kibernetisko noziegumu jomā informēja valsts iestādes par to, ka šajā lietā šāda problēma neradīsies, jo attiecīgo domēnu statuss līdz darbību veikšanas brīdim mainīsies no neeksistējoša uz eksistējošu. Eksperts turpināja konsultēt valsts birojus un valsts iestādes visā izmeklēšanas laikā. Turklāt viņš sniedza arī tiesisko iestāžu kontaktinformāciju valstīs, kas ir ārpus Eiropjuma kontaktu tīkla.

Privātais sektors

Tika sākta sadarbība ar vairākiem bezpeļņas un privātā sektora partneriem, lai veiktu analīzi 130 TB iegūto datu un noteiktu robottīkla serveru struktūru, kas var izraisīt

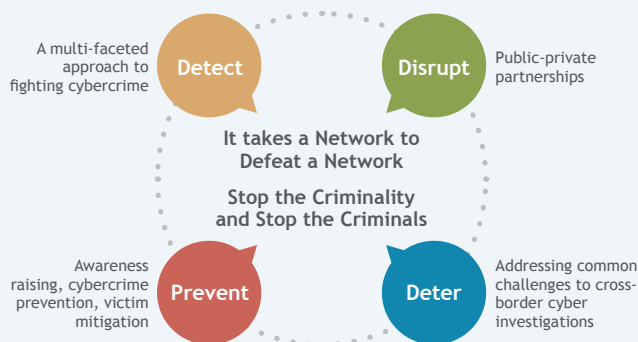
serveru izslēgšanu un sagraut visu noziedzīgo tīklu. Partneri ietvēra Vācijas *Fraunhofer-Institut für Kommunikation, Informationsverarbeitung und Ergonomie, Shadowsverver* fondu, Piešķirto nosaukumu un numuru interneta korporāciju (*ICANN*). Citi partneri kā, piemēram, Interpols un Ibērijas un Amerikas Starptautiskās tiesiskās sadarbības tīkls (*IberRed*), arī sniedza nozīmīgu ieguldījumu, īpaši kopīgās rīcības dienas sagatavošanā. *IberRed* darbojās kā sadarbības partneris spāņu valodā runājošajās valstīs, galvenokārt Dienvidamerikā.

Rezultāti

Rīcības dienā, 2016. gada novembrī, Eiropols organizēja komandpunktu, kurā piedalījās Eirojusts un sniedza tūlītēju atbalstu rīcības dienas pasākumos iesaistītajām tiesiskajām iestādēm. Lai nodrošinātu, ka šādā liela mēroga operācijā tiek gūti panākumi, komandpunktā kopīgi strādāja Vācijas prokurors, policisti un iesaistīto valstu pārstāvji, kā arī privātās nozares partneri. Šie globālie centieni tīkla izjaukšanā ietvēra būtisku atbalstu no prokuroriem un izmeklētājiem 29 valstīs.

Sākotnēji tika aizturētas piecas personas, pārmeklētas 37 telpas un izņemti 39 serveri. Tika noteikts, ka Jaunoprogrammatūras upuri sastopami 180 valstīs. Turklāt ar ziņojuma par Jaunprātīgu izmantošanu starpniecību, kuru nosūtīja mitināšanas pakalpojumu sniedzējam, tika izslēgts arī 221 serveris. Sabruka vairāk nekā 800 000 ar noziedzīgo infrastruktūru saistītu domēnu, un tika izveidotas sabiedrībai paredzētas tīmekļa lapas, kuru uzdevums bija palīdzēt likvidēt Jaunprogrammatūru un novērst turpmāku nelegālu piekļuvi datoriem.

Iegūtās zināšanas

Lai palīdzētu iesaistītajām valstīm to izmeklēšanās, ciešā sadarbība starp Eirojustu un Eiropolu kopīgu sanāksmju organizēšanā ietaupīja gan laiku, gan naudas līdzekļus.

Šī operācija parādīja, ka lielus un sarežģītus noziedzīgus tīklus var izjaukt, tikai valsts un privātajām struktūrām sadarbojoties un strādājot komandā. Kibernetizācija patiešām ir pasaules mēroga fenomens, un tās apkarošanai nepieciešama sadarbība starp iestādēm, kuru reizēm visveiksmīgāk var izveidot, iesaistoties reģionālos praktiķu tīklos.

Aiz katra veiksmīga kibernetizācijas mēģinājuma slēpjas darījumdarbības modelis. Nosakot par mērķi "Avalanche" tīkla darījumdarbības modeli un izgudrojot veidus, kā iejaukties vainīgo plānos un tehniskajā infrastruktūrā, kā arī identificējot un atbalstot šo noziegumu upurus, tika veiksmīgi slēgts viens no iepriekšējo gadu sarežģītākajiem kibernetizācijas tīkliem. Operācijās tika gūts vērtīgs ieskaits kibernetizācijas darījumdarbības modelī. Tajā pašā laikā uzticība, kas sadarbības laikā izveidojās starp valsts un privātajām iestādēm, kļuva par nenovērtējamu ieguvumu turpmākā cīņā pret kibernetizāciju. Kopš rīcības dienas šāda pieeja tiek uzskatīta par paraugpraksi kibernetizācijas lietu izmeklētāju un prokuroru vidū.

Vadošais prokurors **Frank Lange** sacīja:

"Tas, ka mums ir uzticama un ātra starptautiskā sadarbība, kas darbojas ārpus tradicionālās juridiskās palīdzības robežām, bija ļoti svarīgi, lai operācija "Avalanche" būtu veiksmīga. Eirojustam un EC3 bija nozīmīga loma sadarbībai piemērotas atmosfēras izveidē starp tiesiskajiem dalībniekiem un policiju. Eirojustā organizētās koordinācijas sanāksmes un Eiropola operatīvās sanāksmes, kā arī turpmākais atbalsts informācijas un pieprasījuma vēstule nodošanā īstajiem saņēmējiem, bija daudznacionālas pieejas pamatā. Mēs esam patiešām pateicīgi."

Eirojusta partneri

3.1. Sadarbība ar Eiropolu

Sadarbību stiprināja, kopīgi strādājot Eirojusta–Eiropola Rīcības komitejā operatīvajos jautājumos un stratēģiskajos jautājumos, kurā tika apspriesti vairāki temati, ietverot Eirojusta atbalstu Eiropola kontaktpunktos un pasākumā “Kopīgās rīcības dienas 2016”, *CARIN* aptauju par konfiskāciju bez notiesājoša sprieduma, datu saglabāšanas projektus, *JIT* finansēšanas un apmaiņas programmu. “Kopīgais 2015. gada pārskats” tika iesniegts Padomei un Komisijai 19. maijā.

Eirojusts mēģina atrast veidu, kā “uzbūvēt tiltu” starp Eirojusta un Eiropola centriem. Eirojusta un Eiropola augsta līmeņa sanāsmē tika atbalstīts priekšlikums par Eirojusta pārstāvju norīkošanu uz *ECTC* un *EMKAC* pēc tam, kad Eirojusta norīkotais valsts eksperts kibernetizējumam jomā bija veiksmīgi strādājis *EC3*.

Turpinājās regulāra informācijas apmaiņa par paredzētajām Eiropola operatīvajām sanāksmēm un Eirojusta koordinācijas sanāksmēm. Eiropols piedalījās 87 koordinācijas sanāksmēs.

Eirojusts piedalījās darbībās, kas tika veiktas operatīvo rīcības plānu ietvaros visās *EMPACT* prioritārajās noziegumu jomās un kontaktpunktos. Eirojusts kā vadītājs, līdzvadītājs un dalībnieks piedalījās darbībās, kas tika veiktas ar mērķi palielināt koordinētu izmeklēšanu

un kriminālvajāšanu daudzumu operatīvo rīcības plānu ietvaros, lai noteiktu tiesiskos izaicinājumus un paraugpraksi. Kolēģija nolēma racionalizēt savu kontaktpunktu lomu un uzdevumus, sakārtojot tos pēc jaunās struktūras, ko pieņēma Eiropolā saskaņā ar Eirojusta operatīvajām un stratēģiskajām prioritātēm.

Eirojusts kļuva par *APATE* (krāpniecība) un *HYDRA* (islāma reliģiski ierosināts terorisms) oficiālu biedru, palielinot kopējo Eirojusta atbalstīto Eiropola lietu skaitu līdz 25 lietām.

Eirojusts sniedza ieguldījumu arī stratēģiskos produktos, piemēram, “*Smagās un organizētās noziedzības draudu novērtējumā*” (*SOCTA*), kas tiks izlaists 2017. gadā, un iedaļā ar nosaukumu “Notiesāšanas un sodi”, kā arī attiecīgās statistikas pielikumā izdevumam “*Ziņojums par terorisma situāciju un tendencēm*” (*TE-SAT*).

Saskaņā ar Eiropas Policijas biroja valdes priekšsēdētāja no Nīderlandes iniciatīvu decembrī notika biroja valdes un Eirojusta kolēģijas apvienotā sanāksme, lai apspriestu kopīgas idejas saistībā ar sadarbību, kuras mērķis ir veicināt izpratni par Eirojusta un Eiropola attiecīgajām pilnvarām, un palielināt kopdarbību, lai labāk palīdzētu valstu iestādēm.

3.2. Sadarbība ar OLAF

Turpinājās Eirojusta un *OLAF* kopīgie centieni cīņā ar krāpniecību, korupciju un citiem noziegumiem, kas ietekmē Eiropas Savienības finansiālās intereses, un radās nepieciešamība pēc efektīvas daudzāģentūru pieejas pārrobežu lietām, īpaši ar informācijas apmaiņas un savstarpējas iesaistīšanās starpniecību. *OLAF* amatpersonas kopā ar Eirojustu strādāja četrās lietās un piedalījās četrās koordinācijas sanāksmēs. Sadarbība

tika nodrošināta ar Eirojusta un *OLAF* sadarbības grupas starpniecību, kurā cita starpā notika regulāra apmaiņa ar lietu kopsavilkumiem un kopīgas apmācības par praktisko sadarbību, izmantojot lietas, lai parādītu praktiķiem, kā sadarbība un paraugprakses apmaiņa starp *OLAF* un Eirojustu palīdz aizsargāt Eiropas Savienības finansiālās intereses.

Viessemināri un mārketinga semināri

Eirojusts sadarbībā ar attiecīgajām valsts iestādēm organizēja *mārketinga seminārus* Lietuvā (maijā), Bulgārijā (jūnijā) un Īrijā (jūlijā), kā arī vienu *viessemināru* Spānijā, lai veicinātu Eirojusta uzdevumu izpildi, darbu un pievienoto vērtību operatīvajos jautājumos, un Eirojusta kā Eiropas Savienības tiesisko un juridisko zināšanu centra atpazīstamību.

Šos seminārus apmeklēja prokurori, tiesneši un/vai tiesībsargājošo iestāžu amatpersonas.

Eirojusts un apmācības

Eirojusta tematiskajās tikšanās piedalās praktiķi, tajās ir iespējams dalīties ar pieredzi un paraugpraksi. Šīs sanāksmes var uzskatīt par praktiskām apmācībām. Eurojusts atbalsta apmācības par tiesisko sadarbību krimināllietās, pamatojoties uz SM, kurš tika parakstīts ar *EJTN*.

EJTN apmaiņas programmas ietvaros 16 prokurori/tiesneši no 9 dalībvalstīm (BE, BG, ES, IT, HU, AT, PL, PT, SI) piedalījās ilgtermiņa stažēšanās periodos (trīs vai četru mēnešu garumā) Eurojusta nacionālajos birojos, atbalstot tos operatīvajā darbā. Eurojusts organizēja arī vienu nedēļu ilgu mācību apmeklējumu, kas norisinājās aprīlī un kurā piedalījās 27 prokurori/tiesneši no 17 dalībvalstīm.

Turklāt Eurojusta valstu biroju biedri aktīvi piedalījās četros *EJTN* semināros, kas bija organizēti I kriminālstīgas projektā “*Starptautiskā tiesu sadarbība krimināllietās praksē — EAO un STP simulācija*”. Eurojusta pārstāvji šajos semināros vada praktiķu darbu un sniedz ieskatu Eurojusta lomā.

Saskaņā ar SM, kas parakstīts ar Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūru (*CEPOL*), un 2015. gada operatīvās rīcības plānu (*EMPACT*) ietvaros Eurojusts atbalstīja apmācības kursus dažādās jomās, kā, piemēram, finanšu izmeklēšanas un akcīzes nodokļu krāpšanas jomā, kokaīna un heroīna kontrabanda, *FTF*, preču viltošanas un intelektuālā īpašuma tiesību, *THB* un *IIS* jomā.

Kopā ar *CEPOL*, *EJTN* un *JIT* tīkla sekretariātu Eurojusts turpināja piedalīties *kopīgo izmeklēšanas grupu*ursos.

Turklāt ES finansētā “IPA 2014” projekta “*Starptautiskā sadarbība krimināltiesībās: prokuroru tīkls Rietumbalkāna reģionā*” ietvaros Eurojusts nodrošināja apmācības un jūlijā organizēja nedēļu garu mācību vizīti praktiķiem no Rietumbalkāna reģiona.

3.3. Eurojusta attiecības ar trešajām valstīm un organizācijām

Sadarbības nolīgumi

Pēc sadarbības nolīguma ar Moldovas Republiku stāšanās spēkā 21. aprīlī Eurojustam ir septiņi spēkā esoši sadarbības nolīgumi. Sadarbības nolīgumi, kas parakstīti ar Melnkalni 3. maijā un Ukrainu 27. jūnijā, vēl nav stājušies spēkā, un tika uzsāktas oficiālas sarunas, lai noslēgtu sadarbības nolīgumu ar Albāniju.

Lai meklētu iespējas paplašināt sadarbību, tiek uzturēti kontakti ar Bosniju un Hercegovinu, Brazīliju, Gruziju, Izraēlu, Meksiku, Serbiju, Tunisiju un Turciju. Turklāt tika novērtēta arī spēkā esošo sadarbības nolīgumu noteikumu praktiskā piemērojamība. Šajā kontekstā notika regulāras konsultatīvas sanāksmes ar Šveici un Norvēģiju.

Eurojusta darbs ar lietām, kurās ir iesaistītas trešās valstis

Eurojusts sniedza atbalstu 300 lietās, no kurām 61 bija

iesaistītas dažādās trešās valstis un kuras bija saistītas galvenokārt ar krāpniecību un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Trešās valstis bija pārstāvētas 50 koordinācijas sanāksmēs, kurās Šveice, ASV un Norvēģija bija visbiežākie dalībnieki. Šveice un Norvēģija bija iesaistītas arī koordinācijas centros. Trešās valstis bija iesaistītas 14 Eurojusta atbalstītās *JIT* (skatīt 1.4. iedaļu).

Eurojusta sadarbības prokurori

Sadarbības nolīgums ir juridiskais pamats sadarbības prokurora norīkošanai. Eurojustam ir trīs norīkoti sadarbības prokurori no Norvēģijas, ASV un Šveices.

Šveices sadarbības prokurors reģistrēja 90 lietas, galvenokārt saistībā ar apkrāpšanu un krāpniecību, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, dzīvības vai brīvības un personiskās neaizskaramības noziegumiem, kā arī organizēja piecas un piedalījās 21 koordinācijas sanāksmēs un divos koordinācijas centros. Norvēģijas sadarbības prokurors reģistrēja 65 lietas, galvenokārt saistībā ar

narkotisko vielu tirdzniecību, *THB*, dzīvības vai brīvības un personiskās neaizskaramības noziegumiem un krāpniecību, kā arī piedalījās 10 koordinācijas sanāsmēs un vienā koordinācijas centrā. Sadarbības prokurors no ASV reģistrēja vienu lietu par jūras pirātismu un piedalījās 12 koordinācijas sanāsmēs. Prokuroru klātbūtne Eirojustā un iesaistīšanās lietās tiek uzskatīta par priekšrocību, jo šādi var paātrināt un sekmēt tiesisko sadarbību starp kompetentajām iestādēm dalībvalstīs un trešajās valstīs.

Eirojusta kontaktpunkti trešajās valstīs

Eirojusts turpināja paplašināt savu pasaules tiesisko kontaktpunktu tīklu trešajās valstīs, izveidojot kontaktpunktus Kolumbijā un Lībijā. Šobrīd Eirojusta kontaktpunkti ir 41 trešajā valstī. Šie kontaktpunkti ar Eirojusta starpniecību veicina sadarbību starp dalībvalstu un trešo valstu kompetentajām iestādēm.

Sadarbība ar ICC

Eirojusts un Starptautiskās Krimināltiesas (*ICC*) prokurora birojs 2007. gadā parakstīja saprašanās vēstuli par sadarbību. 2016. gadā Eirojusts un *ICC* pētīja saikni starp galvenajiem noziegumiem (kā definēts Starptautiskās Krimināltiesas Romas statūtos), terorismu un citiem

Maria Schnebli, Liaison Prosecutor for Switzerland

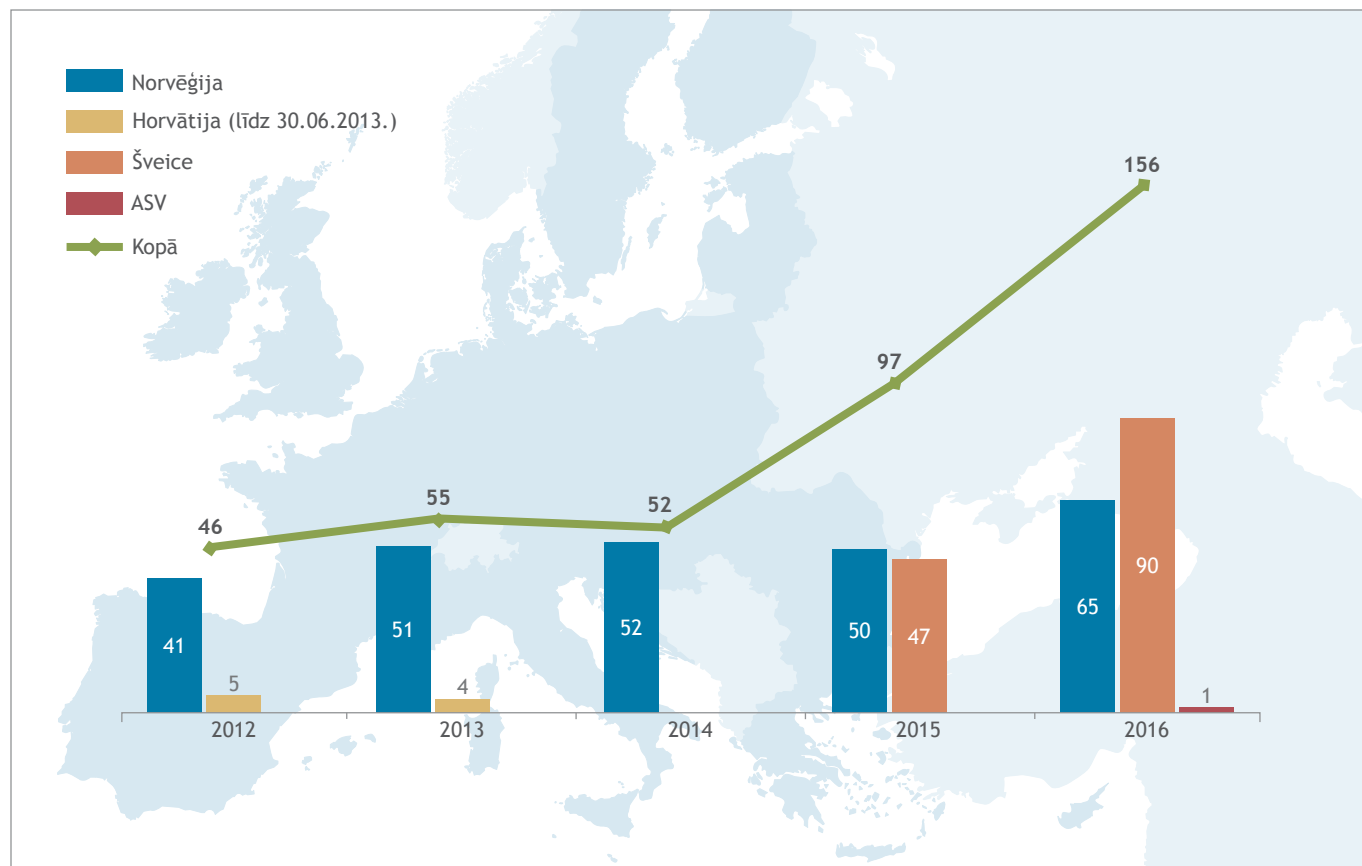

Michael Olmsted, Liaison Prosecutor for the USA

Hilde Stoltenberg, Liaison Prosecutor for Norway

Sadarbības prokuroru lietas 2012.–2016. gadā

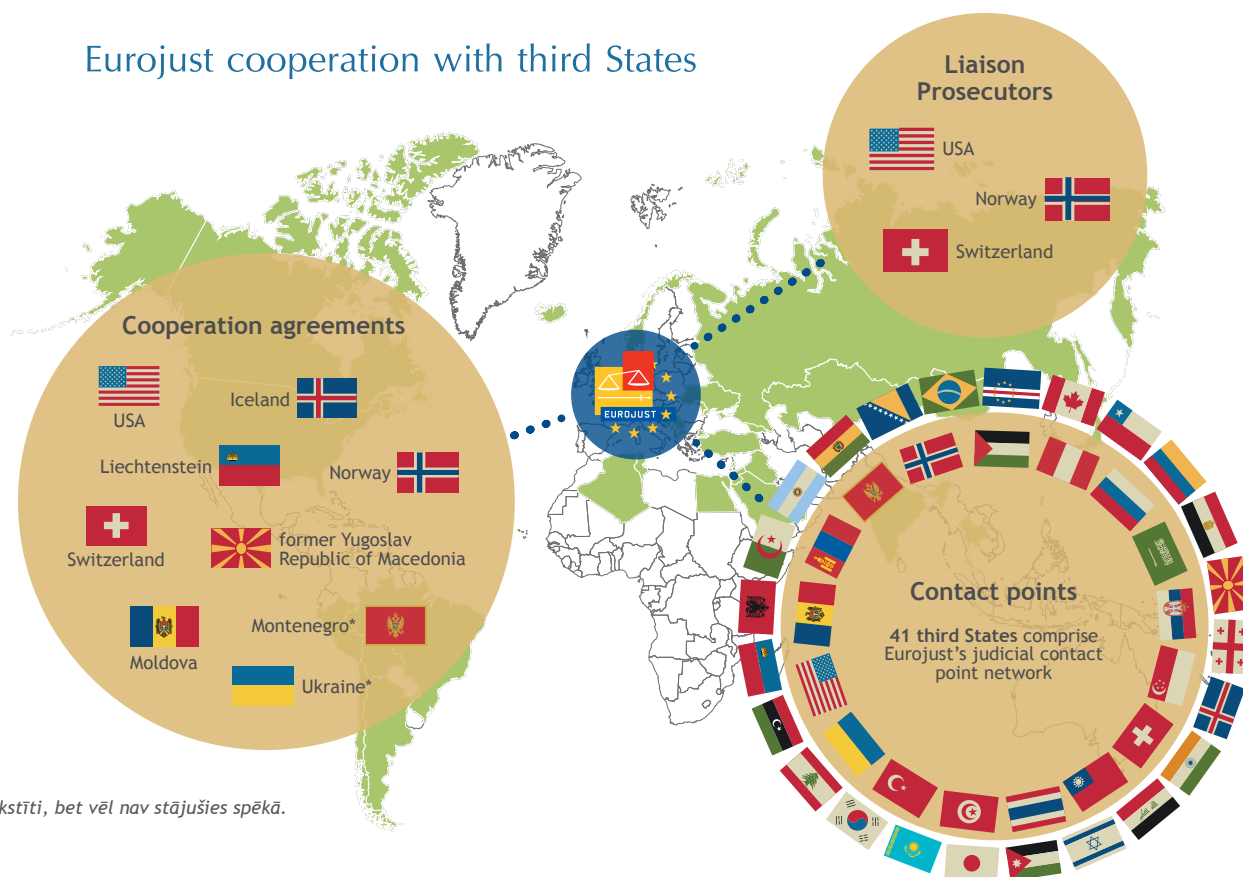
Sadarbība ar Ukrainu un Moldovu mākslas priekšmetu zādzības lietā

Itālijas kriminālvajāšanas iestādes uzsāka izmeklēšanu saistībā ar laupīšanu, kas notika Itālijā, Veronas muzejā, 2015. gada novembrī. Tika nozagtas septiņpadsmit vērtīgas gleznas, ieskaitot Rubensa, Tintoretto un Pizanello darbus. Iespējamie vainīgie bija ONG dalībnieki, kura sastāvēja no Itālijas, Ukrainas un Moldovas valstspiederīgajiem. Eirojustā tika uzsākta lieta, lai veicinātu nozagto meistardarbu atrašanu, aizturētu vainīgos, kā arī galu galā konfiscētu mākslas darbus un droši nogādātu tos Itālijā.

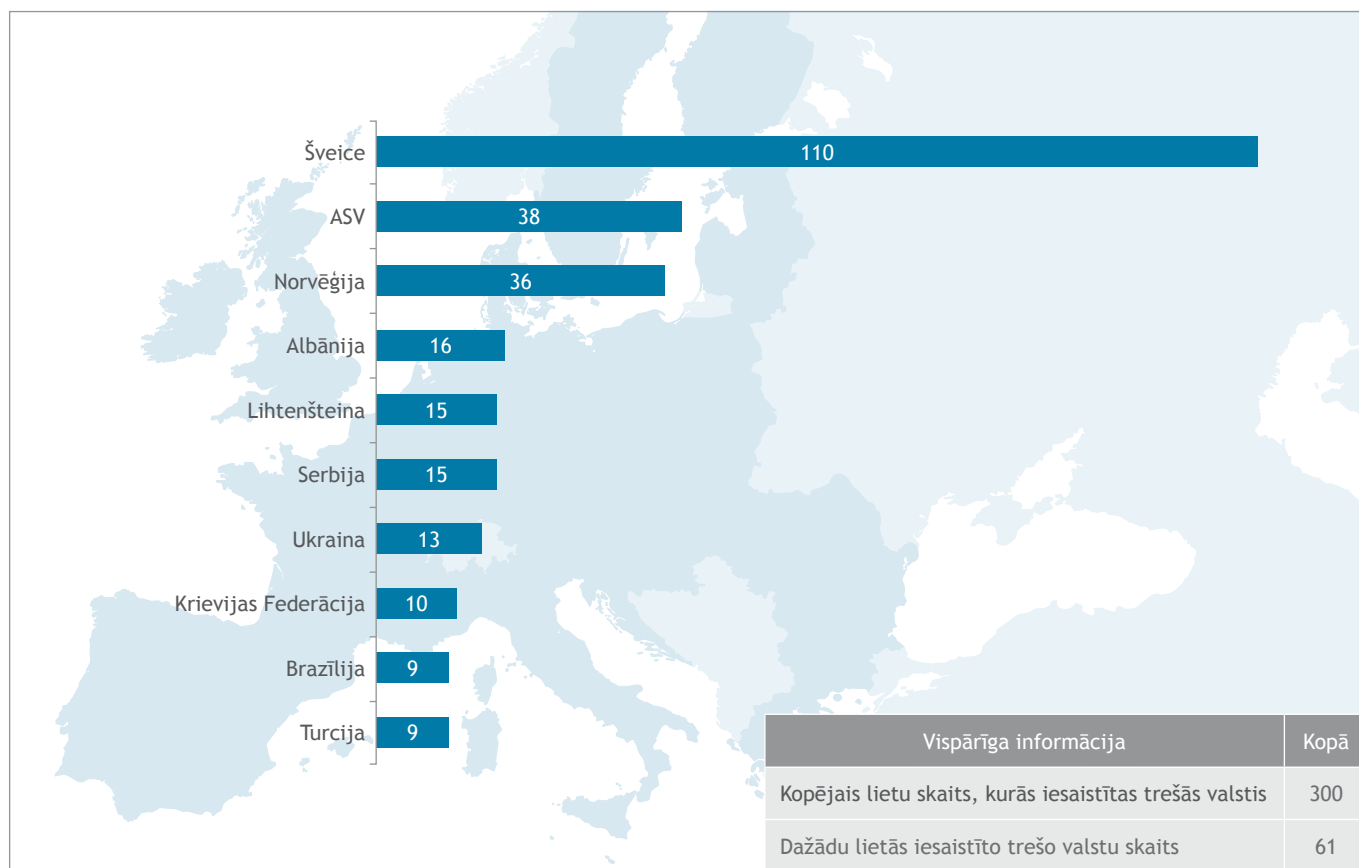
Itālija 2016. gada sākumā izdeva divus SPL lūgumus Moldovai. Martā tika arestētas divpadsmit personas, septiņas — Itālijā un piecas — Moldovā. Tomēr divi Moldovas izcelsmes aizdomās turētie palika brīvībā, tika uzskatīts, ka viņi atrodas Odesā, Ukrainā, un pie viņiem ir visas septiņpadsmit nozagtās gleznas. Aprīlī Eirojustā tika organizēta koordinācijas sanāksme, lai pārbaudītu, vai attiecīgā tiesvedība turpinās citās valstīs, kā arī izvairītos no jurisdikcijas kolīzijām vai ar *ne bis in idem* principu saistītām problēmām.

Eirojusta atbalstam bija liela nozīme, lai sasniegtu vienotu izpratni valstu iestāžu vidū, kuras rezultātā valstis vienojās apmainīties ar informāciju par nesenām operatīvām darbībām un nodrošināt Itālijas SPL lūgumu izpildi ar Ukrainas kontaktpunkta starpniecību. Šim kontaktpunktam bija būtiska loma uzticības un vienotas izpratnes izveidē starp iesaistītajām pusēm. Turklāt Eirojusts veicināja arī paralēlas izmeklēšanas uzsākšanu Ukrainā, kā arī neformālas darba grupas izveidi, kas sastāvēja no iesaistīto valstu izmeklētājiem, kuri konsultēja cits citu ar mērķi savstarpēji koordinēt darbības saskaņā ar 2000. gada ANO Konvencijas pret transnacionālo organizēto noziedzību 15. panta 5. punktu. Koordinācijas sanāksmes rezultāts nodrošināja ātru lietas atrisināšanu. Pāris dienu pēc koordinācijas sanāksmes tiesiskās sadarbības centienu rezultātā Odesā tika veiksmīgi atgūti nozagtie meistardarbi. Divi moldāvu izcelsmes aizdomās turētie tika arestēti 2016. gada maijā.

Eurojust cooperation with third States

Pirmās desmit trešās valstis, kas ir iesaistītas Eirojusta darbā ar lietām

noziegumiem. Jūnijā Eirojusts ielūdza ICC pārstāvjus uz tikšanos ar Eirojusta nacionālajiem korespondentiem terorisma jomā un terorisma apkarošanas ekspertiem no Norvēģijas, Šveices un ASV, lai prezentētu ICC veikto darbu Lībijā attiecībā uz noteiktajām saiknēm starp galvenajiem noziegumiem un terorismu. ICC izteica vēlmi palīdzēt SPL lūgumu izpildes veicināšanā un informā-

cijas apmaiņā, ja tiek atklātas šādas saiknes. Eirojusts radīja iespēju valstu tiesu iestādēm izveidot tiešus kontaktus ar ICC izmeklētājiem, lai efektīvi īstenotu kriminālvajāšanu galveno noziegumu un ar terorismu saistītu noziedzīgu nodarījumu jomā. Jūlijā Izmeklēšanas direktors iepazīstināja kolēģiju ar ICC darbībām, un notika ar sadarbības palielināšanu saistītu viedokļu apmaiņa.

Uzmanības centrā Šveices sadarbības prokurore

“2015. gada martā tiku norīkota darbam Eirojustā pirmā Šveices sadarbības prokurora amatā. Protams, no Šveices viedokļa, tas, ka Eirojustā pastāvīgam darbam norīkots sadarbības prokurors, ir milzu lēciens attīstībā. Pirms 2011. gadā spēkā stājās sadarbības nolīgums starp Eirojustu un Šveici, tā jau bija izveidojusi ilglaicīgas darba attiecības ar Eirojustu. Es kā ģenerālprokurore Šveices Ģenerālprokurora birojā jau kopš 2002. gada pildīju Eirojusta operatīvā kontaktpunkta funkcijas. Kā sadarbības prokurore esmu norīkota pastāvīgam darbam Eirojustā, un man tiek nodrošināts pilnībā aprīkots birojs.

Ņemot vērā to, ka sadarbojos ar Eirojustu jau vairākus gadus, kopš brīža, kad sāku darbu sadarbības prokurora amatā, ir notikušas būtiskas pārmaiņas. Galvenā atšķirība ir tāda, ka Eirojusta sadarbības prokurora amatā var uzsākt savas lietas un vērsties tieši pie valstu birojiem, kuru atbalstu un sadarbību izmeklēšanā ir lūdzis Šveices prokurors.

Sadarbības prokurori var piedalīties kolēģijas plenārsēdes operatīvajā *tour de table* darbā, kā arī organizēt II līmeņa sanāksmes un koordinācijas sanāksmes, no kurām pēdējās laimīgā kārtā atbalsta Eirojusta vadība. Es regulāri piedalos koordinācijas sanāksmēs, ko Eirojustā organizē valstu biroji, — vai nu lai pavadītu Šveices prokurorus un izmeklētājus, kas piedalās šajās sanāksmēs, vai pārstāvētu viņus gadījumos, kad viņi nevar ierasties Hāgā.

Kopš strādāju Eirojustā, viens no maniem uzdevumiem ir organizēt un veicināt Šveices valsts ekspertu aktīvu piedalīšanos un iesaistīšanos tādās galvenajās jomās kā, piemēram, cīņa ar terorismu un kibernetizāciju, kurās Eirojusts nodrošina ļoti vērtīgas platformas, organizējot taktiskās sanāksmes un ekspertu tīklus.

Tajā laikā, kad es sāku strādāt šeit, Eirojusts vēl nebija plaši pazīstams Šveicē, bet tagad prokurori ir informēti par Eirojustu un ir sākuši izmantot tā potenciālu savā labā. Kā vienā no viessemināriem, kurus es regulāri organizēju Šveicē, sacīja kāds prokurors: “Ir pavērušies jauni apvāršņi.” Šī tendence skaidri parādās statistikā. 2015. gadā uzsāku 47 lietas, 2016. gadā tās jau ir 90 lietas, un skaitļi tikai turpina palielināties.

Šveices prokurori vēršas pie manis lietās, kas saistītas ar dažādiem Šveices Kriminālkodeksa noziegumiem, un mani “klienti” aptver 26 kantonu prokuratūras visos trīs manas valsts valodu reģionos, kā arī Ģenerālprokuratūru. Dažas lietas ir vienkārši atrisināmas, bet citas ir ļoti sarežģītas, tajās iesaistītas citas valstis, un to izskatīšana turpinās gadiem. Tā kā Šveices prokurori arvien vairāk uzzina par darbu ar Eirojustu, viņi bieži vien uzdrošinās strādāt jomās, kuras viņiem ir diezgan maz pazīstamas, piemēram, *JIT*. Šobrīd mums ir divas lietas, kurās aktīvi darbojas *JIT* un piedalās Šveice, kā arī trīs citas lietas ir sākuma stadijā. Šveicei šīs pārmaiņas ir ļoti svarīgas, un tās nenotiktu bez Eirojusta piedāvātā atbalsta.

Kā zināms, sadarbība ir divvirzienu iela, šajā ziņā esmu pārliecināta un valstu birojos strādājošo kolēģu atsauksmes par kopīgo darbu ikdienā arī apstiprina šo pārliecību, ka mana klātbūtne sniedz viņiem pievienoto vērtību. Šveice kā finanšu centrs ir ļoti izdevīgs partneris, it īpaši ekonomisko noziegumu, noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un korupcijas lietās. Mūsu tiesību sistēma ir diezgan sarežģīta, un kā papildu izaicinājums ir trīs dažādas valsts valodas. Iespēja regulāri apspriest un risināt ar kolēģiem neatrīsinātos jautājumus ir izrādījusies ļoti noderīga, un šādā veidā es varu palīdzēt mūsu prokuroriem mājās, sniedzot viņiem atbalstu un padomu viņu ikdienas darbā.”

Maria Schnebli, citēta izdevumā “Aktuelle Juristische Praxis” AJP/PJA 8/2016, 105. lpp.

Šveices lieta par dārglietu bruņotu laupīšanu

Kopš 2013. gada hierarhiski strukturēta Lietuvas ONG Šveicē īstenoja vairāk nekā 10 bruņotas dārglietu laupīšanas. Vainīgie ar ieročiem draudēja upuriem un pielietoja fizisku spēku, kura rezultātā vismaz vienam no upuriem radās paliekoši smadzeņu bojājumi. Šveices izmeklēšanas laikā nodrošinātā DNS analīze saistīja likumpārkāpējus ar laupīšanām, kas izdarītas vairākās citās Eiropas valstīs, ietverot Austriju, Beļģiju, Čehiju, Dāniju, Franciju, Itāliju, Nīderlandi, Norvēģiju, Somiju, Spāniju un Vāciju. Nozagtās vērtslīetas tika pārdotas *eBay*, izmantojot datorus ar Lietuvas IP adresēm.

Šveicē veiktās izmeklēšanas noveda pie vairākiem arestiem, ko veica Lietuvas iestādes, pamatojoties uz STP lūgumiem. Tomēr ONG darbība turpinājās, jo zemākā līmeņa likumpārkāpēji jeb “zaldāti” tika ātri nomainīti pret citiem, un ONG augstākā līmeņa dalībnieki netika noķerti. Šajā lietas posmā Eirojusts vērsās pie Šveices iestādēm, lai atbalstītu turpmāku tiesisko sadarbību. 2015. gada decembrī notika koordinācijas sanāksme. Papildus neizpildīto un plānoto Lietuvai nosūtīto SPL lūgumu izpildes veicināšanai sanāksme palīdzēja izveidot kopīgu stratēģiju ONG pilnīgai izjaukšanai, galveno uzmanību pievēršot tās līderiem.

Tā kā sadarbība ar Lietuvu, pamatojoties uz STP lūgumiem, noritēja labi, iesaistītās valstis lūdza Lietuvas iestādēm uzsākt izmeklēšanu, jo vainīgie bija Lietuvas valstspiederīgie, un Lietuvā iegūtā informācija būtu noderīga izmeklēšanās Eiropā. Tomēr nepietiekamā informācija, ko sniedza valstis, kurās notikušas laupīšanas, un pierādījumu trūkums Lietuvā, neļāva Lietuvas iestādēm tobrīd uzsākt izmeklēšanu.

Viens no izaicinājumiem Šveicē bija tas, ka vairākos Šveices kantonos pastāvēja vairākas ar ONG darbībām saistītas izmeklēšanas. Pēc pirmās koordinācijas sanāksmes, kurā tika uzsākts dialogs starp visām iesaistītajām valstīm, Eirojusts atbalstīja Šveices un Lietuvas iestādes, lai tās uz laiku sašaurinātu sadarbību un vispirms ķertos pie specifisko izaicinājumu pārvarēšanas, kuri skar Šveici un Lietuvu.

Šveicē 2016. gada jūnijā notika divpusēja koordinācijas sanāksme, kurā piedalījās visu Šveices kantonu prokurori, Šveices Ģenerālprokuratūra un Lietuvas iestādes. Šīs sanāksmes laikā tika noteiktas specifiskas sadarbības nepieciešamības un panākta vienošanās, ka kriminālvajāšanai būtu jānotiek gan Lietuvā, gan Šveicē, jo Šveicē arestētie aizdomās turētie bija galvenokārt zema līmeņa vainīgie.

Šveices kantonu prokuratūras vienojās par kriminālvajāšanu saistībā ar laupīšanām, bet kriminālvajāšana par šo laupīšanu organizatorisko aspektu tiks uzticēta Šveices Ģenerālprokuratūrai. Koordinācijas sanāksme stiprināja uzticību starp Lietuvas un Šveices iestādēm, kā arī veicināja tiešu kontaktu izveidi starp kolēģiem.

Nemot vērā 2016. gada pozitīvos sadarbības rezultātus, 2017. gadā tiek plānots turpināt koordinācijas centienus daudzpusējā līmenī.

Grūtības un paraugprakse

4

Eirojusts ar savu operatīvo un stratēģisko darbu veicina grūtību un paraugprakses noteikšanu vairākās krimināllietu tiesiskās sadarbības jomās. Eirojusts 2016. gadā pievērsa īpašu uzmanību juridis-

kajām un praktiskajām grūtībām telesakaru pārtveršanas jomā, izaicinājumiem nodokļu krāpniecības lietās un EAO.

4.1. Telesakaru pārtveršana

Novembrī tika organizēta kolēģijas tematiskā diskusija, lai apmainītos ar pieredzi saistībā ar tiesiskajiem un praktiskajiem izaicinājumiem telesakaru pārtveršanas jomā. Trīs galvenie temati, par kuriem diskutēja, bija: tradicionālā telesakaru pārtveršana, noklausīšanās ierīces mašīnās un “Trojas zirgam” līdzīgu vīrusu izmantošana mobilajās ierīcēs.

Tradicionālā telesakaru pārtveršana Dažādi tiesību standarti valstu tiesību aktos vēl joprojām ir nopietns izaicinājums efektīvai telesakaru pārtveršanas izmantošanai, īpaši saistībā ar pierādījumu pieņemamību. 2000. gada STP konvencijas 4. panta 1. punkts ļauj pieprasītājai valstij skaidri norādīt formalitātes un procedūras, kas jāievēro, kā piemērus minētot vairākus gadījumus, kuros rasti kompromisi, kas ir saskaņā ar abu valstu tiesisko regulējumu un praktiskajām iespējām. Ņemot vērā savstarpējās atzīšanas principu, praktiski iesaka, ka pieprasītājam iestādēm vajadzētu pieprasīt formalitāšu un procedūru īstenošanu tikai tad, ja saskaņā ar valsts tiesību aktiem tās tiek uzskatītas par būtiskām. Ja dalībvalstīs ir dažādi procesuālie noteikumi, kas paredzēti lai īstenotu to pašu tiesību principu, piemēram, proporcionalitāti, dalībvalsts, kura pieprasa pārtveršanu, rīkojas atbilstoši procesuālajam regulējumam dalībvalstī, kas īsteno pārtveršanu.

Papildu problēmas rodas, ja pārtveršanas subjekts negaidīti šķērso citas dalībvalsts robežu. *Ex-post* atļauju

izsniegšanas tiesiskais regulējums dažādās valstīs var būtiski atšķirties, un var gadīties, ka pārtveršanas laikā iegūtā informācija tiek atzīta par nepieņemamu pierādījumu, ja šāda *ex-post* atļauja nav izsniegta.

Eirojusts var palīdzēt valsts iestādēm steidzamu pārtveršanas lūgumu īstenošanā, sniedzot tulkojumus, veicinot kontaktus ar attiecīgajām valsts iestādēm, un trešajām valstīm paredzētu pārtveršanas lūgumu īstenošanā.

Noklausīšanās ierīces automobiļos Tā sauktajā “slepenajā telpas novērošanā”, piemēram, uzstādot noklausīšanās ierīces automobiļā, lai pārtvertu sarunas, kas notiek tā iekšienē, rodas nopietni tiesiski izaicinājumi, ja automobilis šķērso citas dalībvalsts robežu. Pretēji tradicionālajai telesakaru pārtveršanai, kuru skaidri regulē 2000. gada STP konvencijas 20. pants, attiecībā uz noklausīšanās ierīcēm automobiļos nav specifiska pārrobežu mēroga instrumenta. Tika apspriests mērogs, kurā 20. pantu var piemērot pēc analogijas principa, un nepieciešamība iegūt piekrišanu no valstīm, caur kurām brauc automobiļi.

“Trojas zirgam” līdzīgi vīrusi “Trojas zirgam” līdzīgu vīrusu izmantošana, lai pārtvertu darbības mobilajās ierīcēs, rada ar proporcionalitāti saistītas bažas, kas pamatojas uz šādas pārtveršanas privātumu aizskarošo raksturu.

4.2. Izaicinājumi nodokļu krāpniecības lietās

Operācijā “Vertigo” (skatīt [Eurojust Annual Report 2015](#) (Eirojusta 2015. gada pārskats) 54.–55. lpp) parādījās Eirojusta pievienotā vērtība tiesiskās reakcijas koordinācijas jomā, koordinācijas centru izmantošanā un savlaicīgas Eirojusta iesaistīšanās nozīme.

Oktobrī organizētajā taktiskajā sanāksmē par tiesisko sadarbību nodokļu noziegumu jomā tika apspriesti juridiskie šķēršļi, paraugprakse un risinājumi pārrobežu nodokļu noziegumu izmeklēšanai un kriminālvajāšanai, kā arī *JIT* loma nodokļu noziegumu lietās un no nodokļu noziegumiem gūto ienākumu iesaldēšana un konfiskācija.

JIT Tika izceltas *JIT* priekšrocības, kas noder, reaģējot uz izaicinājumiem pārrobežu nodokļu noziegumu lietās, jo *JIT* padara iespējamu ātru finanšu pierādījumu vākšanu, kā arī STP sadarbības koordināciju un vienotas stratēģijas izveidi attiecībā uz valstīm ārpus *JIT*. Pateicoties ciešai sadarbībai un koordinācijai, kas tika izveidota starp iesaistītajām valsts iestādēm, *JIT* sistēma var nodrošināt platformu jurisdikcijas jautājumu un pierādījumu pieņemamības prasību priekšlaicīgai risināšanai. Tika uzsvēta iespēja iekļaut aktīvu iesaldēšanu/atgūšanu *JIT* uzdevumos un aktīvu atgūšanas ekspertu norīkošanu par *JIT* dalībniekiem.

Iesaldēšana un konfiskācija Galvenie juridiskie šķēršļi, ar kuriem saskārās no nodokļu noziegumiem iegūtu ieņēmumu iesaldēšanas un konfiskācijas laikā, bija: i) ka iesaldēšanas un konfiskācijas rīkojumu izdošanu var atteikt un tos var neizpildīt, ja pieprasītājas dalībvalsts izdotsais iesaldēšanu apliecinošais dokuments ir nepilnīgs vai neprecīzs; ii) ka iesaldēšanu apliecinošajā dokumentā norādītās summas nesakrīt ar iesaldēšanas rīkojumā norādītajām. Papildu problēmas izriet no nepieciešamības precīzi noteikt īpašuma vai pierādījumu atrašanās vietu, kā tas noteikts Pamatlēmumā 2003/577/TI par iesaldēšanas rīkojumiem. Turklāt abpusējas sodāmības pārbaudes piemērojamība var izraisīt grūtības ārzemju iesaldēšanas rīkojumu īstenošanā (atziņā) attiecībā uz nodokļu noziegumu lietām.

Šajā sakarībā dažas dalībvalstis interpretē abpusējas sodāmības principu *in concreto*, uzskatot, ka lūgumā / iesaldēšanas rīkojumā aprakstītajai darbībai jāatbilst visiem sodāmības kritērijiem saskaņā ar saņēmējas valsts tiesību aktiem. Un otrādi — dažām dalībvalstīm pietiek ar abpusējas sodāmības principa interpretēšanu *in abstracto*, lai ieviestu piespiedu pasākumus, kas pēc tam var novest pie soda piemērošanas. Noteicošais kritērijs, lai novērtētu, vai abpusējās sodāmības prasība ir izpildīta, nozīmē pārliecināties, vai saņēmējai valstij tiek vai netiek pieprasīts izmantot savu jurisdikciju, lai starptautiskas tiesiskās sadarbības laikā vadītu kriminālprocesu.

4.3. Eiropas apcietināšanas orderis

Eirojusts atvieglo EAO piemērošanu. 2016. gadā Eiropustā tika reģistrētas 315 lietas, kas bija saistītas ar EAO izpildes uzlabošanu, veidojot 14% no visām lietām. Visvairāk pieprasījumu iesniedza Grieķija (65), aiz kuras bija Polija (37) un Apvienotā Karaliste (23). Visvairāk pieprasījumu saņēma tādas dalībvalstis kā Itālija (37), Vācija (34) un Rumānija (34).

Eirojusts saskārās ar pieaugošu lietu skaitu, kurās tiesu iestādēm bija radušās grūtības ar EAO izpildi iespējami neatbilstošu apcietinājuma apstākļu dēļ izsniegšanas dalībvalstī. Eurojusts dažādos veidos palīdzēja valsts iestādēm gan pirms, gan pēc EST nozīmīgā sprieduma lietā *Pál Aranyosi un Robert Căldăraru* (apvienotās lietas C-404/15 un C-659/15 PPU). Eurojusts 2017. gada sākumā plāno kolēģijā organizēt tematisku diskusiju.

Attiecībā uz strīdīgiem gadījumiem EAO izpildē Pamatlēmuma par EAO (PL EAO) 16. pants nosaka, ka izpildošās tiesu iestādes var pieprasīt Eurojustam sniegt padomu par orderim paredzētās personas aizturēšanas vietu gadījumos, kad EAO ir izsniegušas divas vai vairākas dalībvalstis. Eurojusts uzsāka astoņas šādas lietas pēc tam, kad tika saņemti lūgumi no tiesu iestādēm Beļģijā, Nīderlandē, Austrijā, Portugālē un AK.

Attiecībā uz termiņu neievērošanu EAO izpildē, PL EAO 17. panta 7. punkts nosaka, ka izņēmuma gadījumos, ja dalībvalsts nevar ievērot 17. pantā noteikto termiņu, tai par to ir jāinformē Eurojusts un jāsniedz paskaidrojums, norādot aizkavējuma iemeslus. Tika reģistrēti divdesmit pieci termiņu pārkāpšanas gadījumi, no kuriem trijos gadījumos bija nepieciešama turpmāka darbība. Tāpat kā iepriekšējos gados paziņojumi par termiņu pārkāpšanu bija saistīti ar dažām dalībvalstīm (Bulgāriju, Čehiju, Īriju, Rumāniju, Slovākiju, Zviedriju un AK). To, ka lielākā daļa dalībvalstu nav paziņojušas Eurojus-

Eurojusta atzinumi par konkurējošiem EAO

Pirmā lieta bija saistīta ar Beļģijas valstspiederīgo, kas iesaistīts ar narkotiskajām vielām saistītos noziegumos Nīderlandē un Vācijā. Beļģijas kriminālvajāšanas iestādes trīs mēnešu laikā attiecībā uz šo personu saņēma divus EAO. Pirmajā EAO Vācijas iestādes lūdz nodot šo personu kriminālvajāšanai par viņa iespējamo lomu kaņepju audzēšanas vadīšanā Vācijā. Otru EAO bija izdevušas Nīderlandes iestādes ar mērķi piemērot brīvības atņemšanas sodu, kuru Nīderlandes tiesa viņam bija piespriedusi 2013. gadā par līdzdalību noziedzīgā organizācijā, kas atbildīga par kaņepju audzēšanu Nīderlandē.

tam par termiņu pārkāpšanu, var izskaidrot divējādi: vai nu termiņa pārkāpumi notika tikai paziņojušajās dalībvalstīs, vai arī dažas dalībvalstis neievēroja paziņošanas pienākumu.

Eurojusts sagatavoja “Pārskatu par Eurojusta darbu ar lietām EAO jomā”, ietverot laika periodu no 2014. gada līdz 2016. gadam. Šis pārskats ir iepriekšējā pārskata (kas publicēts kā Padomes dokuments 10269/14) turpinājums un tiks publicēts 2017. gadā. Tāpat kā iepriekšējā, arī šajā pārskatā apskatīta Eurojusta nozīme šajā jomā, gan operatīvā, gan stratēģiskā līmenī, un sniegts pārskats par praktiskajām un juridiskajām problēmām, kas radušās EAO piemērošanas laikā.

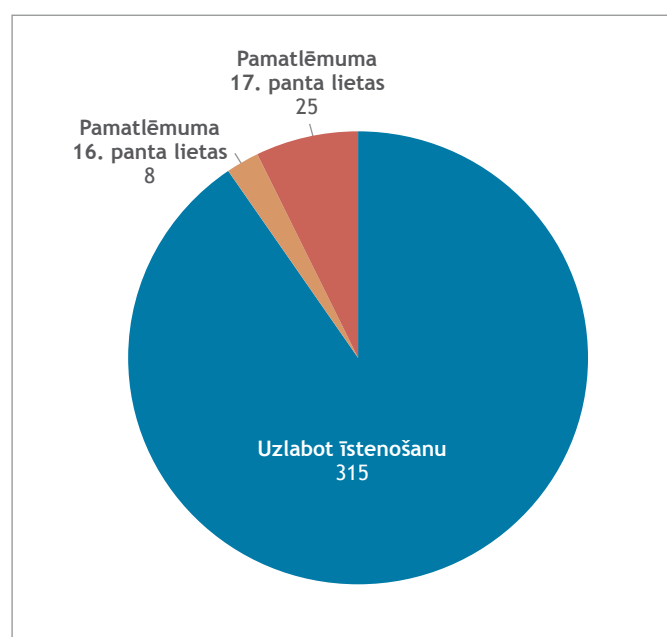
Otra lieta bija saistīta ar Portugāles un Kaboverdes valstspiederīgo, kas izcieta brīvības atņemšanas sodu Francijā laikā, kad attiecībā uz viņu par dažādiem noziedzīgiem nodarījumiem tika izdots viens Nīderlandes un divi Luksemburgas EAO. Nīderlandē pieprasītā persona tika turēta aizdomās par bruņotu laupīšanu un šaujamieroča glabāšanu, bet Luksemburgas iestādes meklēja iespējas uzsākt kriminālvajāšanu pret pieprasīto personu par lielu skaitu noziedzīgu nodarījumu, ieskaitot līdzdalību noziedzīgā organizācijā, slepkavības mēģinājumu un izspiešanu, lietojot draudus un vardarbību,

Abās lietās tika lūgts Eirojusta atbalsts, lai rastu risinājumu jautājumā par konkurējošiem EAO. Valstu biroji, kas saņēma EAO, meklēja iespējas sadarboties ar valstu birojiem, kas izdeva šos orderus. Lai apspriestu to, kuram lūgumam tiks dota priekšroka, tika organizētas **II līmeņa sanāksmes**, un to rezultātā iesaistītie valstu biroji jautājumā par konkurējošiem EAO nolēma lūgt Eirojusta atzinumu, kurā tiek formāli izvērtēti konkurējošie EAO un sniegti ieteikumi šo lūgumu prioritātes noteikšanai. Šie atzinumi pamatojas uz piemērojamo tiesisko regulējumu un Eirojusta *“Lēmuma pieņemšanas vadlīnijām par konkurējošiem EAO”* (skatīt [Eurojust Annual Report 2004](#) (Eirojusta 2004. gada pārskata) 82.–86. lpp.) Eirojusta koordinācijas centienu rezultātā starp valstu iestādēm tika panākta vienošanās izpildīt EAO atbilstoši Eirojusta atzinumā norādītajai kārtībai.

Ar Beļģiju saistītajā lietā Beļģijas tiesa apstiprināja, ka abi Beļģijai nosūtītie EAO ir izpildāmi, bet nepiešķir prioritāti nevienam no tiem. Beļģijas kriminālvajāšanas iestādes nolēma izpildīt lūgumus saskaņā ar Eirojustā panākto vienošanos. Tā kā Vācijas izdotā EAO mērķis bija uzsākt kriminālvajāšanu pret pieprasīto personu, šim orderim tika piešķirta prioritāte pār Nīderlandes lūgumu.

Ar Franciju saistītajā lietā visi EAO bija izdoti ar nolūku īstenot kriminālvajāšanu. Saskaņā ar Eirojusta atzinumu pieprasītā persona bija vispirms jānodod Nīderlandei, jo cita starpā Nīderlandes kriminālizmeklēšana jau bija sasniegusi tālāku posmu. Tomēr, lai nepakļautu riskam Luksemburgas izmeklēšanas, tika nolemts pieprasīto personu uz īsu laika periodu nodot Luksemburgai, ļaujot pieņemt oficiālu lēmumu par apsūdzību. Eirojusta atzinumā tika ieteikts Nīderlandes un Luksemburgas iestādēm tieši konsultēties vienai ar otru par pieprasītās personas turpmāku nodošanu no Nīderlandes Luksemburgai pēc tam, kad Nīderlandes tiesas būs pieņēmušas galīgo spriedumu.

Eiropas apcietināšanas ordera lietas

Kopīgie ieteikumi jurisdikcijas kolīziju risināšanai

Lietā par krāpšanu Itālijā un Spānijā nomāti automobiļi ar viltotiem Bulgārijas un Itālijas reģistrācijas dokumentiem tika eksportēti uz Beļģiju, Vāciju, Franciju un Šveici. Itālijas izmeklēšana tika uzsākta 2013. gadā pēc tam, kad tika saņemtas sūdzības no vairākiem Itālijas automobiļu nomas uzņēmumiem, kas ziņoja par zaudējumiem aptuveni EUR 2 miljonu apmērā. Līdzīgas sūdzības tika iesniegtas arī Beļģijā un Spānijā, un tika uzsāktas izmeklēšanas. Francijas izmeklēšana saistībā

ar šo pašu ONG tika uzsākta pēc kārtējās kratīšanas pie Francijas un Spānijas robežas, kuras laikā kravas automobilī tika atrasti nelicencēti transportlīdzekļi.

Gan Francija, gan Itālija uzsāka lietu šajā sakarā. Lai noteiktu, vai pastāv paralēlās izmeklēšanas, un apmainītos ar informāciju, kā arī vienotos par lietas stratēģiju ar mērķi izvairīties no iespējamām jurisdikcijas kolīzijām, tika organizētas koordinācijas sanāksmes. Lai gan Beļģijas izmeklēšana 2014. gadā tika pabeigta, paralēlas izmeklēšanas turpinājās Spānijā, Francijā un Itālijā. Eurojustam tika lūgts izvērtēt, vai šīs paralēlās izmeklēšanas varētu radīt jurisdikcijas kolīzijas un iespējamu ar *ne bis in idem* principu saistītu situāciju. Noteikti zagtie transportlīdzekļi un vairāki aizdomās turētie visās trijās izmeklēšanās bija kopīgi, kā arī noziedzīgie nodarījumi tika izdarīti vienā laika periodā.

Lietas faktu analīze un *modus operandi* parādīja, ka lielākā daļa noziedzīgo nodarījumu izdarīti Itālijā. Galvenie aizdomās turētie, domājams, atradās Itālijā, un lielākā to daļa bija Itālijas valstspiederīgie. Itālijas iestāžu rīcībā arī bija būtiski pierādījumi šajā lietā. Tika sagatavotas vienotas rekomendācijas, kuras Spānijas un Itālijas nacionālie pārstāvji izsniedza savas valsts iestādēm, lai tās piekristu, ka Itālija bija piemērotākā stāvoklī, lai nodarbotos ar šīs lietas tiesvedību un veiktu piemērotas darbības ātrai attiecīgās tiesvedības pārņemšanai, kā arī pieņemtu Spānijas pārņemto tiesvedību. Francijas iestādes atbalstīja tiesvedības pārņemšanu uz Itāliju.

Spānijas un Itālijas valsts iestādes piekrita vienotajās rekomendācijās teiktajam, un attiecīgie Eurojusta valstu biroji veicināja ar tiesvedības pārņemšanas procedūru saistītās informācijas apmaiņu starp abām jurisdikcijām. Ņemot vērā nesen ieviestos tiesību aktus, Itālijas iestādes uzskatīja rekomendācijas par vērtīgiem jurisdikcijas kolīziju jomas un tiesvedības pārņemšanas jomas tiesību aktu piemērošanas un interpretācijas ieteikumiem.

Meeting of the Consultative Forum under the Dutch and Slovak EU Presidencies, June 2016

Herman Bolhaar, Nīderlandes Ģenerālprokuroru valdes priekšsēdētājs, un **Jozef Szabó**, Slovākijas Ģenerālprokurora vietnieks, sacīja:

“Šī Konsultatīvā foruma sanāksme bija pirmā, kas notika apvienoto prezidentūru ietvaros, un tā atkal apliecināja, ka forums ir piemērota platforma dalībvalstu prokuratūru pārstāvjiem, lai apmainītos ar stratēģijām un paraugpraksi, uzlabotu starptautisko tiesisko un policijas sadarbību smagu un organizētu noziegumu apkarošanā ar mērķi pastiprināt ES iekšējās stratēģijas tiesisko dimensiju.”

Gada centrālā tēma

Jurisdikcijas kolīzijas

Eirojosta “Vadlīnijas lēmumam par jurisdikcijas izvēli lietas iztiesāšanai”

Pārskatītas 2016. gadā

I DAĻA: PAMATOJUMS

Pēdējo gadu laikā pieaugošās pārrobežu noziedzības dēļ pieaug arī lietu skaits, kurās saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem vairākām dalībvalstīm ir jurisdikcija un tiesības veikt kriminālvajāšanu un šādu lietu iztiesāšanu.

Saskaņā ar savām pilnvarām Eirojusts kopš izveidošanas ir risinājis jautājumu par jurisdikcijas izvēli lietas iztiesāšanai pārrobežu lietās, kurās kriminālvajāšana var tikt uzsākta vai ir uzsākta divās vai vairākās jurisdikcijās. Lai novērstu un atbalstītu tādu jurisdikcijas kolīziju nokārtošanu, kuras varētu novest pie *ne bis in idem* principa pārkāpuma, un nodrošinātu, ka Eiropas Savienībā (ES) tiek izmantota efektīvākā prakse attiecībā uz kriminālprocesu, Eirojusts 2003. gadā publicēja “Vadlīnijas lēmumam par jurisdikcijas izvēli lietas iztiesāšanai”. Vadlīnijās iekļauti faktori, kas būtu jāņem vērā vairāku jurisdikciju lietās. Kopš šo vadlīniju pieņemšanas tās ir palīdzējušas kompetentajām valstu iestādēm noteikt, kura jurisdikcija ir piemērotāka pārrobežu lietu iztiesāšanai. Vadlīnijas palīdz arī Eirojustam, kas šajā jautājumā, iespējams, konsultē kompetentās valstu iestādes. Turklāt kopš Vadlīniju publicēšanas tās dažās dalībvalstīs izmantotas kā atsauce, veidojot savus tiesību aktus vai vadlīnijas.

Ņemot vērā ES brīvības, drošības un tiesiskuma telpas attīstību, Eirojusta vairāk nekā desmit gados gūto operatīvo pieredzi un praktisku nepieciešamības, kas izteiktas lielā skaitā gadījumu, Eirojusts izdod savu Vadlīniju pārskatīto versiju.

Tā kā lielākā daļa dalībvalstu nav noteikušas kritērijus lietas iztiesāšanai piemērotākās jurisdikcijas izvēlei attiecībā uz jurisdikcijas kolīzijām pārrobežu lietās un nav šai jomai paredzēta “horizontāla” ES juridiskā instrumenta, Vadlīnijas paredzētas kā elastīgs instruments, lai vadītu un atgādinātu kompetentajām iestādēm par faktoriem, kas būtu jāņem vērā. Tajās sniegts vienots sākumpunkts, no kura, virzoties uz priekšu, iespējams pieņemt lēmumu. Vadlīnijās nav iekļauti saistoši noteikumi, un tās neskar piemērojamos valstu, ES un starptautiskos tiesību aktus.

Jēdziens “tiesu iestādes” šo Vadlīniju izpratnē attiecas uz tiesnešiem, prokuroriem un citām kompetentajām iestādēm, kas noteiktas valsts tiesību aktos.

ES tiesiskais regulējums

Vadlīnijās ņemts vērā attiecīgais ES tiesiskais regulējums, īpaši:

- ▶ 2009. gada 30. novembra Pamatlēmums 2009/948/TI par jurisdikcijas īstenošanas konfliktu novēršanu un atrisināšanu kriminālprocesā, kas šobrīd ir vienīgais ES instruments, kurš veltīts šim jautājumam. Tajā paredzēta tieša apspriežu mehānisma darbība starp kompetentajām iestādēm, lai panāktu efektīvu risinājumu un izvairītos no nelabvēlīgām sekām, kas izriet no paralēlas tiesvedības. Atsauce uz dažiem atbilstīgiem faktoriem, kas jāņem vērā kompetentajām iestādēm, ieskaitot Eirojusta 2003. gada vadlīnijās iekļautos faktorus, ir iekļauta šī Pamatlēmuma preambulā (9. apsvērums).
- ▶ Citi juridiskie instrumenti krimināltiesību jomā, īpaši ar specifiskiem noziegumu veidiem saistīti teksti, kā, piemēram, 2002. gada 13. jūnija Pamatlēmums 2002/475/TI par terorisma apkarošanu (9. pants) un 2008. gada 24. oktobra Pamatlēmums 2008/841/TI par cīņu pret organizēto noziedzību (7. pants), ietver noteikumus attiecībā uz faktoriem, kas jāņem vērā ar mērķi koncentrēt tiesvedību vienā dalībvalstī, ja likumīgu kriminālvajāšanu, pamatojoties uz tiem pašiem faktiem, var uzsākt vairāk nekā viena dalībvalsts.
- ▶ Noteikumi attiecībā uz Eirojusta palīdzību sadarbības un koordinācijas veicināšanā starp valstu iestādēm ietver:
  - 85. panta 1. punkta c) apakšpunktu Līgumā par Eiropas Savienības darbību;
  - 6., 7. pantu (Eirojusta rekomendācijas un nesaistošie atzinumi) un 13. panta 7. punktu (Dalībvalstu pienākums informēt Eirojustu par lietām, kurās radušās vai var rasties jurisdikcijas kolīzijas) Padomes lēmumā 2002/187/TI, ar ko izveido Eirojustu, ar labojumiem, kas veikti ar Padomes lēmumu 2009/426/TI;
  - 12. pants un Pamatlēmuma 2009/948/TI 4., 9., 10., 14. apsvērums;
  - Pamatlēmuma 2008/841/TI 7. pants.

II DAĻA: PRAKTISKĀS VADLĪNIJAS

Galvenie principi

- ▶ *Ne bis in idem* ir pamatprincips krimināltiesībās, kas regulētas valsts, ES un starptautiskā līmenī, saskaņā ar šo principu apsūdzēto par vienu un to pašu noziedzīgo nodarījumu var tiesāt tikai vienu reizi neatkarīgi no tā, vai pirmās tiesvedības laikā viņš tika notiesāts vai attaisnots. ES brīvības, drošības un tiesiskuma telpā šī principa galvenie tiesiskie avoti ir Konvencijas, ar ko īsteno Šengenas nolīgumu (CISA), 54.–58. pants un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 50. pants, un tie jāinterpretē atbilstoši attiecīgajai Eiropas Savienības Tiesas judikatūrai. (Lai iegūtu pārskatu par Eiropas Savienības Tiesas judikatūru attiecībā uz *ne bis in idem* principu, skatiet Eirojusta dokumentu “Ne bis in idem” princips Eiropas Savienības Tiesas krimināllietu judikatūrā.)

Šajās Vadlelīnjās pilnībā ievērots un atbalstīts *ne bis in idem* princips.

- ▶ Saskaņā ar Pamatlēmumu 2009/948/TI (12. apsvērumu) šajās Vadlelīnjās pilnībā atbalstīta ideja par to, ka kopīgajā ES brīvības, drošības un tiesiskuma telpā obligātās kriminālvajāšanas princips, kas attiecas uz kriminālprocesu regulējošajiem tiesību aktiem dažās dalībvalstīs, uzskatāms par pilnībā izpildītu, ja kāda no dalībvalstīm nodrošina kriminālvajāšanu saistībā ar noteiktu noziedzīgo nodarījumu.
- ▶ Katra lieta ir unikāla un tālād lēmumam par piemērotākās jurisdikcijas izvēli lietas iztiesāšanai jāpamatojas uz katras atsevišķās lietas faktiem un apstākļiem. Tiesiskuma interesēs jāņem vērā visi faktori, kas tiek uzskatīti par būtiskiem.
- ▶ Pieņemot lēmumu, tiesu iestādēm rūpīgi un taisnīgi jāizvērtē visi faktori — gan priekšrocības, gan trūkumi —, kas saistīti ar kriminālvajāšanas uzsākšanu katrā jurisdikcijā.
- ▶ Tiesu iestādes nosaka jurisdikciju, kurā kriminālvajāšana ir ne tikai iespējama, bet gan tādu jurisdikciju, kurā pastāv reāla iespēja veiksmīgi īstenot ar lietu saistīto kriminālvajāšanu.
- ▶ Diskusijās par šādu lietu risināšanu tiesu iestādēm būtu jāizpēta visas iespējas, ko sniedz spēkā esošās starptautiskās konvencijas un ES instrumenti, piemēram, lai iegūtu pierādījumus pāri robežām, pārnestu tiesvedību vai nodotu personas.
- ▶ Lēmumam vienmēr jābūt taisnīgam, neatkarīgam un objektīvam, kā arī pieņemtam, ievērojot Eiropas Cilvēktiesību konvenciju un Eiropas Savienības Pam-

attiesību hartu, šādi nodrošinot, ka tiek aizsargātas visu apsūdzēto vai potenciālo apsūdzēto procesuālās garantijas.

Kā rīkoties?

- ▶ Tiklīdz tiek noteikts, ka pastāv paralēlas tiesvedības, dalībvalstu iesaistītajām kompetentajām iestādēm savstarpēji jāsaazinās.

Pilnvaru robežās Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls (EJN) var palīdzēt kompetentajām iestādēm, piem., veicinot komunikāciju un nosakot kompetentās iestādes, ar kurām jāsaazinās, kā arī iegūstot šo iestāžu kontaktinformāciju.

- ▶ Kā nākamo soli iesaistītās kompetentās iestādes uzsāk sadarbību un darbību koordināciju, lai izvairītos no resursu izšķērdēšanas, darba dublēšanas vai *ne bis in idem* principa pārkāpšanas riska. Lielākajā daļā lietu dialogs, savstarpēja uzticība un koordinācija starp kompetentajām iestādēm palīdz rast risinājumu.
- ▶ Koordinējot paralēlu tiesvedību, kompetentajām iestādēm jāapsver iespēja īstenot visas kriminālvajāšanas vienā jurisdikcijā ar noteikumu, ka tas ir izdarāms, ņemot vērā sekas, ko dažu apsūdzēto kriminālvajāšana vienā jurisdikcijā var radīt attiecībā uz kriminālvajāšanu otrajā un trešajā jurisdikcijā. Jāpieliek visas pūles, lai novērstu to, ka viena kriminālvajāšana varētu iedragāt citu.
- ▶ Lēmums par jurisdikcijas izvēli lietas iztiesāšanai jāpieņem pēc iespējas agrāk izmeklēšanas vai kriminālvajāšanas procesā un tikai pilnībā apspriežoties ar katras jurisdikcijas attiecīgajām iestādēm.
- ▶ Eirojusts jebkurā no iepriekš minētajiem posmiem ir tiesīgs piedāvāt palīdzību ieinteresētajām iestādēm to centienos sadarboties un rast risinājumus, kā arī noteikt dalībvalstīs izskatīšanā esošās lietas, kurās varētu rasties šādi konflikti (skatīt turpmāk).

Galvenie faktori

Ir vairāki faktori, kas būtu jāņem vērā, pieņemot lēmumu par jurisdikciju, kurā īstenojama kriminālvajāšana. Katrs no tiem var ietekmēt galīgo lēmumu. Prioritāte un nozīme, kas tiek piešķirtas katram faktoram, katrā lietā atšķirsies.

Daži faktori, kas būtu jāņem vērā, ir:

Teritorialitāte Ja iespējams, jāizveido prejudiciāls pieņēmums, ka kriminālvajāšana jāīsteno tajā

jurisdikcijā, kurā notikusi lielākā daļa — vai būtiskākā daļa — noziedzīgo nodarījumu vai kurai radusies lielākā daļa — būtiskākā daļa — zaudējumu. Tādējādi pienācīgi jāizvērtē gan kvantitatīvā (“lielākā daļa”), gan kvalitatīvā (“būtiskākā daļa”) dimensija.

Aizdomās turētā(-o) / apsūdzētā(-o) atrašanās vieta Saistībā ar šo faktoru būtu jāizvērtē tādi elementi kā:

- ▶ vieta, kurā aizdomās turētā / apsūdzētā persona tika atrasta;
- ▶ aizdomās turētās / apsūdzētās personas valstspiederība vai parastā dzīvesvieta;
- ▶ aizdomās turētās / apsūdzētās personas iespējamā ciešā personiskā saikne ar kādu no dalībvalstīm vai citas būtiskas intereses;
- ▶ iespēja nodrošināt aizdomās turētās / apsūdzētās personas nodošanu vai izdošanu citai jurisdikcijai;
- ▶ iespēja pārnest tiesvedību uz jurisdikciju, kurā atrodas aizdomās turētā / apsūdzētā persona.

Situācijās, kurās iespējams noteikt vairākus līdzapsūdzētos, būtisks ir ne tikai šādu personu skaits, bet arī to attiecīgā loma noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un šo personu attiecīgās atrašanās vietas. Arī šajā gadījumā jāņem vērā gan kvantitatīvā, gan kvalitatīvā dimensija.

Izvērtējot šos elementus jāņem vērā visi piemērojamie ES juridiskie instrumenti, īpaši tie, kas saistīti ar savstarpējās atzišanas principu. To piemērošana var ietekmēt šī faktora novērtējumu, tātad arī galīgo lēmumu par jurisdikcijas izvēli lietas iztiesāšanai. Piemēram, Pamatlēmuma par savstarpējas atzišanas principa piemērošanu attiecībā uz spriedumiem, ar kuriem piespriesti brīvības atņemšanas sodi, (2008/909/TI) un Pamatlēmuma par Eiropas apcietināšanas orderi (2002/584/TI) piemērošana var padarīt kritēriju, kas saistīts ar aizdomās turētās / apsūdzētās personas atrašanās vietu, par sekundāru, jo vēlākā tiesvedības posmā notiesāto personu var pārvietot uz citu dalībvalsti, lai tā izciestu brīvības atņemšanas sodu.

Pierādījumu pieejamība un pieņemamība Tiesu iestādes var turpināt izskatīt lietas, tikai izmantojot precīzus, ticamus un pieņemamus pierādījumus. Jāņem vērā pierādījumu atrašanās vieta un pieejamība pienācīgā veidā, kā arī to pieņemamība un atzišana tiesā. Arī pierādījumu kvantitāte un kvalitāte iesaistītajā dalībvalstī ir jāņem vērā, lai gan tiesiskais regulējums, kas ieviests ar Eiropas izmeklēšanas rīkojumu (Direktīva 2014/41/ES), iespējams, var atvieglot pierādījumu iegūšanu ārzemēs.

Pierādījumu iegūšana no lieciniekiem, ekspertiem un upuriem Tiesu iestādēm jāizvērtē iespēja iegūt pierādījumus no lieciniekiem, ekspertiem un upuriem, ja nepieciešams, arī šo personu spēja ierasties citā jurisdikcijā, lai sniegtu šos pierādījumus. Jāņem vērā arī iespēja saņemt viņu sniegtos pierādījumus rakstveida formā vai citā veidā, kā, piemēram, ar telefona vai videokonferences starpniecību.

Liecinieku aizsardzība Tiesu iestādēm vienmēr jāmeklē veidi, kā nodrošināt, ka netiek apdraudēti liecinieki vai personas, kas palīdz kriminālvajāšanas procesā. Pieņemot lēmumu par jurisdikciju lietas iztiesāšanai, var ņemt vērā arī tādus faktorus kā, piemēram, viena jurisdikcija spēj piedāvāt liecinieku aizsardzības programmu, kamēr citai nav šādas iespējas.

Cietušo intereses Saskaņā ar Direktīvu 2012/29/ES par cietušo tiesībām tiesu iestādēm jāņem vērā būtiskas cietušo intereses, arī viņu aizsardzība un tas, vai viņi tiks ierobežoti, ja tiesvedība norisināsies vienā vai otrā jurisdikcijā. Šādā izvērtēšanā jāiekļauj arī cietušo iespēja pieprasīt kompensāciju.

Tiesvedības posms Jāņem vērā kriminālprocesa attīstības posms iesaistītajās dalībvalstīs. Ja izmeklēšana vienā jurisdikcijā jau ir sasniegusi beigu posmu, lietas tiesvedības pārvešana uz citu jurisdikciju var nebūt piemērota.

Tiesvedības ilgums Lai gan laikam nevajadzētu būt noiecošajam faktoram, pieņemot lēmumu par lietas iztiesāšanas jurisdikciju, tomēr, ja citi faktori ir vienlīdzīgi, tad tiesu iestādēm jāņem vērā laiks, kas nepieciešams, lai pabeigtu tiesvedību noteiktā jurisdikcijā (“*novilcināts tiesiskums ir liegts tiesiskums*”).

Juridiskās prasības Jāņem vērā spēkā esošais tiesiskais regulējums, ietverot pienākumus un prasības, kas tiek uzliktas katrā jurisdikcijā, tāpat kā iespējamās sekas lēmumam iztiesāt lietu vienā jurisdikcijā, nevis citā, kā arī iespējamais iznākums katrā jurisdikcijā. Tomēr tiesu iestādes nedrīkst izlemt par labu lietas iztiesāšanai kādā jurisdikcijā, tikai pamatojoties uz vēlmi izvairīties no juridisko pienākumu pildīšanas, kuri tiek piemēroti kādā no jurisdikcijām.

Notiesāšanas pilnvaras Lai gan jānodrošina, ka iespējamais piemērojamais sods atbilst noziedzīgā nodarījuma smaguma pakāpei, par kuru uzsākta tiesvedība, tomēr tiesu iestādēm nav jāizlemj iztiesāt lietu kādā jurisdikcijā tikai tāpēc, ka iespējamie piemērojamie sodi tajā ir lielāki nekā citā jurisdikcijā. Tāpat arī tiesu relatīvās notiesāšanas pilnvaras dažādās jurisdikcijās nav uzskatāmas par noteicošo faktoru, lemjot par jurisdikciju, kurā iztiesājama lieta.

Noziedzīgi iegūti līdzekļi Piemērojamie ES un starptautiskie juridiskie instrumenti, īpaši ES savstarpējās atzīšanas instrumenti iesaldēšanas un konfiskācijas jomā, jāņem vērā, novērtējot spēju aizturēt, atgūt, izņemt un konfiscēt noziedzīgi iegūtos līdzekļus. Tomēr tiesu iestādes nedrīkst izlemt par labu lietas iztiesāšanai kādā no jurisdikcijām, tikai pamatojoties uz to, ka šādas kriminālvajāšanas rezultātā tiktu efektīvāk atgūti noziedzīgi iegūtie līdzekļi.

Izmaksas un resursi Lai gan tiesu iestādēm jārikojas rūpīgi, izvērtējot izmaksas un resursus, lietas iztiesāšanas izmaksām vai to ietekmei uz prokuratūras resursiem nevajadzētu būt faktoram, pieņemot lēmumu par kriminālvajāšanas jurisdikciju, ja vien visi citi faktori attiecīgajās jurisdikcijās nav vienlīdzīgi.

Dalībvalsts prioritātes Tiesu iestādes nedrīkst atteikties pieņemt lietu iztiesāšanai savā jurisdikcijā, jo tā šajā dalībvalstī netiek uzskatīta par prioritāru.

Eirojusta atbalsts

- ▶ Eurojusta palīdzību jebkurā mirklī var lūgt katra no iesaistītajām tiesu iestādēm.
- ▶ Savu pilnvaru robežās un jau pēc iespējas agrākā posmā Eurojusts var palīdzēt veicināt iepriekšēju sazināšanos un apspriedes starp kompetentajām iestādēm, koordinēt to darbības, sekmēt un paātrināt informācijas apmaiņu ar mērķi iegūt pilnīgu informāciju par lietām, nodrošināt tiesiskās sadarbības instrumentu veiksmīgu piemērošanu, noskaidrot saistību starp dažādām noziedzīgu tīklu daļām un veicināt turpmāku lēmumu pieņemšanu saistībā ar jurisdikcijas noteikšanu kriminālvajāšanai. Lietās, kurās Eurojusts vēl nebija iesaistīts un kompetentās iestādes nevarēja panākt vienprātību par efektīvu risinājumu ar tiešu apspriežu palīdzību, kā tas noteikts Pamatlēmumā 2009/948/TI, šajā jautājumā, ja piemērojams, kādai no iesaistītajām kompetentajām iestādēm jāvēlējas pie Eurojusta.
- ▶ Saskaņā ar Padomes lēmumu par Eurojustu no dalībvalstīm saņemtā informācija par lietām, kurās radušās vai var rasties jurisdikcijas kolīzijas, nodrošina, ka Eurojusts var agrā posmā noteikt paralēlu tiesvedību esamību un aktīvi sniegt atbalstu valsts iestādēm.
- ▶ Eurojusta organizētajās koordinācijas sanāksmēs iesaistīto dalībvalstu kompetentās iestādes var satikties un ar nacionālo pārstāvju atbalstu apspriest attiecīgās problēmas. Turklāt kopīgās izmeklēšanas grupas (*JIT*) var būt noderīgs rīks, lai novērstu un atrisinātu jurisdikcijas kolīzijas, jo *JIT* ietvaros kompetentās iestādes var arī vienoties par jurisdikciju, kurā notiks kriminālvajāšana, un par kādiem nodarījumiem.
- ▶ Bez tam, darbojoties ar nacionālo pārstāvju starpniecību (atsevišķi vai kopīgi) vai kā kolēģijai, Eurojusts var izdot rekomendācijas un nesaistošus atzinumus, lūdzot kompetentās iestādes piekrist, ka viena no tām ir pārākā pozīcijā, lai īstenotu noteiktu darbību izmeklēšanu un kriminālvajāšanu.

Eirojusta vadība

5.1. Atbalsts operatīvam un stratēģiskam darbam

Eirojusta vadība atbalstīja kolēģiju tās operatīvajā darbā un pildot Eirojusta valdes pienākumus. Kolēģija 2016. gadā noorganizēja 26 operatīvās sanāksmes un 7 valdes sanāksmes. Turklāt kolēģija organizēja divus plānošanas pasākumus, lai apspriestu organizatorisko attīstību un stratēģisko plānošanu. Eirojusta *Darbības rokasgrāmatā*, kuru novembrī apstiprināja kolēģija, iekļautas vadlīnijas palīdzībai, ko vadība var sniegt valstu birojiem darbā ar lietām, kā arī izvirzīts mērķis nostiprināt kopīgu un iekļaujošu pieeju lietu vadībai visā organizācijā.

Darba temati Valstu iestādes lūdza Eirojustu savākt informāciju vai sniegt juridisku padomu saistībā ar šādiem tematiem:

- ▶ EST spriedumi, kuros Pamatlēmuma par EAO kontekstā interpretēts juridiskais termins “tiesu iestāde” un “tiesas nolēmums”;

- ▶ “vecāku veiktas bērna nolaupīšanas” atzīšana par noziedzīgu nodarījumu, kura ietvaros bērns aizvests no vienas dalībvalsts uz citu;
- ▶ Pamatlēmuma par EAO 18. un 19. pants saistībā ar “pagaidu pārvietošanu” un “personas uzklausišanu”;
- ▶ ārvalstu teroristu kaujinieki;
- ▶ telesakaru pārtveršana, izmantojot “Trojas zirgam” līdzīgus vīrusus, kurus ar viedtālrunu palīdzību iespējams aktivizēt attālināti;
- ▶ procesuālie tiesību akti, kas piemērojami steidzamos gadījumos (piem., ārkārtas situācijās).

Tematiskās diskusijas Kolēģija apmainījās ar zināšanām un paraugpraksi Eirojustu īpaši interesējošajās jomās: vērtējoši pārskati tiesu ekspertīzē un telesakaru pārtveršana.

5.2. Vadības reorganizācija

Saskaņā ar administratīvā direktora *ad interim* priekšlikumu un pēc tam, kad kolēģija to būs pieņēmusi, 2017. gada janvārī tiks izveidota jauna vadības organizācijas struktūra. Galvenais šīs reorganizācijas mērķis ir optimāla resursu izmantošana un sinerģiju izveide, lai atbalstītu Eirojusta operatīvās nepieciešamības. Lietu analīzes nodaļas un Juridisko pakalpojumu nodaļas daļu apvienošanas rezultātā radās jauna Operāciju nodaļa, kas darbojas kā vienas pieturas aģentūra valstu

birojiem un kolēģijai. Operāciju nodaļa izmantos multidisciplināru pieeju, lai sniegtu atbalsta pakalpojumus operatīvajā darbā. Lai stiprinātu Eirojusta korporatīvo pārvaldību un komunikācijas spējas, kā arī palielinātu tā profilu ieinteresēto personu virzienā, tiks izveidots Iekšējās komunikācijas birojs, Institucionālo jautājumu birojs un Plānošanas, programmu izveides un ziņošanas birojs.

5.3. Personāls un budžets

Personāls Eirojustā 2016. gada beigās bija 347 amatpersonas, to skaitā 72 nacionālie pārstāvji, vietnieki un asistenti, 196 pagaidu darbinieki, 31 kontaktpersona, 21 norīkotais valsts eksperts, 8 pagaidu darbinieki un 19 praktikanti. Eirojusts izpildīja savu pienākumu par 5% samazināt amatu skaitu decentralizētajās aģentūrās.

Reizē ar šo administratīvo resursu samazinājumu budžeta lēmēj institūcijas kā “pārdomātu papildinājumu” Eirojustam piešķīra trīs jaunus operatīvos amatus mērķiem, kas noteikti daudzgadu finanšu shēmā, lai atbalstītu ar darbu saistīto pieaugošo pieprasījumu terorisma apkarošanas, kibernetiskās drošības un IIS jomā.

Budžets Eirojusta budžets 2016. gadā bija EUR 43 539 737 un ietvēra norobežotus līdzekļus EUR 6 980 000 apmērā, kas bija paredzēti jaunās ēkas projektam. Šī gada budžets bija par 7% mazāks nekā Eirojusta sākotnēji pieprasītais. Šo ierobežojumu dēļ un lai nodrošinātu mūsu darba, kas ir atkarīgs no pieprasījuma un spējas izpildīt mūsu juridiskās prasības, īstenošanu, Eirojusta 2016. gada darba programma tika pārveidota, vēl skaidrāk nosakot aģentūras prioritārās darbības. Tika atlikti daži IT uzlabojumi un atceltas vairākas sanāksmes, kā, piemēram, sanāksme ar Eirojusta nacionālajiem korespondentiem un sanāksme ar Eirojusta kontaktpunktu pārstāvjiem trešajās valstīs, šādi nodrošinot pilnīgu budžeta izmantošanu darbā

ar lietām un koordinācijas sanāksmēs. Jaunu darbinieku pieņemšana darbā kavējās, radot brīvas darbavietas 3,45% apjomā. Tas, ka tika atlikta jaunās ēkas nodošana ekspluatācijā, zināmā mērā atviegloja budžeta ierobežojumus finanšu gada beigās, un tika sasniegts budžeta izpildes rādītājs 99,89% apmērā.

Konsolidētais ikgadējās darbības pārskats Kā noteikts 47. pantā Eirojusta Finanšu regulā, *Konsolidēto*

ikgadējās darbības pārskatu (CAAR) sagatavo administratīvais direktors, lai ziņotu par aģentūras sasniegumiem gada laikā. *CAAR* detalizēti aprakstīts līmenis, kurā īstenoti Eirojusta *Ikgadējās darba programmas* mērķi, pamatojoties uz noteiktajiem galvenajiem darbības rādītājiem, kā arī piešķirtajiem cilvēku un finanšu resursiem un piemērotajām iekšējās kontroles metodēm. *CAAR* ik gadu 1. jūlijā tiek iesniegts budžeta lēmējinstītūcijām un ir pieejams Eirojusta tīmekļa vietnē.

5.4. Organizatoriskā attīstība

Pēc Eirojusta un tā darbību novērtēšanas saskaņā ar Padomes lēmuma par Eirojustu 41.a pantu un rīcības plānu rekomendāciju ieviešanai, kuru 2015. gadā pieņēma kolēģija, tika izveidota darba grupa, kuras mērķis bija pārskatīt un veicināt iekšējo darba struktūru un noteikto prioritāšu īstenošanu. Kolēģija 2016. gadā pieņēma lēmumus, ietverot: i) palielinātus pakalpojumus un resursus, ko vadība sniedz operatīvā darba atbalstam; ii) noteiktus soļus pretim vienotai un saskaņotai datu ievadei, apstrādei un dzēšanai no LPS; iii) ierobežotu daudzumu politikas projektu prioritāro nozīgumu un tiesiskās sadarbības instrumentu jomās.

Vadība turpināja palīdzēt kolēģijai uzraudzīt un analizēt tiesiskās attīstības ietekmi, ko rada ar Eirojustu un *EPPO* izveidi saistīti regulu projekti. Padome 2015. gada februārī vienojās par vispārēju pieeju attiecībā uz Eirojusta regulas projektu, izslēdzot no tā ar *EPPO* saistītos noteikumus.

Eirojusts 2016. gadā dalījās ar Komisiju, Padomi un Eiropas Parlamentu savā viedoklī par sadarbību ar topošo *EPPO*, kura pamatosies uz Eirojusta zināšanām un praktisko pieredzi ar krimināltiesībām saistītas tiesiskās sadarbības jomā, kā arī pauda bažas par iespējamo ietekmi uz tā resursiem.

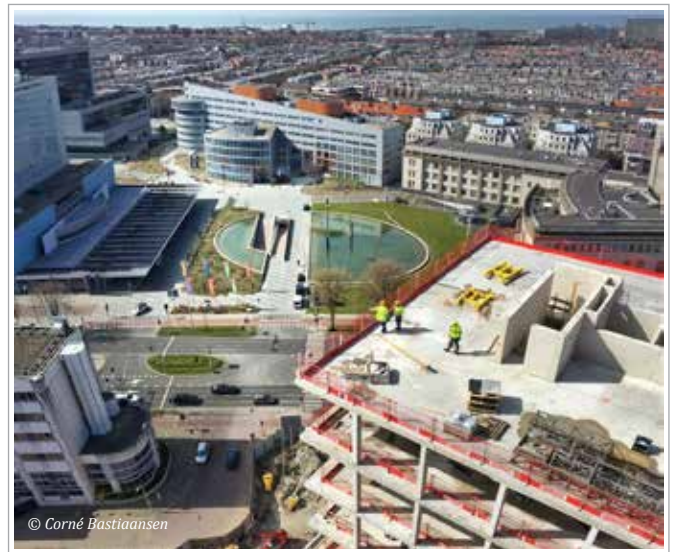
Eirojusta vadības grupa, pēc vadības reorganizācijas.

5.5. Jaunās telpas

Jaunās Eirojusta ēkas būvniecība 2016. gadā turpinājās, kā plānots, un darbi noritēja saskaņā ar grafiku. Būvniecības darbi beidzās 1. aprīlī, iezīmējot pēdējā ēkas būvniecības posma sākumu, tas ir, ēkas nodošanu ekspluatācijā, ko veic būvuzņēmējs, nododot ēku mītnes valstij un Eirojustam no 2016. gada decembra līdz 2017. gada pirmā ceturkšņa beigām.

Eirojusts cer pārcelties uz savām jaunajām telpām 2017. gada otrā ceturkšņa beigās, kad darbi saskaņā ar Eirojusta prasību programmu būs pabeigti.

Eirojusta 2016. gada produktu paraugi

Dokumentu publiskā pieejamība

Lūgumu skaits [public access to Eurojust documents](#) (publiskai piekļuvei Eirojusta dokumentiem) 2016. gadā samazinājās, kopumā bija 15 lūgumi salīdzinājumā ar 18 lūgumiem 2015. gadā. Turklāt Eirojusts kā pieprasītā dokumenta trešās personas autors saņēma trīs konsultācijas lūgumus saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1049/2001 4. panta 4. punktu. 2016. gadā netika saņemti apstiprinoši pieteikumi. Eirojusts turpināja atjaunināt [Public Register](#) (Publisko reģistru), kurā dokumenti bija pieejami ar Eirojusta tīmekļa vietnes starpniecību. Pieaugošais tādu dokumentu saraksts, kas padarīti tieši pieejami sabiedrībai, ir veidots, lai atvieglotu pilsoņiem pieeju Eirojusta rīcībā esošajiem dokumentiem bez nepieciešamības iesniegt oficiālu lūgumu piekļūt dokumentiem un palielinātu pārredzamību un informācijas pieejamību saistībā ar Eirojusta darbībām.

Eirojsts un
praktiķu tīkli

Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla (*EJN*), Kopīgo izmeklēšanas grupu ekspertu tīkla (*JIT* ekspertu tīkls) un Genocīda, noziegumu pret cilvēci un kara noziegumu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas tīkla (Genocīda apkarošanas tīkla) sekretariāti atrodas Eirojusta telpās un tiek finansēti no tā resursiem. To dalībnieki ir daļa no Eirojusta personāla.

6.1. *EJN*

European Judicial Network (Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls) tika izveidots 1998. gadā un ir dalībvalstu norīkoto nacionālo kontaktpunktu tīkls, kura mērķis ir veicināt tiesisko sadarbību kriminālnoziegumu jomā. *EJN* kontaktpunkti ik dienu palīdz praktiķiem ar juridiskiem un praktiskiem padomiem un veido tiešus kontaktus starp valstu kompetentajām iestādēm. Tīkla Sekretariāts tika izveidots 2003. gadā.

Sanāksmes *EJN* plenārsēdes notika Amsterdamā un Bratislavā. Tika apspriesti tādi temati kā *THB* / ekspluatācija darbam, finanšu izmeklēšanas, e-pierādījumi, sadarbība un sinerģija ar Eiropas tīklu cietušo tiesību aizsardzībai (*ENVR*) un *EJCN*. Eirojustā notika trīs sanāksmes: regulārā sanāksme, instrumentu korespondentu sanāksme un nacionālo korespondentu sanāksme.

EJN reģionālās sanāksmes notika Vācijā, Nīderlandē, Austrijā, Portugālē un Rumānijā. *EJN* nacionālās sanāksmes notika Latvijā, Polijā, Rumānijā un AK. Tās sniedza iespēju *EJN* kontaktpunktu pārstāvjiem un vietējām iestādēm apspriest tiesisko sadarbību dažādās jomās, ietverot attiecības starp *EJN* un Eirojustu. Šajās sanāksmēs piedalījās Eirojusta valstu biroju pārstāvji.

Eirojusta un *EJN* kopīgais izdevums

Kopīgais izdevums "*Assistance in International Cooperation in Criminal Matters for Practitioners, EJN and Eurojust, 'What can we do for you?'*" (Palīdzība praktiķiem starptautiskā sadarbībā krimināllietās: *EJN* un Eirojusts "Kā mēs varam jums palīdzēt?") ir pieejams visās ES oficiālajās valodās un ir publicēts *EJN* un Eirojusta tīmekļa vietnē. Tajā praktiķi tiek informēti par pakalpojumiem un palīdzību, ko var sniegt *EJN* un Eirojusts, lai apliecinātu, ka *EJN* un Eirojusts strādā ar lietām savu pilnvaru ietvaros, efektīvi izmanto laiku un resursus, kā arī izvairās no darba dublēšanās.

Sekretariāti piedāvā pakalpojumus tīkliem un atvieglo sadarbību ar kolēģiju un nacionālajiem birojiem to kopīgajās darbības sfērās. Eirojusts sniedz juridisko, administratīvo un finansiālo atbalstu arī Eiropas Savienības dalībvalstu Ģenerālprokuroru konsultatīvajam forumam (Konsultatīvais forums).

Sadarbība ar Eirojustu *EJN* un Eirojusts turpināja īstenot rīcības plānus saistībā ar savstarpējās novērtēšanas sesto posmu dalībvalstīs.

EJN plenārsēdes ietvaros un Nīderlandes prezidentūras laikā *EJN* kontaktpunktu amatpersonas satikās ar kolēģiem Eirojusta valstu birojos, lai piedalītos divpusējos darbsemināros un apspriestu veidus, kā nodrošināt iespējami labāku atbalstu praktiķiem, stiprinot sinerģijas starp *EJN* un Eirojustu. Veiksmīgā sadarbība apliecinājās daudzās lietās. Tika uzsvērta ciešu un regulāru kontaktu, kā arī konsultāciju nozīme starp *EJN* kontaktpunktiem un Eirojusta valstu birojiem. Rezultātā tiks pārskatīts kopīgais dokuments.

***EJN* tīmekļa vietne** Tika atjauninātas vairākas tīmekļa vietnes sadaļas. Tika palaista jauna Kopsavilkuma versija. Šis rīks atvieglo visa veida tiesiskās sadarbības lūgumu sagatavošanu, kuri pamatojas vai nu uz savstarpējās atzišanas instrumentiem, vai STP lūgumiem.

Tika izveidotas jaunas versijas Tiesu bibliotēkas sadaļai par juridisko instrumentu ieviešanas statusu. Turklāt *EJN* sekretariāts izstrādāja jaunu tiešsaistes ziņošanas rīku, kas paredzēts ziņošanai par *EJN* kontaktpunktu darbībām un būs gatavs izmantošanai no 2017. gada janvāra.

EJN turpināja veidot attiecības ar citiem tiesiskās sadarbības tīkliem un trešajām valstīm. Šo tīklu kontaktinformācija *EJN* kontaktpunktiem ir pieejama jaunā tīmekļa vietnes sadaļā ar nosaukumu "Cooperation with third countries and judicial networks" (Sadarbība ar trešajām valstīm un tiesiskās sadarbības tīkliem).

Apmācība *EJN* sekretariāts, sadarbojoties ar *EJTN*, organizēja septītos valodas apmācību kursus *EJN* kontaktpunktu darbiniekiem. Vienas nedēļas ietvaros kontaktpunktu darbiniekiem bija iespēja uzlabot savas valodas zināšanas un informēt citus dalībniekus par *EJN* darbību un tā jauno tīmekļa vietni.

6.2. JIT tīkls

[JITs Network](#) (*JIT* tīkls) ir valstu tiesisko un tiesībsargājošo kontaktpunktu tīkls, kas tika izveidots 2005. gadā, lai stimulētu *JIT* izmantošanu un veicinātu informācijas un paraugprakses apmaiņu. Tīkla Sekretariāts tika izveidots 2011. gadā. Sekretariāts kopš 2013. gada vada dotāciju programmu, ko izveidoja Eirojusts, lai sniegtu finansiālu atbalstu *JIT* darbībām (*skatīt* 1.4. iedaļu).

Ikgadējā sanāksme Jūnijā notika 12. ikgadējā *JIT* nacionālo ekspertu sanāksme, kurā galvenā uzmanība tika pievērsta izaicinājumiem un iespējām, ko saistībā ar *IIS* lietām piedāvā *JIT*. Divas dienas eksperti un praktiķi no visas Eiropas, kā arī citām attiecīgajām aģentūrām un ieinteresētās personas apsprieda konkrētas darbības, lai palielinātu *JIT* izmantošanu *IIS* lietās. Eirojusta tīmekļa vietnē ir pieejami sanāksmes [Conclusions](#) (Secinājumi).

Projekti *JIT* tīkls pārskatīja [two useful documents for practitioners](#) (divus noderīgus praktiķiem paredzētus dokumentus), kas arī pieejami Eirojusta tīmekļa vietnē: ***JIT* rokasgrāmatu**, kura, lai kalpotu par praktisku materiālu, tika pamatīgi papildināta, iekļaujot tajā iedaļu ar “bieži uzdotiem jautājumiem”, un ***JIT* paraugnolīgumu**,

kas tika pārskatīts ar mērķi vienkāršot pašreizējo paraugu un iekļaut vairākus labojumus, kas izrietēja no pastāvošo līgumu analīzes. Paraugnolīgumu ar rezolūcijas starpniecību apstiprināja Ministru padome.

JIT tīkls turpināja vākt informāciju par valstu tiesību aktiem *JIT* jomā (publicēti jauni DK, IT, LV, HU, PL, PT, FI un UK tiesību aktu kopsavilkumi) un praksi (uzsākti 20 jauni *JIT* novērtējumi). Šī informācija ir pieejama *JIT* ierobežotas piekļuves zonā, tīmekļa platformā, kurai ES praktiķi var lūgt piekļuvi.

Apmācība Papildus kursam ar nosaukumu *Kopīgās izmeklēšanas grupas* (*skatīt* 3. nodaļu) un ikgadējās sanāksmes secinājumiem *JIT* tīkls un tā sekretariāts strādāja arī pie *JIT* apmācības, kas vērsta īpaši uz izaicinājumiem *IIS* lietās. Šis pasākums tika organizēts, sadarbojoties ar *CEPOL*, *EJTN* un Dienvidaustrumeiropas sekretariāta Policijas sadarbības konvenciju (*PCC-SEE*), un, lai palielinātu *JIT* izmantošanu šajā jomā, trīs dienās sapulcināja 25 dalībniekus no dalībvalstīm un trešajām valstīm, kuras skārusi šāda veida organizēta noziedzīga darbība.

6.3. Genocīda apkarošanas tīkls

[Genocide Network](#) (Genocīda apkarošanas tīklu) izveidoja 2002. gadā, lai nodrošinātu ciešu sadarbību starp valstu iestādēm genocīda, noziegumu pret cilvēci un kara noziegumu izmeklēšanā un kriminālvajāšanā, apmainoties ar operatīvo informāciju, paraugpraksi un pieredzi. Tas ir tīkls, kurā darbojas praktiķi: izmeklētāji, prokurori un STP amatpersonas. Tīkla Sekretariāts tika izveidots 2011. gada jūlijā.

Sanāksmes Eirojustā norisinājās divas plenārsanāksmes, kurās galvenā uzmanība tika pievērsta praktiskajiem izaicinājumiem lietā pret Ruandas atbrīvošanas demokrātisko spēku (*FDLR*) līderiem Vācijā un par noziegumiem, kas saistīti ar Sīrijas un Irākas kultūras mantojuma objektu laupīšanu un iznīcināšanu. Abu ikgadējo sanāksmju [conclusions](#) (secinājumi) ir pieejami Eirojusta tīmekļa vietnē. Turklāt viena *ad hoc* sanāksme tika organizēta, lai apspriestu un veicinātu valstu izmeklēšanas saistībā ar turpinošos bruņoto konfliktu Sīrijā, ņemot vērā lielo Sīrijas bēgļu pieplūdumu ES teritorijā, starp kuriem ir cietušie, liecinieki un vainīgie šajos nežēlīgajos noziegumos. Pārskati par sanāksmēm tika publicēti kā Padomes dokumenti Nr. 10169/16 un 13409/16.

23. maijā Nīderlandes prezidentūra, Genocīda apkarošanas tīkls, Eirojusts un Eiropas Komisija organizēja [First EU Day against Impunity](#) (Pirmo ES dienu pret nesodāmību). Ikgadējā pasākuma mērķis ir informēt par šaušalīgākajiem noziegumiem, lai veicinātu nacionālās izmeklēšanas un kriminālvajāšanas, apspriestu cietušo lomu un piedalīšanos kriminālprocesā, spēcinātu ES mēroga apņēmību cīnīties ar šo noziegumu nesodāmību. Rezultāti tika publicēti kā Padomes dokuments Nr. 10233/16.

Apmācības Oktobrī, sadarbojoties ar ekspertiem no Starptautiskā Kara noziegumu tribunāla bijušajai Dienvidslāvijai (*ICTY*) un ANO Tiesiskuma grupas, Genocīda apkarošanas tīklā tika īstenota apmācību programma par izmeklēšanu un kriminālvajāšanu ar konfliktiem saistītas seksuālas vardarbības jomā. Genocīda apkarošanas tīkls turpināja sadarbību ar *EJTN*, īstenojot apmācību programmas tiesnešiem un prokuroriem, kā arī uzsāka sadarbību ar *CEPOL*, lai izveidotu apmācību programmu, kas vērsta uz galvenajiem starptautisku noziegumu izmeklēšanas aspektiem.

Projekti 2016. gadā tika izveidoti vairāki faktisko datu krājumi un novērtējumi. Visaptverošākajā aptaujā tika novērtēta Padomes lēmuma 2003/335/TI par specializētu vienību izveidi valsts mērogā, lai izmeklētu un īstenotu kriminālvajāšanu saistībā ar galvenajiem starptautiskajiem noziegumiem, pašreizējā piemērošana. Šādu vienību izveides pamatojums ir specializētas zināšanas,

kas palīdzēs darbā ar sarežģītiem juridiskiem un praktiskiem izaicinājumiem, saglabājot kompetenci, paraugpraksi un iegūtās zināšanas vienas vienības robežās. Darbs ietvēra arī jautājumus, kas saistīti ar cietušo aizsardzību un piedalīšanos tiesiskajā procesā. Rezultāti tika publicēti kā Padomes dokuments Nr. 10234/16.

6.4. Konsultatīvais forums

Consultative Forum (Konsultatīvais forums) tika dibināts 2010. gadā, lai starp dalībvalstīm pastiprinātu tiesisko sadarbību un savstarpējo uzticēšanos, kā arī lai tiesu iestādes sniegtu ieguldījumu ES iestādēm brīvības, drošības un tiesiskuma attīstībā.

Apvienotā sanāksme Pēc pārdomām par jauno formātu un saturu, 2016. gads bija pirmais, kad organizējošās ES prezidentūras valstis uzaicināja uz apvienoto sanāksmi. Jūnijā Nīderlandes Ģenerālprokuroru valde un Slovērijas Ģenerālprokurors satikās 11. Konsultatīvā foruma sanāksmē, kas bija vērsta uz jaunāko attīstību kibernetizācijas, terorisma un *IIS* jomā, kā arī sadarbību ar trešajām valstīm cīņā pret smagiem un organizētiem noziegumiem.

EJCN Konsultatīvajā forumā tika apspriesti stratēģiskā semināra “*Kibertelpas atslēgas*” rezultāti attiecībā uz bieži sastopamiem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras prokurori kibernetizācijas izmeklēšanas un kriminālvajāšanas laikā, galveno uzmanību pievēršot sadarbībai ar pakalpojumu sniedzējiem un šifrēšanai. Forumā dalībnieki atbalstīja Nīderlandes ES prezidentūras iniciatīvu izveidot *EJCN*, lai veicinātu kontaktus starp dalībvalstu tiesu praktiķiem kibernetizācijas jomā un palielinātu kibernetizācijas lietu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas efektivitāti.

Tiesiska reakcija uz terorismu un IIS Pārstāvji no iesaistītajām dalībvalstīm dalījās pieredzē par tiesiskās reakcijas stiprināšanu attiecībā uz terorisma draudiem un nesenajiem teroristu uzbrukumiem Francijā un Beļģijā. Tika sniegts ieskaits par sastaptajiem izaicinājumiem un zināšanām, kas gūtas *IIS* lietu izmeklēšanas un kriminālvajāšanas laikā, īpaši saistībā ar jurisdikciju atklāt jūrā, un pievienoto vērtību, ko sniedz šāda noziegumu veida uzskatīšana par smagu organizētu noziegumu.

Tika uzsvērtā nepieciešamība stiprināt un veicināt starptautisko tiesisko sadarbību, veidojot ciešākus kontaktus starp praktiķiem un daloties tiesību aktos un paraugpraksē, kā arī sekmēt izmeklēšanas, piemēram, izmantojot īpašas izmeklēšanas metodes un, ja piemērojams, *JIT*.

Sadarbība ar galvenajām trešajām valstīm Notika viedokļu apmaiņa par sastaptajiem juridiskajiem un praktiskajiem izaicinājumiem un iespējamajiem veidiem, kā veicināt tiesisko sadarbību ar trešo valstu tiesu iestādēm STP lūgumu izpildē, informācijas apmaiņā un pierādījumu vākšanā. Eiropas sniedza ieskatu darbībās, kas tiek turpinātas ārējo attiecību jomā, uzsverot pievienoto vērtību, ko sniedz sadarbības nolīgumi, Eiropā norīkotie sadarbības prokurori un tā tiesisko kontaktpunktu tīkls trešajās valstīs, kas veicina tiesisko sadarbību.

Eiropas tīmekļa vietnē ir pieejami sanāksmes [conclusions](#) (secinājumi).

Pateicība

Mēs pateicamies **Francisco Jiménez Villarejo**, nacionālajam pārstāvim no *Spānijas*, par viņa darbu un vērtīgo ieguldījumu, strādājot Eirojusta kolēģijas viceprezidenta amatā no 2013. gada novembra līdz 2016. gada novembrim.

Pateicība un atvadas

Petter Sørdal, sadarbības prokuroram no *Norvēģijas*, kurš darbojās Eirojustā no 2013. gada oktobra līdz 2016. gada augustam

Klaus Rackwitz, kurš darbojās administratīvā direktora amatā no 2011. gada oktobra līdz 2016. gada septembrim

ISBN: 978-92-9490-125-5

EUROJUST

Maanweg 174, 2516 AB The Hague, Nīderlande

Tālrs.: +31 70 412 5000 - E-pasts: info@eurojust.europa.eu. Tīmekļa vietne: www.eurojust.europa.eu